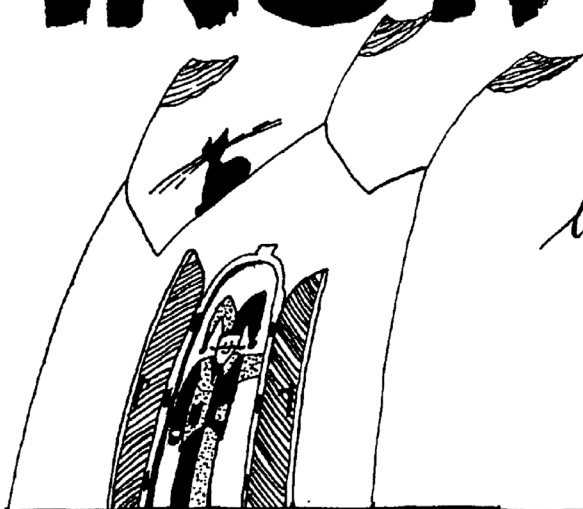

divadelní HROMADA

*zpravodaj
samostatných
divadelníků,
loutkářů a recitátorů
ve východních Čechách,
na pomozí
Moravy a v části
Sudeta*

LXXX podzim - zima 2019

+ Samostatná příloha

„Když se člověku zdá, že všechno jde špatně,
pokouší se do jeho života proniknout
něco zázračného.“

Dalajláma (Tändzin Gjamccho)

*duchovní vůdce Tibeťanů, držitel Nobelovy ceny za mír
(* 6. července 1935)*

+ Samostatná příloha

- 4 VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)**
Rada VSVD
- 5 Cenění 2019 se konalo v Chlumci nad Cidlinou
6 Pozvánka na Valnou hromadu VSVD
- 7 IMPULSY Z IMPULSU**
Nabídka divadelního vzdělávání podzim/zima 2019-2020
8 Seminář hlasové výchovy v Ústí nad Orlicí
- 9 PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU**
NODIVSE NOVOMĚSTSKÁ DIVADELNÍ SEBRANKA... a její třetí sezóna
10 Týbrďo divadlo!, Náchodská divadelní scéna finišuje
11 Premiéra v Náchodě, Ve víně je pravda
12 Zpráva z Třebechovic, Novinky z Meziměstí, Podzim u Vojanovců v Brněnci
13 Lidový loutkář Jiří Polehňa, V Pardubicích vzniklo nové amatérské divadlo NerušKruh
14 Ochotnicko-čtenářská beseda Orlice slaví 100 let od obnovení činnosti
16 Festival Pernštejn(love) má srdce diváků i divadelníků
17 Program Krakonošova divadelního podzimu
18 Zákrejsova Polička, Libický divadelní podzim 2019
19 50. Týnišťský divadelní podzim 2019,
Symposion Třebechovice p. O. aneb Divadlo nás baví, Klicperův Chlumec
20 56. Meziměstské divadelní hry, Dětenické divadlovaní 2019,
XXIV. Divadelní Erbenův Miletín
21 Festival Theatrum Kuks 2019 ve víru ctností i neřestí
22 Budiž stín! 2019, Na Šrámkově Sobotce koketovali s divadlem
- 23 VÝCHODOČEŠI...**
Jak dopadli východočeši na Loutkářské Chrudimi
24 Východočeši na Divadelním Pikniku Volyně 2019
32 A zase ta Volyně!, Divadelní Piknik Volyně nabízí rodinnou pohodu a atmosféru
34 Volyně obhájila svůj nový formát
35 Východočeši na Jiráskově Hronově 2019
44 Jiráskův Hronov očima jeho programového ředitele
45 Jiráskův Hronov - ustrnout v bezpečných vodách
46 Femad je srdcovka
47 Dětská scéna Svitavy 2019
- 50 RAČTE VSTOUPIT**
Divadlo Drak Hradec Králové
52 Klicperovo divadlo Hradec Králové
- 54 VE SLUŽBÁCH THÁLIE**
Mladý šedesátník Bedřich Ducháček
55 Půlkulatiný Romany Hlubučkové, Píší nám z Brněnce
56 Libor Štumpf, Neuvěřitelná sedmdesátka Jaroslava Ipsera
57 Jarka Holasová, Zuzana Nováková
- 58 MIMO RUBRIKY**
Sedmý ročník Noci divadel 2019
59 Karla Šefrny ostrovy splněných přání, Narodilo se Céčko

Uzávěrka příštího čísla:
11. května 2020

Příspěvky a foto prosíme zasílat na adresu:
IMPULS
Tomkova 139/22
500 03 Hradec Králové
e-mail:
divadlo@impulshk.cz
www.impulshk.cz

HROMADA č. LXXX / 2019
PODZIM - ZIMA
+ Samostatná příloha

Vydává:
IMPULS Hradec Králové,
centrum podpory uměleckých aktivit
Tomkova 139/22
500 03 Hradec Králové
ve spolupráci
s Volným sdružením
východočeských divadelníků, z. s.

Vychází 2x ročně

REDAKCE:
Kateřina Fikejzová Prouzová
Josef Jan Kopecký
Alexandr Gregar

FOTOGRAFIE:
Pokud není uveden autor, pocházejí
fotografie z archivu souboru.

GRAFICKÁ ÚPRAVA:
Mario Alfieri

TISK: Art-D Grafický ateliér Černý

Neprodejně

Registrováno na MK ČR E 11424

Vychází za finančního přispění MK ČR

Náklad 500 ks

Neprošlo jazykovou úpravou

Milé dámy, vážení pánové, moji milí divadelníci, máme tu další číslo naší HROMADY, tentokrát opravdu vánoční. Snad pro Vás bude takovým malým dárkem, který Vás na sklonku roku potěší.

Zároveň je to poslední číslo, které pro nás připravil grafik a výtvarník Mario Alfieri, který odchází z IMPULSU do zaslouženého důchodu. Dovolte mi proto, abych mu za všechnu práci, kterou pro IMPULS a také pro VSVD udělal, z tohoto místa srdečně poděkoval! Jeho grafika byla nedílnou součástí VSVD od jeho počátku, vytvořil naše logo, po celou dobu neúnavně připravoval HROMADU, veškeré pozvánky a diplomy, prostě všechno. A za tuhle práci si VELKÉ díky opravdu zaslouží! Za nás všechny mu proto chci také popřát, aby si důchodu skutečně užil, aby si oddechl, ale aby ho neopustil entuziasmus a chuť dál tvořit. Zkrátka aby se mu vedlo!

Milí přátelé, svůj úvodník píšu v době, kdy již máme za sebou další Divadelní cenění. To se letos poprvé konalo jinak a jinde. Vy, co jste se ho zúčastnili, důvody, které nás ke změně zasetého modelu vedly, znáte. Ale mnozí tam nebyli, proto mi dovolu- te, abych zde ocitoval části mé úvodní řeči, která mnohé z toho osvětluje.

„Uběhl téměř rok od našeho posledního Cenění – a to znamená, že nám proběhly všechny přehlídky, byla udělena všechna ocenění a teď nám zbývá tyto ceny předat.

Naše Cenění se, stejně jako vše kolem nás, trochu proměnilo. Nový je jeho termín, nové jsou prostory, kde se setkáváme, nový je jeho formát. Proč?

Už před dvěma roky jsem v Labyrintu Draku vtipkoval, že je nám malý. Že bude třeba větších prostor – že se budeme muset přestěhovat – třeba do Besedy Klicperova divadla. Nutnost větších prostor potom potvrdilo Cenění loňské. A tak jsme se na Radě VSVD zamysleli – a zde je nová koncepce našeho slavnostního večera.

Dohodli jsme se, že by nebylo špatné, kdyby se Cenění každý rok konalo v jiném koutu východních Čech – konečně členstvo máme ve čtyřech krajích! Říkali jsme si, že tak alespoň budeme moci všichni poznat domácí prostory našich souborů. Že se pohodlně vejdemo – a také ušetříme za pronájem ;-)

A hlavně tím podpoříme tu hlavní myšlenku této akce - setkávání. Proto jsme Cenění „natáhli“ a po slavnostním předávání pro Vás připravili neformální zábavu. Tedy co my – hlavně místní z Chlumce! A za to jim chci velmi poděkovat! Vedlo nás k tomu především to, že tak nebudete po předávání hned odjíždět. I s ohledem na to jsme posunuli termín konání naší slavnosti, abychom si mohli užít i sluníčka a posledních letních dnů – a nebyli pořád jenom zavření v černých kobkách našich divadel.“

Dále jsem vítal čestné členy VSVD, členy lektorských sborů a hosty – „naše partnery, protože přehlídky pro Vás společně s VSVD pořádá IMPULS Hradec Králové, proto vítám jeho ředitelku Martinu Erbsovou, za finanční podpory Královéhradeckého kraje, za který vítám náměstkyni hejtmana Martinu Berdychovou. Finanční podporu přehlídkám poskytuje také Ministerstvo kultury České republiky, kterému rovněž děkujeme.

A přehlídky by se nemohly konat také bez finanční, ale hlavně také technické, personální, materiální a EMOČNÍ podpory pořadatelů v místě jejich konání – proto: Díky Červený Kostelci, Díky Miletíně, Díky Jesličky, Díky Ústí nad Orlicí a Díky Havlíčkův Brode!

V úvodu jsem řekl, že vše kolem nás se mění. Letos si připomínáme jednu zásadní změnu – 30 let od Sametové revoluce. Myslím, že si můžeme říct, že divadla a divadelníci v ní sehráli ZÁSADNÍ roli – a že na to můžeme být hrdí!

Změny jsou v pořádku – byť nemusí být vždy jenom k lepšímu. Nikdo z nás neví, co se zítra může stát. „Kdo je připraven, není překvapen,“ říká jedno známé moudro. Berme změny jako něco, co nás posouvá dál. Co nás nekolébá k letargii. Nicméně se na ně zkusme připravovat. No a myslím, že se jim rozhodně čelí lépe, když v tom nejste sami.

Když jsem se díval na diplomy, které dnes budeme předávat, říkal jsem si, že je trochu škoda, že VĚTŠINA z oceňovaných souborů i jednotlivců nejsou našimi členy – členy VSVD. A tak Vás z tohoto pódia vyzývám, abyste zvážili, zda výhody členství nechcete přehodnotit. Jednak proto, že byste se stali součástí jedné z největších organizací českého amatérského divadla, ale třeba i proto, že byste mohli požívat výhod a benefitů, které VSVD svým členům nabízí ;-)

D I V A D E L N Í

Jak vidíte, dotkl jsem se během úvodního slova mnoha věcí. Důvody změny místa a termínu jsem snad osvětlil – i Vám, čtenářům, co tam nebyli. Abych ale byl upřímný, byli jsme účastí na Cenění letos zaskočení. Pokud nám totiž kapacita Labyrintu v posledních letech nestačila, letos bychom se jistě vešli pohodlně. Hodně jsme proto nad (ne)účastí oceňovaných diskutovali, padaly soudy, že je to tím, že je to mimo Hradec. Že vhodné není září. A že bylo moc hezky :-)

Přátelé, Cenění děláme jednak proto, abychom všichni navzájem viděli ty, kteří získali ceny po celém kraji – i tam, kde jsme třeba osobně nebyli. Abychom se mohli setkat. Diskutovat. Bavit se. A je to jeden den (pravda, letos jsme dokonce nabídli ubytování, aby ti, co by nenašli spoj domů, mohli za sympatickou cenu také přespát, takže dnes to mohly být i dva dny.) Z tohoto pohledu za sebe ony odhadované důvody nižší účasti odmítám. A my, co jsme v Chlumci byli, jsme nakonec došli k závěru, že to takto zkusíme i příští rok, že to byla třeba opravdu jen nešťastná shoda pracovních cest a náhlých onemocnění. Uvidíme.

Ve své řeči jsem mluvil také o členské základně. Snad i díky tomu jsme z Chlumce odjížděli s několika novými členy! Ale stále si myslím, že by nás mohlo být o dost víc. Nicméně druhý den po Cenění jsem byl na Konferenci SČDO, vyslechl jsem všechny zprávy všech předsedů jednotlivých oblastí SČDO – a slyšel vlastně od všech to stejné a mému výše uvedenému stesku podobné: členská základna by mohla být větší. Ve svém vystoupení na této konferenci jsem to našim přátelům i řekl: Že jsem vlastně „rád“, že to není jenom náš problém. Pojdme s tím proto něco udělat ;-) Ale až po Novém roce. Teď si všichni užijte klidné, spokojené, radostné Vánoce plné pohody s Vašimi nejbližšími. Práce chvíli jistě počká.

Šťastné a veselé svátky Kristova narození – a do nového roku jen to nejlepší Vám za celé VSVD přeje

Josef Jan Kopecký

RADA VSVD

Posunutá uzávěrka letošního podzimně zimního vydání vás ochudí o některé informace, na které jste zvyklí. Například se nedozvíte, které inscenace vybrala rada VSVD do Červeného Kostelce. Pokud vás to zajímá, sledujte naše webové stránky www.vsvd.cz, kde najdete aktuální informace. Rada se v únoru věnovala jarním přehlídkám, které klepaly na dveře. Letos jsme si dělali starosti především se složením lektorských sborů. Pracovní povinnosti, zdravotní stav a rodinné záležitosti naposledy zamíchaly plánovaným složením lektorských sborů. Nemluvílo se ale pouze o postupových přehlídkách pořádanými VSVD a Impulsem (Červený Kostelec, Audimafor, Miletínské divadelní jaro, Divadelní setkání), postupně se probraly další přehlídky na území bývalého východočeského regionu. Například 24. ročník turnovského Modrého kocoura se stal takřka divadelním maratonem s rekordními 26 představeními. V Pardubickém kraji se už dobře zabydlela a těší se zájmu souborů Orlická maska. K tradičním přehlídkám patří i havlíčkobrodská Dospělí pro radost dětem.

Některé členské soubory VSVD si objednaly vzdělávání na klíč. I to je možnost. Konkrétně DS Vicena z Ústí nad Orlicí se rozhodl prostřednictvím VSVD a Impulsu pozvat na svou scénu odborníci na hlasový divadelní projev Reginu Szymikovou. Jak to dopadlo, se dočtete v rubrice Impulsy z Impulsu.

Rada byla také seznámena s novými webovými stránkami VSVD. Jejich vznik vzešel ze strany Impulsu, který už nadále nebude jiným spolkům poskytovat svůj webový prostor.

Schváleny byly návrhy na nové nositele Zlatého odznaku Josefa Kajetána Tyla, které pak později potvrdila i valná hromada – novými nositeli budou Naďa Gregarová, Jan Brož a Blanka Vylíčilová.

Červencové setkání rady se koná bezprostředně po celostátní přehlídce činoherního a amatérského divadla ve Volyni. Letošní přehlídka byla na začátku letních prázdnin a trvala celých

deset dní. Během ní porota shlédla 23 představení. Porota pracovala ve složení: dramaturg a překladatel Michal Zahálka (předseda), dramaturgyně Jana Slouková, režisér Adam Doležal a režisér Jaromír Hruška. Výsledky přehlídky ale neodpovídaly hodnocení poroty na seminářích. K volyňské přehlídce se podrobněji vrátíme na dalších stránkách tohoto vydání Divadelní hromady.

Rada se také zabývala přípravou zářijového Cenění v Chlumci nad Cidlinou. Členské soubory mají zájem o to, aby se předávání ocenění každý rok konalo jinde a rády budou akci spoluorganizovat.

Dalším bodem jednání bylo ohlédnutí za jarními přehlídkami a jejich hodnocení. Dále pak sestavení lektorských sborů na příští sezonu. A člen rady VSVD a nový pracovník Impulsu Jaroslav Souček představil nový koncept vzdělávání divadelníků. S konkrétními semináři vás více seznámíme v rubrice Impulsy z Impulsu.

Kateřina Fikejzová Prouzová

CENĚNÍ 2019 SE KONALO V CHLUMCI NAD CIDLINOU

Kateřina Fikejzová Prouzová
se vzácným hostem Cenění Františkem Laurincem

Předseda VSVD Josef Jan Kopecký
s ředitelkou Impulsu Martinou Erbovou

Posledních pár ročníků Cenění jsme vtipkovali, že do Divadla Drak se už nemůžeme vejít, vydýchaný vzduch, lidé seděli na zemi nebo postávali okolo hlediště, vždy tu byla více než stovka oceněných a tři hodiny trvalo předávání diplomů ze šesti krajských postupových přehlídek činoherního, loutkového alternativního, dětského divadla a divadla pro děti.

Loni jsme se shodli na tom, že akce v této podobě dosáhla svých limitů a začala diskuse o její nové podobě. Na začátku byla myšlenka, že když se změní termín a sejdem se někde na terase v době babího léta, můžeme si užít i trochu sluníčka. Nabízelo se například královehradecké Studio Beseda. Pak se ale ozvalo z úst Jaroslava Máčka z Chlumce nad Cidlinou: „Přijďte k nám!“ Chvilí bylo na radě VSVD ticho, ale pak se rozpoutala diskuse a nabídky, kam ještě mohou divadelníci přijet – pojďme se každý rok sejít jinde, podívat se, jaké zázemí mají jiné soubory z východních Čech! Využijme jejich pohostinnost. A hlavně nemusíme spěchat. Cenění přejde volně do párty s možností přespání na místě. S takovým konceptem rada předstoupila na únorové valné hromadě, která vůbec nebyla proti. Naopak.

Jak tedy naše 22. Cenění dopadlo? Sešlo se nás výrazně méně. Řada lidí se omlouvala ještě v den akce ze zdravotních důvodů. Silná klaka z Jaroměře nepřijela kvůli svatbě v souboru. Někteří si ještě užívali pozdní dovolené u moře. Na druhou stranu ale přijely soubory z Třeště nebo Rajce Jestřebí! Chlumečtí připravili báječnou fotografickou prezentaci z jednotlivých přehlídek promítanou na pozadí. Naživo zněly slavnostní fanfáry. Děti z dramaťáku zdejší ZUŠ, které sbírají jednu cenu za druhou předvedly to nejlepší. V Chlumci nad Cidlinou totiž vědí, jak moc je důležité, vychovat si nastupující generaci. Možná proto, že nebyl takový tlak na to, „aby se to všechno stihlo“, ocenění tvůrci přímo na jevišti prohodili pár dojmů z přehlídek. Bar fungoval skvěle a i na hudbu došlo. Diskutovalo se o amatérském divadle. Nejen o jeho současném stavu, ale

D I V A D E L N Í

Nechyběly slavnostní fanfáry

Radost z ocenění s diplomy od výtvarníka Maria Alfieri

Stanislava Glembek připojila pár historek ze zákulisí inscenace Lakomec a jiní světci v podání ochotníků z Jaroměře

Vlastenecký divadelní spolek Vlastík z Vrchlabí si přebral ceny za inscenaci Pan Kaplan má třídu rád

i nových projektech. Divadelníci si vyměňovali zkušenosti a dychtivě se vyptávali, jak to funguje v jiných souborech. Jaroslav Souček rozdával nové brožury s nabídkou vzdělávání. Ivo Mičkal fotil. A to sluníčko, které jsme si původně vysnili, hrálo příjemně až do setmění. Ani poté zábava nekončila, přestože měla spíš komorní charakter. Setkali jsme se. A to bylo to nejdůležitější.

Kateřina Fikejzová Prouzová

POZVÁNKA

Přijďte na VALNOU HROMADU

Volného sdružení východočeských divadelníků v sobotu 15. února 2020
od 12.30 hodin
v Divadle Exil v Pardubicích.

Jednání bude podle dobrého zvyku
zakončeno divadelně.

IMPULSY Z IMPULSU

O vzdělávání na Impulsu se nově stará člen rady VSVD
Jaroslav Souček

NABÍDKA DIVADELNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PODZIM/ZIMA 2019-2020

Impuls Hradec Králové představuje nabídku vzdělávacích akcí na podzim a zimu 2019-2020, kterou jsme pro vás – i na základě vašich přání a požadavků – připravili:

2. – 3. listopadu 2019 – seminář Divadelní produkce aneb produkční a propagační minimum pro soubory a spolky s výkonnou producentkou a ředitelkou divadla DAMU Disk Tezou Sochovou a odborníkem na autorské právo Michalem Zahálkou. Pro každého, kdo někdy přiložil ruku k dílu a možná ani neví, že je produkční. Rady, tipy, triky a třeba i trocha teorie z produkce, managementu, marketingu a PR divadelních projektů i tradičních “kamenných” domů.

2. – 3. listopadu 2019 – seminář Scénografie, scénický objekt a světlo přímo na Hlavní scéně Divadla Drak s profesionálním scénografem Kamilem Bělohlávkem, držitelem Ceny divadelní kritiky. - Jak ovlivňuje scénografie divadelní svícení? Zaměříme se na uchopení divadelního prostoru s přihlédnutím ke kombinaci všech podstatných složek divadelní scénografie a možnos-

ti při použití scénického osvětlení. Vyzkoušíte si zde všechny základní druhy divadelních reflektorů a jejich vlastnosti. Tento víkend zároveň vyhlášíme jako Víkend divadelního vzdělávání a propojíme účastníky obou kurzů na společném obědě a společné hodině aneb „produkční u scénografů“!

9. listopadu a 7. prosince 2019 – dva termíny semináře **Hlasová technika a jevištní řeč** s naší nejuznávanější hlasovou pedagožkou Evou Spoustovou. Jak mluvíte? Je vám rozumět? Cítíte se dobře, když máte nahlas mluvit, když se máte vyjadřovat, nebo přednést nějaký text? Když mluvíme, projevujeme svou osobnost – hlas a řeč jsou naší vizitkou! Ponoříme se do souvislostí mezi tělem, dechem, hlasem, artikulací, budeme se věnovat výslovnosti českých hlásek, českému přízvuku, práci s různorodým textem.

30. listopadu 2019 – seminář **Úvod do praktické dramaturgie** se scénáristou, dramaturgem a novým ředitelem Divadla Drak Tomášem Jarkovským. Představení dramaturgie jako inscenační složky divadelního díla. Seznámení se základními principy dramaturgického uvažování při tvorbě inscenace a konzultace konkrétních inscenačních záměrů. A jako bonus prohlídka prostor Divadla Drak s odborným výkladem Tomáše Jarkovského!

Leden až duben 2020 – cyklus čtyř seminářů **Základy činoherního režie** s vedoucím pedagogem brněnské JAMU a režisérem Alešem Bergmanem. V rámci čtyř víkendových seminářů budou frekventanti kurzu seznámeni teoreticky i v praktických ukázkách (videoprojekce, praktické ukázky práce lektora, samostatná práce a její reflexe) se základy činoherního režie.

Celoročně je pak možné využít nabídku **Odborný poradce pro soubor či pro začínající soubor**, zkušený pedagog a režisér Alexandr Gregar vám pomůže s realizací vašich divadelních inscenací. Členové VSVD (s uhrazenými členskými příspěvky!) mají kurzy zdarma!

Web: www.impulshk.cz - sekce Vzdělávání;
Facebook: www.facebook.com/centrumumeleckychaktivit
Smsticket: www.smsticket.cz - do vyhledávače zadáte název akce. V případě zájmu volejte, pište: Jaroslav Souček,
tel.: 603 800 249; e-mail: vzdelavani@impulshk.cz

SEMINÁŘ HLASOVÉ VÝCHOVY V ÚSTÍ NAD ORLICÍ

V sobotu 21. září 2019 se mezi devátou hodinou ranní a pátou odpolední v Malé scéně v Ústí nad Orlicí uskutečnil dlouho plánovaný a členy Divadelního spolku VICENA napjatě očekávaný seminář hlasové výchovy s lektorkou DAMU Reginou Szymikovou. Ač se na první pohled mohlo zdát, že jsme si vyhradili času dost, už po úvodním seznámení s plánem dne bylo jasné, že do tajů zásadního komunikačního prostředku lidstva nahlédneme pouze letem světem.

Během dopoledne jsme si tak tak stihli vyjasnit, jaké složky hlas a řeč vůbec má, abychom se na jejich procvičení vzápětí mohli s chutí vrhnout. Na pódiu to chvíli vypadalo jako na konkurzu do čertovské pohádky při rozhýbávání našich zlenivělých jazyků. Hned na to jsme zas při dechovém cvičení štěkali jako pes

nebo syčeli jako had. Přitom věřím, že jsme jistě zdaleka nevyčerpali zvěřinec celý, i když došlo také na pštrosí jazykolam.

Po obědě přišla na řadu cvičení intonační a důrazová. Mnozí z nás znají herecké cvičení *zrcadlo*, ale když jsme měli vzájemně zrcadlit styl a náboj řeči, měli jsme co dělat... Vrcholem dne byly naše pokusy o čtení verše, a ne ledajakého – rovnou blankversu. A pustit se do Shakespeara není žádná procházka růžovým sadem...

Ač venku panovalo krásné babí léto, nikdo z účastníků nelitoval. Nakonec se totiž rozvířila diskuze o možném pokračování semináře, třeba i v celovíkendovém formátu. Nezbyvá tedy než poděkovat lektorce za příjemně strávenou sobotu plnou podnětných informací a také Kateřině Fikejzové Prouzové a Jaroslavu Součkovi za pomoc se zorganizováním akce – díky moc a snad ne naposledy.

Vlastik Drda, divadelní spolek VICENA

Hlasový seminář dal zabrat nejen hlasivkám

PRKNA
PRAŠTĚLA

PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

NODIVSE – Novoměstská DIVadelní SEbranka...
a její třetí sezóna

Wow a Uf! V září 2017 se sešlo prvních osm lidí, kteří měli zájem o obnovu ochotnického divadla v Novém Městě nad Metují. Dnes je nás dvacet a stále se setkáváme a tvoříme! A z toho mám opravdu radost – divadlo žije! Wow!

Naše druhá premiéra proběhla v květnu v Kině 70, kde také zkoušíme. *Odsouzení Hostiny* je středověká moralita, která je mezi dramatickými texty ojedinělá jak žánrově, tak jazykově. Překlad Petra Christova je příjemně čtivý a zvukný, ovšem verše jsou pro soubor jednou z mnoha výzev. Moralita nás lákala svou přímostí – je jasné, co je dobro, co je zlo – ale musíme uznat, že hlavně pestrou paletou alegorických postav, na kterých se soubor může vyřádit. Máme za sebou čtyři reprízy a před sebou, mimo reprízy další i hodně práce na samotné inscenaci. Ano, moralita a středověk – není to tak jednoduché, jak se může zdát. Uf!

Ráda bych se vrátila k jedné repríze, a to k představení v Kongresovém centru (Atrium Palác) v Pardubicích, kde jsme odehráli charitativní představení pro Sofii Petrovickou (www.nadejeprosofinku.cz). Výtěžek ze vstupného činil vysokých 38 699,- Kč a rodiče Sofinky tuto částku využijí na pravidelné rehabilitace a léky pro svou dceru. Pro NODIVSE šlo již o druhé charitativní představení a myslím, že nebylo poslední. Wow!

V letošní sezóně začneme pracovat na autorské inscenaci. Abych se přiznala, do autorského kusu se mi nechťelo. Když jsem konečně našla cestu k pevným, dramatickým textům, soubor touží po něčem vlastním. Ale nakonec proč ne? NODIVSE je sebranka, která k práci inspiruje. Od nich také vzešel nápad na námět – vyprávění manželů Ježkových z Nového města nad Metují – ti se v 90. letech vydávali na horolezecké výpravy na nejvyšší evropské hory. Těšíme se na to, až budeme

Novoměstská divadelní (seriozní) sebranka

hledat jevištní podobu pro historky amatérsky vybavených, českých horolezců.

A co nás ještě čeká mimo zkoušení? Na podzim můžete vidět reprízy naší první inscenace – *Půjčka za oplátku* (11. 10. v rámci 72. Polických divadelních her v Kolárově divadle v Polici nad Metují a 8. 11. v rámci Divadelního podzimu v Kodymově národním domě v Opočně). Díky ohlasům z minulého roku chystáme opět Mikulášskou nadílku ve Staré škole v Krčíně – NODIVSE odehraje krátké představení věnované postavě sv. Mikuláše. A v čase adventním jsou členové NODIVSE zapojeni do *Živého betléma* spolu se souborem OCHOS Smiřice a komorním pěveckým sdružením CANTUS Jaroměř. Tento vánoční a velice vydařený kus, který propojuje hrané výstupy a vánoční sborové písně, se bude hrát již třetím rokem, letos bude k vidění i ve Smiřicích a Hradci Králové. Přátelé, těšíme se na viděnou, při divadelních příležitostech!

Lucie Kotěrová (principálka a režisérka souboru NODIVSE)

D I V A D L O E L N Í

Týbrdřo divadlo!

Divadlo s tímto roztomilým názvem založily v Pardubicích letos na jaře tři ženy – herečky. Jmenovitě Jana Tichá a Lucie Hašková, obě z Divadla Exil a Kristýna Kudrnáčová, herečka a zpěvačka na „volné noze“. Všechny tři hrají a režírují, navíc se každá věnuje i tomu, čím nejlépe vládne: Jana Tichá propagaci, PR a sponzoringu, Lucie Hašková grafice a vizuálu divadla a Kristýna Kudrnáčová hudební složce představení. Externí spolupracovníci genderově vyvažují ženskou stránku divadla – je to především technik Rudolf Lánský a také herec hlavní role v připravovaném představení Tomáš Jakoubek.

První inscenace, kterou Týbrdřo divadlo! připravilo, už měla svoji předpremiéru v srpnu, v rámci festivalu Pernštejn(II)ove. Jmenuje se *Povídejme si, děti* a je na motivy stejnojmenné knihy od Josefa Čapka. Představení je interaktivní a také edukativní, nevyhýbá se tématům jako je třídění odpadu, nebo problematice sociálních sítí. Oficiální premiéra této inscenace byla 5. 10. a to hned dvakrát v Divadle Exil, jehož prostory si divadlo pro děti pronajímá.

Druhá inscenace, kterou Týbrdřo připravuje, se bude jmenovat *Já, Baryk* a je opět na motivy dětské knížky, tentokrát od Františka Nepila. Hlavní postavou je pes, kterého ztvární Tomáš Jakoubek, zkušený matador z improvizčního uskupení Paleťáci. Budou zde použity loutky zvířátek a také stínohra, jednotlivá představení budou koncipována k právě probíhajícím ročním obdobím. A další pohádka, kterou má Týbrdřo ve své dramaturgii, je opět podle knížky – *Radovanovy radovánky* od Zdeňka Svěráka.

Cílovou skupinu divadla tvoří dětské publikum od 3 do 10 let, jeho zakladatelky ale počítají se spoluprací se školkami i školami, především s dětmi na prvním stupni. Vstupenky na jednotlivá představení lze zakoupit na místě, vždy před začátkem produkce.

Jana Tichá

www.tybrdodivadlo.cz

e-mail: info@tybrdodivadlo.cz; tel. 724 668 161

Náchodská divadelní scéna finišuje (před premiérou *Generálky jejího veličenstva*)

Náchodská divadelní scéna v letošním roce realizovala tři divadelní inscenace. Dvě z nich již svou premiéru měly, třetí je před dokončením. První, komedie autorů Teda Willise a Richarda Gordona *Doktor v domě*, která pojednává o starostech a strastech studentů medicíny, se odehrála v pátek 14. června v Městském divadle Dr Josefa Čížka v Náchodě. Další premiéra, vystoupení s pásmem K. J. Erbena *Kytice* v podání dramatického spolku mládeže, patřícího pod NDS, se též odehrála v náchodském městském divadle (29. května) a třetí, komedie Jiřího Hubače *Generálka jeho veličenstva*, která popisuje pobyt

Týbrdřo divadlo, Pardubice.

Zbrusu nové divadlo pro školky, školy a děti veřejné

Černá a bílá magie se snoubí v pohádce o rozjívěných princeznách, dobrotivém Elixírovi a zlé čarodějnici Halíbele

císaře Napoleona v zajetí na ostrově Svatá Helena, bude mít svou premiéru 30. října. Odehráním třetí premiéry se letošní rok stane neúspěšnějším v historii NDS, tři premiéry v jednom roce se ještě odehrát nepodařilo.

NDS se v letošním roce také zúčastnila několika přehlídek. Tradičně divadelní přehlídky v Červeném Kostelci s komedií *Bouřka na obzoru* a poprvé jsme byli na přehlídce Dospělí dětem v Havlíčkově Brodě, a to s pohádkou *Elixír a Halíbele*. A také na přehlídce Jičín město pohádek zavítali naši nejmladší členové s pásmem *Kytice*.

NDS se také podílí již několik let na přípravě největší kulturní akce města Náchoda, *Kuronských slavností*, konajících se každoročně na Náchodském zámku. Tradičně připravuje scénku příjezdu vévody Kuronského, bývalého majitele náchodské-

ho panství s družinou na náchodský zámek a jeho uvítání hostů z české republiky a ze zahraničí. Letos se akce konala 7. září.

Chtěl bych poděkovat všem svým kolegům i přátelům NDS, kteří se podíleli na tvorbě těchto představení a obětovali spoustu svého drahocenného času a energie při mnohatýdenních přípravách. Také bych chtěl poděkovat městu Náchod za finanční podporu našemu spolku, bez níž bychom jen těžko tvořili. A také a. s. Beránek Náchod, která nám poskytuje v městském divadle zázemí pro veškerou realizaci naší tvorby.

Za NDS Petr Dudáček
předseda spolku www.scenanachod.cz

Premiéra v Náchodě!

Členové Náchodské divadelní scény po představeních zahraničních autorů jako např. Bengta Ahlforse „Popel a pálenka“, Alejandro Casony „Třetí slovo“ nebo Dany Laurentové „Bouřka na obzoru“, si jako další představení vybrali komedii významného českého dramatika a spisovatele Jiřího Hubače „Generálka Jeho Veličenstva“, opět pod režijním vedením Ludmily Šmídové.

Hra líčí poslední období života císaře Napoleona, který po osudové porážce v bitvě u Waterloo je vězněn na ostrově Svatá Helena, kde spolu se svými dvěma generály se snaží vzdorovat neprůstelným zákonům anglické koruny. Do této neutěšené situace přichází kurážná žena z lidu Josefína Pontiová, aby si s Napoleonem vyřídila svoje osobní účty. Svou neohrožeností dokáže často víc, než proslulí generálové, což potvrdí i sám Napoleon, kterému nakonec pomůže ke zmírnění podmínek v jeho zajetí. Premiéra 30. října 2019 v 19 hodin Městském divadle Dr. Josefa Čížka v Náchodě.

Ludmila Šmídová
lida.smidova@seznam.cz; www.scenanachod.cz

Komedii Doktor v domě uvádí Náchodská divadelní scéna

Ve víně je pravda!

Ochotníci z Obědovic tak veršují ve své nové autorské komedii – v Obědovicích na násvi se v srpnu narodila v pořadí již čtvrtá autorská hra našeho souboru, komedie *Ve víně je pravda*, a byl to velký sukces, alespoň měřeno počtem zúčastněných diváků, kterých se na dvou odehraných představeních objevilo přes 800. Uvážíme-li, že Obědovice mají přibližně 300 obyvatel, tak je to číslo, které zavazuje a zároveň dělá obrovskou radost. Lidé se navíc očividně dobře bavili, tedy náramná satisfakce za předešlé dva roky „těhotenství“, během nichž se hra psala, prepisovala a zkoušela.

Komedii *Ve víně je pravda* jsem si jakožto dvorní autor obědovického souboru splnil velký sen – napsat hru, která bude aspoň částečně ve verších. Jejím hlavním hrdinou je očarované víno, jež každého, kdo ho požije, nutí mluvit pravdu. Navíc rýmovaně, aby se to nepletlo a poznalo. A jelikož to pravidla správné divadelní frašky vyžadují, je ideální, když se takový nebezpečný nápoj ocitne na místě, kde všichni lžou, sotva otevrou pusy.

Autorská hra má tu výhodu, že můžete všechny role ušít hercům přímo na tělo, aby se se svou postavou snáze ztožnili. Byť jim text například předepisuje roli záletného postaršího šlechtice, který úspěšně předstírá, že trpí „mladickou demencí“ a hraje si na rozpustilého sedmiletého kluka. Někteří členové souboru jsou ovšem tak obětaví, že když jim autor v textu naordinuje těhotenství, tak poslušně přijdou do jiného stavu... A odvrácenou stránkou takového obdivuhodného nasazení je nutnost naplánovat uprostřed divadelní sezóny zdravotní prázdniny. Počítáme však s tím, že hned po jejich skončení se s naší hrou *Ve víně je pravda* rozjedeme po celém Královéhradeckém kraji. Už teď máme naplánovaná vystoupení na našich oblíbených prknech v Nechanicích (16. 2. 2020) a Chlumci nad Cidlinou (13. 3. 2020), spousta dalších se již termínově ladí.

Pavel Novák, DS Obědovice, www.ds.obedovice.cz

Autorská fraška ve Víně je pravda z pera Pavla Nováka

D I V A D E L N Í

Pohádka O třech sudičkách
a DS Symposion Třebechovice pod Orebem

Zpráva z Třebechovic

DS Symposion Třebechovice letos opravdu nezahálí. Příchod nových, mladých a šikovných tváří do našeho souboru byl větrem do plachet, který jsme potřebovali. S pohádkou *Jak pesek a kočička slavili 28. říjen*, kterou jsme připravili k příležitosti stého výročí vzniku republiky, jsme se zúčastnili divadelní přehlídky v Havlíčkově Brodě. A v květnu jsme měli premiéru pohádky *O třech sudičkách* v režii Markéty Koubové. Na červnovou akci k výročí 600 let Orebů jsme připravili krátké scénky s názvem *Historie netradičně*. V průběhu měsíců října a listopadu spolupřádáme již 48. ročník tradiční přehlídky ochotnických souborů Symposion a na její zakončení chystáme premiéru inscenace na motivy známého autora *Je to vůbec revizor* v režii Petra Hofmanna. A aby toho nebylo málo, v září jsme začali zkoušet novou hru. Zatím je v plenkách, takže název neprozradíme, ale měla by to být komedie.

Karla Drašnarová
DS Symposion Třebechovice p. O.
www.dssymposion.cz

Novinky z Meziměstí

Po velmi úspěšném tažení s inscenací *Rodina je základ státu* jsme pro změnu opět naskočili do komedie. I když jsme měli s hrami autorů Cooneyových (*Rodina je základ státu*, *Habaďůra* a *Peklo v hotelu Westminster*) značné úspěchy u diváků i u porot, rozhodli jsme se Cooneye opustit. Všechny ty hry byly lítačky z dveří do dveří, plné zmatků a nedorozumění. A možná právě to se divákům líbilo, my už ale měli pocit, že je to stále totéž. Po desítkách a desítkách pročených scénářů jsme si jich několik vybrali – po zjištění podmínek autorských práv jsme je ale zakopali hodně, hodně hluboko. Přece jen ceny nad 100 000 Kč se nám pro amatéry zdají značně přemrštěné. A tak jsme sáhli po českém autorovi Antonínu Procházce a jeho hře *S tvou dcerou ne*, kde jsou práva v rozumné míře. V tuto chvíli se ozývají z našeho divadla nejčastěji rány kladi-

Mistři na Cooneyho komedie s oblíbeným dramatikem končí.
Meziměstí má chuť zkusit něco jiného

vem a vrtačka, jak se budují kulisy, prolínané křikem režiséry, že za pár týdnů je premiéra a že by už všichni měli umět text. Prohrabávají se bedny s kostýmy, konstatuje se, že v tom máme hrozný bordel, herci zjišťují, že překřičet nahrávku zvuku porna není tak jednoduché, že v nových kulisách se v té tmě vzadu při přebíhání zabijí, prostě zmatek, blázninec. Vlastně takové normální věci jako v každém amatérském divadle.

To je zatím z Meziměstí vše. Těšíme se na všechny diváky v divadlech, kde pravidelně hostujeme nebo na premiéře 30. listopadu u nás v divadle...

Jan Kašpar
principál DS J. K. Tyl Meziměstí, tel. 777 667 042
kasparjan@seznam.cz

Podzim u Vojanovců v Brněnci

Letošní podzim byl v duchu doznívání a uzavírání. Hostovali jsme několikrát s *Technickou pohádkou* a při Noci divadel jsme derniérou uzavřeli *Poslední aristokratku*. Ač zrovna nezkoušíme nový kus (ten snad přijde na řadu příští rok), strávili jsme na jevišti přípravou *Aristokratky* a *Auta* spoustu neviditelného času. Zároveň však také zábavy a kolegiality, a nenuдили se

DS Eduarda Vojana Brněnec
a jejich *Technická pohádka* aneb *Jak si postavit auto*

ani diváci. V říjnu jsme pozvali kolegy z Krupky, odehráli u nás *Maryšu* v úpravě Zdeňka Černína. Připomněli nám tak nádhernou atmosféru této inscenace, protože před dvanácti lety jsme stejnou úpravu inscenovali také. Při Noci divadel jsme se představili jako soubor, který má cit na výběr předlohy, protože již v roce 2014 sáhl po knížce *Poslední aristokratka* a uvedl ji jako scénické čtení. V těchto dnech tak mohou naši diváci znovu vidět divadelní verzi a porovnat ji s čerstvou filmovou verzí. Brněnecký divadelní podzim byl vlastně divadelně bohatý a plný.

A když už se blíží konec roku, přejeme Vám krásné Vánoce, dobrý rok 2020 a těšíme se na Vás u nás! Třeba na Sněhovém Brněnci v březnu anebo kdykoliv jindy.

Kristýna Pavlasová
ochotnici.brnenec.cz

Lidový loutkář Jirka Polehňa

Nejprve bych měl objasnit, jak vznikl ten „hrdý“ titul – lidový loutkář. V roce 1990 jsme společně se Slávkem Illichem založili divadlo Poli. Ale tuto značku nám kdosi v devadesátých letech zrušil, což jsem se dověděl až v roce 2008 a bylo třeba rychle vymyslet značku novou. A protože jsem už hrál většinou sám – a mám pouze Lidovou konzervatoř pod vedením prof. Jana Dvořáka a žádné jiné profesionální loutkářské vzdělání – jsem tedy z lidu pošlý. Proto ten „lidový“. A nehraji pod žádnou agenturou, sám si hraní sjednávám, funguji na telefonu, když někdo zavolá, tak jedu. Hraji většinou v mateřských školách, což mě hodně baví, pokaždé je to jiné, téměř v každé MŠ se vyskytne nějaký človíček, který mě dokáže pobavit. A velmi rád hraji také v divadlech, tam to má své velké kouzlo a je to pro mě svátek. V minulých letech jsem se díky Jarce Holasové dostal i ke spolupráci se Slovinci, což bylo rovněž velmi zajímavé.

A letos jsem dostal nabídku k hraní v české škole v Dublinu.

Loutkář Jiří Polehňa

Musel jsem vyrobit divadlo do kufru, což se ale podařilo, až na druhý pokus. Asi dva roky před odletem jsem hrál v malém rodinném divadle dvacetiminutová představení na motivy klasických českých pohádek a tak se to hodilo. Začátkem září jsem si zahrál i v Polsku. A mou velkou radostí je hraní v divadelním vagónu turnovského souboru Na židli – vláček tažený dýchavičnou lokomotivou Českým rájem, tři představení! Co by komediant ještě chtěl. A co dělám teď? Když teď píšu tyto řádky mám hlasový klid – odešel mi hlas. Ale šeptem zkouším novou věc. A doufám, že do týdne už budu mluvit i hrát. Kéž by se to povedlo.

Jirka Polehňa, lidový loutkář
tel. 739 251 944, 702 292 467
www.loutkarjirkapolehna.webnode.cz

V Pardubicích vzniklo nové amatérské divadlo Neruškruh

Ditka Poustecká je energická žena. Matka čtyř dětí, pro kterou je každá překážka výzvou. Zamílovala se do divadla – nejdřív si zahrála jako rodič na waldorfské škole, zkusila i víkendové tvůrčí workshopy Divadla Exil pro veřejnost nazvané *Pět překážek*. A nakonec se rozhodla založit regulérní divadelní spolek Neruškruh, kde je teď principálkou.

Dítko, co tě vedlo k založení souboru?

Potřeba tvořit a hrát. Vše začalo na waldorfské škole nejprve mezi rodiči. Později se okruh kamarádů a známých rozšiřoval. Další kolegy jsem ulovila na exilových Překážkách.

Kde se vzal název vašeho divadla?

Neruškruh vznikl při zkoušení, kdy kolega Jakub použil známý výrok „neruš mi mé kruhy“. Vedlo to k dost vtipným komentářům, až nám to jméno zůstalo, ale spíše ve smyslu, že chceme náš kruh zachovávat, pracovat a bavit se spolu vždy s potěšením a radostí.

Co všechno už máte za sebou?

Od roku 2016 jsme fungovali pod Spolkem pro podporu waldorfské pedagogiky v Pardubicích, jako jeho Divadelní kruh. Oficiální jako Divadlo Neruškruh existujeme od letošního července. Na začátku jsme byli jen tři. Teď už je nás deset. Některé herce si jen půjčujeme do konkrétní hry. Vlastně jsem ještě ani nestihli mít schůzi, kde bychom si řekli, kdo chce být řádným členem. Od založení hraje do současnosti čtyři inscenace, v letošní sezóně plánujeme další tři premiéry.

Tři premiéry? To je nášup!

Jedním titulem bude P. P. S., který si chce znovu zrealizovat herečka a režisérka Renča Šťastná. Další je Tajemný víkend s vraždou, to je komedie, kterou jsem zadaptovala a režiovala já, premiéru má plánovanou na listopad. Dále bude následo-

Divadlo NerušKruh s komedií Jiřího Justa Záměna

vat přepis filmu, který neprozradím, ale na který se moc těším, podaří-li se mi ho doobsadit. Jak říkáš, je to nášup, příští rok bych ráda zvolnila, aby nás ta spousta práce neuhnala a nepřestala bavit.

Momentálně pravidelně hostujete v Divadle Exil. Kde ale zkoušíte?

V Exilu hostujeme rádi, prostor je pro nás příjemný. Zkoušíme stále v prostorách Základní školy Waldorfské v Pardubicích, za což jsme nesmírně vděční. Potíž je samozřejmě se skladováním a převážením kulís a rekvizit, vlastní prostor je sen. Máme diváky, kteří na nás chodí pravidelně, ale je ještě spousta těch, kteří o nás neslyšeli.

To se teď určitě změní! Chystáte se na nějaké soutěžní krajské postupové přehlídky? Nejen poměřit síly s ostatními, ale právě dát o sobě vědět, že tady jste?

Na přehlídky se nechystáme. Dát o sobě vědět by bylo fajn, ale poměřování sil – nevím. Začínali jsme hrát pro radost, svoji a diváků samozřejmě, osobně mám dojem, že pocit, že se musíme s někým měřit, by nám mohl tu radost zkazit. Zatím se na to ještě necítíme, vždyť jsme ještě v plenkách. Teprve sbíráme zkušenosti. Učíme se, jak se říká za pochodu.

Jaké divadlo tě baví jako divačku?

Baví mě divadlo jako takové už od dětských let, je to klišé, ale mám ráda dobré divadlo. Nezáleží mi tedy na žánru, ale na prožitku. U komedie se chci smát, u tragédie plakat, jakmile mě hra vcucne – musím se dost hlídat, abych seděla v klidu a nevstupovala třeba pohyby do děje – tak vím, že je to dobré divadlo. Nemám v lásce příliš moderní zpracování, jsem konzervativní.

A na závěr nám řekni něco málo o sobě.

Pracuju jako hospodářka a koordinátorka vzdělávání pro Českou asociaci dul a jako knihovnice pro dvě malé místní knihovny. Vše, co dělám, mě baví. Teď mě baví dělat divadlo a přeju si, aby mě nikdy bavit nepřestalo.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Ochotnicko-čtenářská beseda Orlice slaví 10. let od obnovení činnosti!

V roce 2009 – po cca 45leté přestávce od poslední premiéry někdejšího souboru – byla obnovena činnost Ochotnicko-čtenářské besedy Orlice v Potštejně. A to pod názvem, pod kterým 2. června 1887 vznikla a byla úředně zaevidována...

6. dubna 2009 v 18 hodin se „na přísálení“ hotelu Slávie uskutečnila první schůzka zájemců o obnovu divadelní činnosti v Potštejně. V září roku 2009 se chystaly oslavy 750. výročí založení obce Potštejn. Rozhodli jsme se tedy, že obnovené divadlo provede při této příležitosti svůj první kus. Hru *Hříčka o politováníhodném omylu aneb Jak se státi starostou* se podařilo nazkoušet a úspěšně „promovat“ v rámci oslav v sále hotelu Slávie v Potštejně, a to v pondělí 28. září 2009. Po úspěšném startu sezóny přišla žádost místních maminek a babiček, aby Orlice odehrála také nějaký kousek pro děti. První krátké dětské představení mělo název *Potštejnská pohádka*. Oba scénáře z pera principála, Ondřeje Sedláčka. Stejně, jako většina následujícího repertoáru...

V roce 2010 přibyla další „celovečerní“ hra, komedie s detektivní zápletkou *Rodinný poklad*, která měla předpremiéru a premiéru v jeden den – pro velký zájem, stejně jako první kus, opět v hotelu Slávie. 12. června 2010 proběhly na zámku v Potštejně první „Zámecké slavnosti“ a náš soubor byl přizván, aby se na nich podílel. Také jsme se rozhodli zpestřit každoroční Svatováclavské posvícení, které se tradičně pořádalo v hotelu Slávie. A na konec druhé sezóny jsme připravili další kus pro děti. Pohádka o třech dějstvích se jmenovala *O vodnických buchtách a nabručeném mlynářovi*. Premiéra proběhla v rámci „Mikulášského programu“ na zámku.

Na počátku třetí sezóny, psal se rok 2011, jsme poprvé udělili čestná členství v OČB Orlice za zásluhy o potštejnský divadelní

OČB Orlice, Potštejn v roce 2013

život. A na přání některých členů a spoluobčanů jsme se rozhodli uspořádat vlastní *Divadelní bál*. Konal se v sobotu 19. února 2011. 1. května 2011 se soubor zapojil do natáčení jednoho z dílů dětského seriálu České televize *Záhady Toma Wizarďa* (odvysíláno 21. 9. 2011 s názvem *Zkročení blesku aneb Jak to bylo s vynálezem bleskosvodu*). Poté proběhla premiéra naší třetí hry *Jak promazat milión* a sezónu jsme ukončili pohádkou *O pokladu loupeživého Mikuláše a o víle Bublinec*.

V roce 2012 byla naší již čtvrtou „celovečerní“ hrou interaktivní detektivka z Divokého západu od Evy Munkové s názvem *Zlatá horečka aneb Proč je důležité zabít Orwella*. Hra byla velmi náročná jak na technické provedení, tak na herecké obsazení. Naštěstí tou dobou naše řady opět posílily. Ke konci roku 2012 tak měla Orlice již 23 členů, 5 členů „čestných“ (především bývalých herců a pamětníků) a několik členů a členek „spřátelených – hostujících“. Do našeho celoročního „fermanu“ přibýly i dvě nové položky. Nejprve to byl netradiční večer v režii Ochotnicko–čtenářské besedy Orlice Potštejn *Divadlo vzpomíná, vážně i nevážně*. Rozhodli jsme se věnovat památce významného dne 17. listopadu. První večer divadlo vzpomínalo případně, a to „na Auroru, fronty, projevy a písně...“ A večer vyšel shodou okolností přesně na 17. listopad. Akce proběhla v sále hotelu Slávie, přičemž začátek večera byl spojen se „vzpomínkou“ na lampiónové průvody „doby minulé“. A druhou novinkou byla účast OČB na zahájení Adventu – slavnostním rozsvěcení obecního vánočního stromu. Do odpoledního programu se onoho 1. prosince OČB zapojila dvěma tematickými scénkami. A premiéra další, opět vlastní pohádky *O kuchařince Majdalence*, se odehrála opět v prosinci.

Jubilejní 5. sezóna 2013 začala pro divadlo dalším Divadelním bálem. 28. dubna proběhl v sále hotelu Slávie komponovaný pořad k oslavě jubilejní 5. divadelní sezóny OČB *Od Hříčky po Horečku aneb Obnovené potštejnské divadlo na prahu 5. sezóny*. Měsíc na to provedla OČB premiéru historické hry *2 až 3 doby*, kterou pro potštejnské ochotníky napsali Jaroslav Vrchlický a Ondřej Sedláček. S touto hrou jsme otevřeli historicky první ročník festivalu *Divadelní Potštejn* – letní divadelní festival pro děti i dospělé, na místním hradě. A další nová vlastní pohádka měla název *Jak čarodějnice Popleta čarovala pohádku*.

Nastal rok 2014 – a nebudu již dále připomínat akce jako Divadelní bál a další, zmíním jen premiéry či novinky. V pátek 4. července v rámci úvodního večera festivalu *Divadelní Potštejn 2014* byla úspěšně odehrána premiéra hry pro tři herečky a (nejen) pánské publikum *Chlapi jsou divný aneb Jak to vidí ženy*.

V sobotu 19. července proběhly historicky první Noční hrané prohlídky hradu Potštejn. Jejich scénář připravil podle významných momentů z historie hradu a městečka pod ním principál Ondřej Sedláček, zhruba desítku postav ztvárnili herci OČB. A premiéru naší šesté autorské pohádky pro děti *O rádcí ne-*

OČB Orlice, Potštejn v roce 2017

rádcí, princezně Luisince a jinochovi Jurovi jsme odehráli v rámci rozsvěcení obecního vánočního stromu 29. listopadu.

V roce 2015 byla novinkou i účast našeho souboru na několika divadelních festivalech. 11. července jsme se s hrou *Chlapi jsou divný aneb Jak to vidí ženy* zúčastnili 23. celostátní přehlídky divadelních souborů *Divadlo v trávě* v Bečyni. A 20. září s touto hrou zahájili nový ročník *Přehlídky divadelních spolků* v Nechanicích, 31. října jsme s velkým úspěchem u početného publika vystoupili na 44. *Divadelní přehlídce Symposium* v Třeběchovicích. Cestou na festival amatérského divadla Štít do Prachatic nás lehce pozlobila technika, odešlo kolo u vozíku, naší „divadelní káry“. Naše pohledné herečky se ovšem s technikou v Praze-Chuchli dohodly na bleskové opravě a představení jsme stihli. A na konci listopadu pak proběhlo premiérové představení naší nové, opět autorské, a v pořadí již 7. pohádky *Jak si tovaryš Ambrož pro štěstí došel*.

19. března 2016 se uskutečnila autorské hry *Andělům sedí rock'n'roll*. 20. srpna se v sousední obci Záměl v hostinci U Karla konala velkolepá akce – Staročeské dožínky aneb Obžínky v Záměli. U příležitosti oslav výročí 700 let narození Otce vlasti a 660 let obce Záměl bylo místními ochotníky odehráno představení *Karel a Blanka u Potštejna*. Šlo o historickou fresku na motivy povídky z knihy *Ostruha krále Jana* od Josefa Ehrenbergera. Adaptaci předlohy do jevištní podoby a režii provedl principál OČB Ondřej Sedláček a jako host účinkovala herečka OČB, Olina Tvrdonová. 21. srpna hrála OČB hned dvakrát v kostele v Lukavici u Rychnova nad Kněžnou – dopoledne pohádku *Jak si tovaryš Ambrož pro štěstí došel*, odpoledne pro dospělé historický kus *2 až 3 doby*. Obě představení byla charitativní, spojená s obecní akcí na podporu získání prostředků na opravu místního kostela. 27. srpna proběhla na hradě Potštejn první oficiální Hradozámecká noc. Závazně daným tématem bylo 700 let Karla IV. Program v podobě hraných kostýmovaných prohlídek zajistili divadelníci OČB za hudebního doprovodu

D I V A D E L N Í

žestového kvartetu Pardubičtí pozouněři. Při rozsvěcení vánočního stromu před kostelem v Potštejně proběhla premiéra další pohádky: *Upytlačená nevěsta*. Pro zajímavost doplním, že tato pohádka nebyla poprvé od obnovení OČB naše (autorská), ale převzatá (napsal ji Josef Lukášek, autor řady pohádek z východních Čech a pro OČB upravil Ondřej Sedláček), režie byla také poprvé svěřena někomu jinému než principálovi – úspěšně se jí ujal Petr Hlávka, herec s letitou zkušeností jak z OČB, tak z dalších souborů.

Nastal rok 2017 a 1. dubna proběhla v sále hotelu Slávie premiéra nové hry *Plynové lampy*. I tato hra byla poprvé nikoliv „autorská“, ale převzatá. Stejně tak byla režie svěřena do „nových rukou“, ujala se jí principálůva manželka, herečka s dlouholetou praxí, nejprve ze souborů z Prahy a okolí a poté z OČB, Jana Sedláčková. A premiéra nové pohádky v rámci rozsvěcení obecního vánočního stromu, bajka *O lišce a pokladu*. A k tomu pochopitelně řada vystoupení mimo domovskou potštejnskou scénu...

Do 10. divadelní sezóny v roce 2018 jsme vstoupili novou, autorskou hrou *Manželský psycho*. Premiéru měla v sobotu 12. května. V sobotu 21. července se uskutečnilo na hradě Potštejn *Přepadení na kupecké stezce*. Netradiční prohlídky spojené s přepadením kupců rytířem Mikulášem a s jeho potrestáním Karlem IV. Probíhaly od 10 do 17 hodin a kromě našich herců a jejich dětí se zapojily, jako v roce předešlém, dámy ze Záměle, řada dalších místních dětí a mládeže a jako již poněkoličká skupina historického šermu Legenda Aurea. Účast byla opět vysoká a diváci odcházeli nadšení. Premiéra již v pořadí desáté pohádky, tentokrát „klasické“ *O šipkové Růžence*, se uskutečnila 1. prosince 2018, již tradičně v rámci rozsvěcení obecního vánočního stromu v Potštejně.

A jaký máme výhled na rok 2019? Letos jsme provedli premiéru hry *Hospoda U tří křížů*. Podle hry ze druhé poloviny 19. století s názvem *Hrůzostrašná noc* ji pro soubor převyprávěl Stanislav Franek. V originále to byl „žert o jednom jednání“, který sepsal František Ferdinand Šamberk. A jako každoročně jsme se účastnili festivalu Divadelní Potštejn, vystoupili jsme se hrou pro dospělé i s pohádkou. 20. července proběhly pod naší taktovkou celodenní hrané historické prohlídky hradu Potštejn se šermíři a středověkým tržištěm pod názvem *Poslední večere Mikuláše z Potštejna aneb Třeba to bylo jinak...* Do náročné výpravné celodenní akce se zapojilo několika desítek velkých i malých herců, přes desítku šermířů a řada dalších postav. 3. srpna jsme provedli opět Noční hrané prohlídky hradu Potštejn, 31. srpna jsme odehráli další Hradozámeckou noc na hradě Potštejn a na 16. listopadu chystáme *Netradiční divadelní večer* v režii OČB Orlice. 30. listopadu se také zapojíme několika scénkami do slavnostního rozsvěcení obecního vánočního stromu v Potštejně.

Co na závěr: za 10 let od obnovení souboru nastudovali divadelníci OČB 10 celovečerních her pro dospělé a 10 pohádek

pro děti, dohromady bylo sehráno okolo 150 představení ve více než 30 obcích, od Potštejna a východních Čech až po druhý konec republiky. OČB uspořádala sedm divadelních balů a podílela se na programu dalších zhruba 35 kulturně společenských akcí – na hradě Potštejn, posvícení, dětské dny, Divadelní večery, rozsvěcení obecního stromu aj. Celkem potštejnská Ochotnicko-čtenářská beseda Orlice přispěla během svých deseti let trvání k obohacení kulturního a společenského života bezmála dvěstěkrát... A k našemu členstvu uvedu ještě jeden velmi pozitivní fakt – v řadě představení se už objevují i děti našich hereček a herců. Ohlédneme-li se zpět, od obnovení OČB mělo s naším divadlem aktivně co do činění přes čtyřicet osob, a počítaje i čestné členy, dostáváme se k rovně padesátce pokračovatelů potštejnské divadelní tradice.

(Pro zájemce o detailní informace o souboru, jeho historii a repertoáru jsou k dispozici naše webové stránky: www.divadlo.potstejn.cz a dvě knihy *Pět dějství divadelního a společenského života v Potštejně*, (Ondřej Sedláček, 2013) a *Příběh Ochotnicko-čtenářské besedy Orlice v Potštejně* (Ondřej Sedláček, 2017). Knihy byly vydány s podporou obce Potštejn – lze si je objednat na: www.potstejn.cz. Další informace o našem souboru najdete na našem webu: www.divadlo.potstejn.cz.

Ondřej Sedláček, principál OČB Orlice, Potštejn

Festival Perštejn(love) má srdce diváků i divadelníků

Pět dní divadla a koncertů, spokojení diváci i herci a navrch krásné počasí – tak lze shrnout letošní divadelní open air festival Perštejn(love), který skončil v sobotu 3. srpna. V mnoha ohledech to byl zlomový ročník, který navštívili dvě tisícovky diváků...

„To je dvakrát tolik, než když jsme s festivalem začínali. Tři představení byla vyprodána už před zahájením festivalu a rychle se prodaly i permanentky. Plno bylo také poté na doprovodném programu v parkánu. Ze zámku lidé odcházeli až po půlnoci,“ sdělil Tomáš Libánek, ředitel Východočeského muzea v Pardubicích, které festival pořádá společně se sdružením naEx.

„Festival se vydařil po všech stránkách. Je jasné, že na zámek patří a lidem se líbí,“ dodal Libánek. „Největší odměnou je, když za vámi chodí spokojené publikum a chválí vás. Někteří jsou s námi od začátku Pernštejn(love), jiní nás objevili letos náhodou,“ doplnil jeden z organizátorů akce Tomáš Klement.

Letošní dramaturgie byla pestrá a na vysoké úrovni. Zatímco v rytířských sálech se odehrály komorní inscenace, na hlavním jevišti na nádvoří zámku dostalo prostor autorské, tradiční i studentské divadlo. S velkým ohlasem se například setkala

úprava shakespearovské komedie *Sen noci svatojánské* v podání studentů DAMU.

V programu se objevily i dvě profesionální produkce. „Hrálo se nám opravdu dobře. Máte tu skvělé publikum a vůbec celé prostředí zámku má nádhernou atmosféru,“ uvedla herečka Dáša Zázvůrková po představení *Můžem i s mužem*, které bylo beznadějně vyprodané. Autorský kabaret *Můžem i s mužem* je na dva roky dopředu zajedený, ale organizátorům pardubického open airu se ho podařilo získat díky herečce Vandě Hybnerové, která byla na festivalu loni a ráda se sem vrátila.

„Netušila jsem, že máte v Pardubicích takový skvost,“ obdivovala pardubický zámek českolipská herečka Vladka Zborníková. Diváci ji za její výkon v inscenaci *Tanga pro Ježíška* odměnili potleskem ve stoje. „Bylo to bezva. Příjemná atmosféra, zájem i podmínky k hraní,“ chválila Radka Stupková, která po představení *Kdy to bylo naposledy* zůstala se svým kolegou Janem Szymikiem i na doprovodný program. Oba se výborně bavili. Navíc Jan Szymik svou hereckou kariéru začínal právě v Pardubicích a na festivalu Pernštejn(love) se na chvíli setkal se svou tehdejší hereckou kolegyní Lídou Vláškovou.

V této chvíli se už chystá jubilejní 5. ročník Pernštejn(love). Nabídne nový hrací prostor namísto rytířských sálů, které budou v rekonstrukci. „Soubory, které už u nás byly, se k nám rády vrací. Během letošního ročníku se mi objevilo v e-mailu několik nabídek, že by si u nás divadla chtěla zahrát. Mohlo by to svádět k tomu, aby byl festival ještě větší, ale my chceme zachovat

Pardubický open air hostí amatéry i profesionály z celé republiky. Na snímku soubor z Veverské Bítýšky

současnou příjemnou komorní formu,“ vysvětlila dramaturgyně Kateřina Fikejzová Prouzová.

Příští ročník už má pevné datum – bude se konat 28. července až 1. srpna 2020.

Kateřina Procházková Skůpová
www.pernstejnlove.cz
www.facebook.com/pernstejnlove

Program Krakonošova divadelního podzimu 11. – 19. 10. 2019

Pátek 11. 10. ve 20 hodin

DS Krakonoš, Vysoké nad Jizerou
Petr Pýcha *Republiku za koně a fotbal*, režie Petr Pýcha a Jan Vaverka ml.

Sobota 12. 10. v 17 a 20 hodin

Ořechovské divadlo, Ořechov u Brna
Ladislav Stroupežnický *Naši vaši furianti*, režie Vlastimil Peška

Neděle 13. 10. v 17 hodin

beseda s osobností: Tomáš Töpfer

Neděle 13. 10. ve 20 hodin

Rádobydivadlo, Klapý
Marina Carr *U kočičí bažiny*, režie Ladislav Valeš

Neděle 13. 10. ve 22 hodin

Broukocovo divadlo, Česká Kamenice
Jaroslav Střelka *Do kalhot!*, režie Jaroslav Střelka

Pondělí 14. 10. v 17 a 20 hodin

DS bratři Mrštíků, Boleradice
Karel Rudolf Krpata, Karel Steklý *Počestné paní aneb Mistr ostrého meče*, režie Iva Kahounová

Úterý 15. 10. v 8.30 a 10.15 hodin

Divadlo Kapsa, Andělská Hora
Josef Věromír Pleva, Vlasta Fischer *O Budulínkovi*, režie Šárka Klečková a Vlasta Fischer

Úterý 15. 10. v 17 a 20 hodin

DS Zdobničan, Vamberk
Marc Camoletti *Létající snoubenky*, režie Alena Joachimsthalerová

Středa 16. 10. v 9 a 20 hodin

DS Havlíček, Zákupy
Oscar Wilde *Víme, jak je důležité mít Filipa*, režie Jiří M. Šimek

D I V A D E L N Í

Na Krakonošově divadelním podzimu bude náš region zastupovat DS Zdobničan, Vamberk s komedií *Létající snoubenky*

Čtvrtek 17. 10. ve 20 hodin

Dobřichovická divadelní společnost, Dobřichovice
Peter Quilter *Je úchvatná*, režie Petr Říha

Pátek 18. 10. v 17 a 20 hodin

MKD, Kouřim
Martin Drahovzal, Bram Stoker *Zločin na Lipnici aneb Dracula je zpět*, režie Martin Drahovzal

Sobota 19. 10. v 15 hodin

BUFO, Praha
Bufo, režie Martin Páček

Zákrejsova Polička

Již 9. ročník nesoutěžní přehlídky divadelních ochotnických souborů se konal ve dnech 5. – 26. 10. 2019 a měl na programu tato uscenění

Sobota 5. 10. Tylův dům v 19 hodin

Pavel Mach *Bahno bude aneb Z hotelu lázně bez hany a bázně*,
Divadelní ochotnický soubor Prut z Korouhve

Sobota 12. 10. Tylův dům v 19 hodin

Kazimír Lupinec *Upokojenkyň*,
režie Radka Skoumalová, Ochotnický soubor Vřířina

Sobota 19. 10. Tylův dům v 19 hodin

Pam Valentine *Mezi nebem a zemí*, režie Kryštof Šimek,
Divadelní soubor mladých KD Holice

Sobota 26. 10. Tylův dům v 19 hodin

P. Aplim *Švanda*, Divadelní spolek Tyl Polička

Libický divadelní podzim 2019

Divadelní spolek Vojan připravil již 18. ročník přehlídky Libický divadelní podzim 2019, letos se koná v rámci oslav 50 let nepřetržité činnosti DS Vojan Libice n. Cidlinou – a to s tímto programem:

Sobota 21. 9. v 15 hodin

Kufr plný pohádek + tvořivá dílna Tomáš Čivrný,
Divadlo na cestách

Sobota 21. 9. v 19 hodin

Jaroslav Vondruška *Nevěsta k pohledání*, DS Vojan, Libice n. C.

Sobota 5. 10. v 19 hodin

Niccolo Machiavelli *Mandragora*, Divadlo Václav,
Václavov, Zábřeh

Úterý 8. 10. v 9 a 10.30 hodin a středa 9. 10. v 9 hodin

Radek Beran, Marie Nováková *Medová královna*,
Divadlo Drak, Hradec Králové, režie Radek Beran

Neděle 20. 10. v 15 hodin

B. Němcová, V. Tomovský, M. Král *Tři kmotřinky*,
1. neratovická divadelní společnost, Neratovice

Neděle 3. 11. v 18 hodin

Alois a Vilém Mrtštitkové *Maryša*,
Divadlo Antonína Dvořáka, Příbram, režie Milan Schejbal

Sobota 16. 11. v 18 hodin

zábavný pořad *Padesátiny vesele i vážně*, DS Vojan,
Libice n. C. (v první části bude uvedeno monodrama Jiřího
Hlávky *Jenom herec aneb Střípky ze života Eduarda Vojana*)

Neděle 17. 11. v 15 hodin

Kašpárek a čerti, Loutkářský spolek Před Branou, Rakovník

Neděle 8. 12. v 15 hodin

Vlastimil Peška *Komedie o narození Ježíška aneb Betlém*,
Divadelní studio D3, Karlovy Vary

Sobota 21. 12. v 18 hodin

Miroslav Horníček *Slaměný klobouk*, DS Vojan, Libice n. C.

Medová královna Divadla Drak, Hradec Králové

50. Týnišťský divadelní podzim 2019

Program letošního ročníku začal v pátek 4. 10. 2019 vernisáží obrazů Mgr. Šárky Dvorské a po ní se uskutečnila nová premiéra domácího souboru s názvem *Promiňte*, další hra v podání ochotníků U.F.O. napsaná a režirovaná Jindřichem Bartošem. V pátek 11. 10. byla na programu *Prodaná nevěsta* v provedení Spolku divadelních ochotníků Alois Jirásek z Úpice, v podání 48členného souboru s živým orchestrem, která vychází ze slavného Divadla DRÁK, přesněji kvarteta jeho tvůrců – Josefa Krofky, Miloslava Klímy, Jiřího Vyšehličky a Petra Matásk. Spolek Alois Jirásek oslavil loni 195 let od svého založení.

V neděli 20. 10. 2019 zahrálo pohádku *O kohoutkovi a slepičce* Malé divadélko Praha v podání loutkářů a herců Rosti a Anny Novákových. Anna Nováková-Kopecká je sedmou generací a pokračovatelkou loutkářského rodu Kopeckých, manželé Novákoví jsou rodiči známého divadelníka Rosti Nováka. V pátek 1. 11. program pokračoval inscenací *Duchařina aneb všichni jsme jedna rodina*, další premiérou Divadelního souboru Temno Týniště n. Orli. – novou hrou z pera režisérky souboru Evy Drábkové. A následující pátek 8. 11. si diváci užili i besedu, talkshow dvou výrazných divadelních osobností Václava Kopty, známého herce, textaře a muzikanta a Davida Drábka, týnišťského rodáka, originálního dramatika a režiséra.

Neděle 10. 11. patřila *Technické pohádky aneb Jak si postavit auto* v podání Divadelního souboru Eduarda Vojana Brněnec a v pátek 15. 11. byla na programu další týnišťská premiéra – *iQuerida!* v provedení souboru Pobertové Týniště nad Orlicí. Komédie Dominiky Vondráčkové (zároveň režie) je výjimečná nejen tím, že si Pobertové scénář napsali sami, ale také proto, že to bylo jejich první představení od založení souboru. A v pátek 22. 11. zahrál Divadelní spolek Zdobničan Vamberk svou úspěšnou inscenaci *Létající snoubenky*, komedii Marca Camolettiho.

Zakázané uvolnění pardubického Divadla Exil

Symposion Třebechovice pod Orebem 2019 aneb Divadlo nás baví

V Kulturním domě v Třebechovicích pod Orebem se letos opět uskutečnil již 48. ročník divadelní přehlídky Symposion. Ochotnické soubory odehrály v průběhu měsíce října a listopadu sedm večerních představení a dvě pohádky pro děti. Přehlídku slavnostně zahájil 5. října v 17 hodin před Kulturním domem divadelní spolek Symposion hrou *Historie netradičně* a po ní to rozjeli „Mazlíčci“. Od 19 hodin hrálo divadlo Exil z Pardubic hru Petra Kolečka *Zakázané uvolnění*. A pak postupně, vždy v sobotu, se představil DS Heřman z Heřmanova Městce, Divadlo Jesličky z Hradce Králové, JDO Jaroslav z Luže, DS Dešťovka z Hradce Králové, DS Jiří z Poděbrad. Přehlídku uzavřel 23. listopadu domácí soubor Symposion premiérou hry *Je to vůbec Revizor?*. A po slavnostním vyhlášení Ceny diváka zahrála kapela HD TR-SÁTKO Josefa Zámečníka se zpěvačkou Janou Hryzlíkovou.

www.itrebechovice.cz

Klicperův Chlumec 2019

Již 72. ročník amatérské divadelní přehlídky v Chlumu nad Cidlinou, rodném městě Václava Klimenta Klicpery, měl bohatý a nejen divadelní program:

20. 9. Vernisáž fotografické výstavy Magdalény Radostové *Divoká a krásná – krajina srdcem ženy*

27. 9. Zahajovací koncert *Klicperova Chlumce 2019* – společný koncert Kumpanových muzikantů s Dechovým orchestrem ZUŠ Chlumec nad Cidlinou

28. 9. *Jsem tu kvůli daním*, TJ Sokol Strašnice, herecký oddíl HEROES

5. 10. *Bublinka*, DS NOS Nechanice

Prodaná nevěsta v nastudování ochotníků z Úpice

D I V A D E L N Í

Bublínka v nastudování DS NOS Nechanice

12. 10. Hrobka s vyhlídkou, DS Jiřího Voskovce Sázava

18. 10. Parfém v podezření, DS Klicpera Chlumec n. C. (nesoutěžní představení)

19. 10. Parfém v podezření, DS Klicpera Chlumec n. C.

26. 10. Zvonohrady, DK Vrchlabí

1. 11. Loutkobraní pro školy

2. 11. Loutkobraní pro veřejnost

9. 11. Slavnostní vyhlášení výsledků 72. ročníku amatérské divadelní přehlídky Klicperův Chlumec 2019

klicperuvdum.cz

klicperuvdum@chlumecnc.cz

56. Meziměstské divadelní hry

Letos se konaly 2. – 30. listopadu a na programu měly v sobotu 2. listopadu hru L. Smoljaka, Z. Svěrák a P. Klepače *Hospoda na mýtině*, v sobotu 9. listopadu hru P. Barvíka *Jak se čert naučil děkovat*, v neděli 17. listopadu hru R. Vencla a M. Doležalové *Když se zhasne*, v sobotu 23. listopadu hrál soubor Doveda Sloupnice svůj *Český děják* a nakonec v sobotu 30. listopadu byla na programu hra A. Procházky *S tvou dcerou ne*.

Dětenické divadlo 2019

Ve dnech 27. 9. – 29. 9. proběhl v Dětenicích již 8. ročník divadelního festivalu Dětenické divadlo 2019, letos na téma „Ohlodat až na kost aneb hyenismus v nás“. Letos se ho zúčastnilo 14 amatérských divadelních souborů, které se po tři dny navzájem obohacovaly svými představeními. V Osenické zahra-

dě navíc bylo možno navštívit divadelní dílny a sobotní večer byl korunován koncertem skupiny Collectors. Velké díky patří všem organizátorům, zázemí i účinkujícím – za všechny jmenovitě alespoň „ředitelce festivalu“ Juliáně Vališkové, která propojila ty správné nadšence, co potom vytvořili úžasného ducha celého festivalu. Moc děkujeme a těšíme se na další ročník tohoto milého setkání.

Letos byly na programu tyto inscenace: v pátek 27. září hrála v ZŠ Detěnice Ilegumova divadelní společnost hru *Spytihněv, kníže české*, v sále Sokolovny se pak až do večera představily další soubory – Divadlo Koma hrálo hru *Z pohádky za pohádky*, odpoledne Korálovky s hrou *O malém tygrovi*, pak Studio Šrámkova domu ze Sobotky uvedlo své *Srdce hvozdu* a diváci viděli také Poslední nakonec se *Svatební košilí*. Večer opět Divadlo Koma s hrou *Sbohem a příjemný zbytek života*.

Sobota 28. září začala ve Foersterově zahradě, kde byly na programu *Básničky konce* (autorské čtení), Ilegumova divadelní společnost hrála *Perníkovou chaloupku*, Divadelní soubor v Procesu uvedl *Texty bez ochrany*, Herecká Paka 2019 zahrála inscenaci s názvem *Toto byl, děti, pravdivý příběh*. Program pokračoval v Sokolovně, Kolohnáti uvedli *Beat generation aneb největší koule světa*, poté Off Národ uvedl hru *Akita Inu – přítel samuraje* a večer uzavřel koncert Collectors.

Dětenické divadlo 2019 vyvrcholilo v neděli 29. září v Sokolovně představením souborů NoDivSe *Odsouzení hostiny*, Toy Machine *Cirkusárium*, souboru Bezcelar s inscenací *Panenko z porcelánu* a na závěr vystoupil soubor A proč ne čaj? s představením *U nás v Kocourkově*.

Iveta Vališková

XXIV. Divadelní Erbenův Miletín

Tradiční divadelní přehlídka se uskutečnila 12. 10. 2019 – 15. 12. 2019 v sále Sousedského domu v Miletíně a měla na programu tyto inscenace:

Sobota 12. října 2019 od 19:30 hodin

Michael Cooney *Habaděra*, Dobrovodští kohouti, Dobrá voda, režie Michal Pavel

Neděle 13. října 2019 od 15:00 hodin

Karel Červenka podle knížky Lewise Carolla *Alenčiny rošády*, Dipona, Louňovice, režie Josef Pšenička

Sobota 9. listopadu 2019 od 19:30 hodin

Vasilij Sigarev *Detektor lži*, DS Na tahu, Červený Kostelec, režie Marcela Kollertová

Neděle 10. listopadu 2019 od 15:00 hodin

Vlastimil Peška *Měla babka čtyři jabka*, DS Vojan, Libice nad Cidlinou, režie Jaroslav Vondruška

Sobota 30. listopadu 2019 od 19:30 hodin

na motivy hry Divadla Járy Cimrmana *Hospoda Na mýtince*
DS Jirásek, tvůrčí skupina Trapas, Nový Bydžov, režie Pavel Klepač

Neděle 1. prosince 2019 od 15:00 hodin

Ferda mravenec, D21 Praha, režie Marie Mílková

Sobota 7. prosince 2019 od 19:30 hodin

Z pohádky do pohádky, SDS Erben Miletín,
režie Vladimír Kněžourek

Neděle 15. prosince 2019 od 15:00 hodin

Z pohádky do pohádky, SDS Erben Miletín,
režie Vladimír Kněžourek

Festival Theatrum Kuks 2019 ve víru ctností i neřestí

Divadlo, koncerty, operu, výtvarné umění, floristickou instalaci, dva workshopy, program pro děti, výšlap na Sněžku nebo cyklovýlet – to nabídli návštěvníkům 18. ročník multižánrového festivalu barokního a barokem inspirovaného umění THEATRUM KUKS od 21. do 25. srpna. Na pět dnů ožilo kuské údolí a jeho okolí ve víru ctností a neřestí – festival zavedl diváky například i do Hradce Králové, do Smiřic či na Starý Ples.

Nejen Braunovy Ctnosti a Neřesti našli diváci v tématech představení i koncertů, ve výtvarných dekoracích areálu i novém festivalovém baru. Geisslers Hofcomoedianten uvedli v sobotu 24. 8. premiéru inscenace *Jedem s medem!*, která vznikla v rámci projektu „Socha loutkou – divadelní park“. Jeho hlavním výstupem je vznik Galerie loutek v divadelním prostoru Comoedien-Haus v Kuksu. Základ expozice tvoří loutky Jiřího Nachlingera podle cyklu soch Ctností a Neřestí M. B. Brauna, které se představí i v inscenaci. Projekt inicioval prof. Stanislav Bohadlo ve spolupráci s Theatrum Kuks z. s. Inspirací projektem byl zápis českého loutkářství na seznam kulturního dědictví UNESCO.

Festival Theatrum Kuks

„Ctnosti a neřesti se budou prát o lidskou duši v řadě festivalových bodů programu. Ať v zahajovacím představení celého festivalu – *Tři ženy a zamilovaný lovec* – o významné osobnosti českého barokního malířství Petru Brandlovi, nebo v loutkovém *Faustovi*, jehož opulentní inscenaci přivezlo hradecké divadlo DRAK, či cenami ověřené mysteriózní opeře *Deník zloděje* pražského divadelního spolku Masopust na motivy veršů Bedřicha Bridela, od jehož narození letos uplynulo 400 let. Mojí osobní největší radostí letošního programu je velké množství vystupujících mladých umělců inspirovaných se barokem. Je to známka toho, že baroko není jízda na mrtvém koni a má co říci i v době současné. Moc bych si přál, aby si toto mysleli i festivaloví návštěvníci po zhlédnutí jakéhokoliv bodu našeho bohatého programu, který v rámci pěti dní čítá 35 položek,“ komentuje festivalové téma umělecký ředitel festivalu Petr Hašek.

Posláním festivalu je kromě kulturního ožívání Kuksu také objevování nových míst, které byly spojené se Šporkovou činností, a připomínání jejich významu. V Kuksu se tak návštěvníci nově podívali do běžně nepřístupného 2. patra hospitalu na půdu, která bývala posledním místem rozloučení se životem umírajících pacientů hospitalu. Kulturní aktivista a nakladatel Abbé Libansky v rámci své tradiční land-artové instalace Bibliotheca zpřístupnil zapomenutý pramen léčivé vody, který se nacházel nad již zaniklým Domem filozofů. Kolem pramene vzniklo kontemplativní místo, kde mohli návštěvníci v klidu spočinout a užívat si kuské atmosféry. Společně s festivalovým týmem se vypravili na Sněžku oslavit výročí 290 let od doby, kdy na ni vystoupal i sám hrabě Špork.

Více o festivalových výletech prozradila ředitelka festivalu Kateřina Bohadlová: „Na festivalu nás baví multižánrovost a mezioborovost. Propojování neobvyklého a dialog zdánlivě nesouvisejícího. Loňské úspěšné objevování baroka „po vodácku“ nás inspirovalo k letošnímu cyklovýletu po Labské stezce, která protíná mnoho zajímavých míst, přímo či nepřímo souvisejících se Šporkovým Kuksem. Valdštejnské imaginárium v prachárně josefovské pevnosti bude jistě magický zážitek, stejně jako koncert jednoho z nejlepších českých varhaníků Josefa Tůmy ve smiřické kapli, v níž je umístěn oltářní obraz Petra Brandla Klanění Tří králů. Jedním z letošních témat festivalu je i obsáhlý barokní kancionál Slaviček rájský, který sestavil farář Jan Josef Božan. Výběr písní v podání předního odborníka na autentickou interpretaci barokní hudby Michaela Pospíšila zazněl přímo v Hradci Králové, kde byl před 300 lety kancionál vydán v tiskárně u Tybelyho.“

Festival nabídl rozmanitý program rozkročený od historických rekonstrukcí barokního umění až po jeho moderní interpretace. Na festivalu probíhaly také dvě umělecké dílny, hudební s Tomášem Alferim a loutková s Jiřím Jelínkem, již podruhé se také v Kuksu konaly umělecké rezidence – studenti 2. ročníku Katedry alternativního a loutkového divadla na pražské DAMU nazkoušeli inscenaci inspirovanou povídkou Jakuba Demla *Ta-*

nec smrti, brněnský florista Tamás Víg na louce pod hospitálem vytvořil jedinečnou přírodní instalaci. Vedle toho uvedli stálí hosté festivalu Ensemble Damian volnou rekonstrukci Monteverdiho nedochované opery *L'Arianna* a v kostele Nejsvětější Trojice vystoupil celosvětově uznávaný Dětský pěvecký sbor Jitro.

Nicola Škvarová, *theatrum-kuks.cz*

Budiž stín! 2019

Samozvaná národní přehlídka stínového divadla se uskutečnila 5. – 6. října 2019 v Kulturním domě „Kantýna“ v Poniklé. Na programu měla:

SOBOTA 5. října

ve 13 hodin *Obrazy z dějin dávno Poniklé*, Bažantova loutkářská družina z Poniklé, hudební doprovod Pavla Bútorová-Šefrnová

ve 14 hodin *A co antilopy?*, divadelní soubor Je to tajný!, Jaroměř

v 15 hodin *Dobré ráno – dobrou noc*, Hanka Voříšková, hudební doprovod Pavla Bútorová-Šefrnová

v 17.30 hodin *Spoutaný trávou*, Divadlo Líšeň, Brno

v 19 hodin *Pohádky z rýžových polí*, Nhung Dang a kol.

ve 20 hodin *O ukrutném příběhu*, Mikrle Jaroměř, Kolegium hraběte Šporka

ve 20.30 hodin *Angatar*, DS Přespolní, Březnice

ve 20.45 hodin *Rozjímání o divadle za účasti lektorů*: Alena Zemančíková, Luděk Richter, Tomáš Jarkovský, Ivo Kristián Kubák, Michal Drtina a další. Otevřená diskuse o viděném

ve 22.15 hodin *Černý kocour*, Bažantova loutkářská družina z Poniklé

NEDĚLE 6. října

v 9 hodin *Zmatek nad zmatek*, Bažantova loutkářská družina z Poniklé

v 9.30 hodin *Balada a romance*, Hanka Voříšková, hudební doprovod Pavla Bútorová-Šefrnová

v 10 hodin *Bleděmodře*, DS Convivium, Jaroměř

ve 13.30 hodin *Cik*, Soubor 120 dB, Jaroměř

ve 14 hodin *Á da*, Pavla Bútorová-Šefrnová

ve 14.15 hodin *Rozjímání o divadle a vyhlášení ceny Faustův stín* (Alena Zemančíková, Luděk Richter, Tomáš Jarkovský, Ivo Kristián Kubák, Michal Drtina a mnozí další, otevřená diskuse o doposud viděném)

Na Šrámkově Sobotce koketovali s divadlem

Od 29. června do 6. července 2019 probíhal festival českého jazyka, řeči a literatury, Šrámkova Sobotka. Tématem 63. ročníku festivalu byl dialog mezi textem a divadlem. Téma festivalu vzniká ve společné diskuzi desetičlenného výboru. „Důležité je, aby téma propojovalo jednotlivé programové linie,” upřesňuje ředitelka festivalu Eva Marková a dodává, že silným impulzem byla pro přípravný výbor snaha dostat do letošního ročníku více hravosti. I proto zvolili akcent na divadlo.

Programové schéma festivalu je velice pestré. V Sobotce můžete navštívit přednášky, výstavy, filmové projekce, představení, koncerty, recitace a přihlásit se také do dílen. V mnohém se organizátoři drží vyzkoušených formátů, ale nově obohacují programovou strukturu o scénická čtení. Příští ročník by měl být věnován folkloru a lidovosti. Vidíme v tom i odkaz ke slavnostem, které stály u vzniku festivalu. Na festivalu jsou i dílny pro děti. Organizátoři to viděli jako určitou nutnost, protože rodiče dětí se účastní tvůrčích dílen a aby mohli na festivalu být, bylo třeba dětem nabídnout kvalitní program. Mezi účastníky se tradičně objevují i studenti a také místní. Kouzlo Šrámkovy Sobotky je v tom, že vytváří prostor pro setkání odborné a neobdobné veřejnosti, místních i přespolních. A všechny spojuje chuť věnovat se literatuře a jazyku – to vše v příjemném prostředí Českého ráje. Celkově festival v Sobotce navštíví několik stovek lidí, dvě stě z nich je ubytovaných a další se objeví na večerních divadelních představeních či jiných akcích festivalu.

Letošní novinkou bylo scénické čtení – dramaturgyně programové linie scénických čtení Barbora Kunstovná oslovila ke spolupráci čtyři pražské alternativní soubory, a to D21, OldStar, Divadlo X10 a A Studio Rubín. Režisér Tomáš Staněk uvedl text Jaroslava Rudiše Český ráj na fotbalovém stadionu. A další čtení se odehrála na zámku Humprecht či v Městském parku.

Festival jako scénické čtení předvedl i nově přeložený text Gerhildy Steinbuch. „Je to pohádkový úlet do pohádkových sfér, ve kterých si postavy ujedou na podobách kolonialismu,” uvedla režisérka Ewa Zembok. K textu dodává, že Steinbuch pracuje s více žánry a text působí spíše jako pásmo sociologických filozofických teorií.

Klasickou programovou linií byly tvůrčí dílny, letos jich bylo šest – kritické psaní, fyzické básnictví, překlad z němčiny a angličtiny, umění rozhovoru, autorská tvorba a autorské psaní pro divadlo. V ArtCafé představili s humorem své dílny Tereza Verecká a Stanislav Suda, oba se shodně zaměřují na autorskou tvorbu. Dramatička Tereza Verecká experimentuje se svými frekventanty u stolu a snaží se přijít na to, co znamená dramatický text a co podporuje dramatickosti textu. Stanislav Suda ponechává prostor experimentu a bádání, s účastníky ohledává takové situace, ve kterých dojdou nápady a koncepty.

Jitka Kostelníková, Český rozhlas Vltava

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

JAK DOPADLI VÝCHODOČEŠI NA LOUTKÁŘSKÉ CHRUDIMI

V porotě zasedli autor a dramaturg Tomáš Jarkovský, herečka a lektorka Jiřina Vacková, scénografka a pedagožka Irena Marečková a výtvarník Tomáš Volkmer. Předsedkyní poroty byla režisérka a herečka Michaela Homolová, diskuse dobře moderoval Jakub Hulák z Artamy. Letos jsme si užili velké horko – nejhůř bylo ve stanu za divadlem a ne všichni proto vydrželi všechna představení až do jejich konce... V závěrečné zprávě poroty se ovšem psalo, že se letošní úroveň se oproti loňskému ročníku výrazně zvýšila a taky se tam objevilo, že do dalších ročníků Loutkářské Chrudimi všem přeje porota ještě víc chuti hledat - i odvahu čas od času se i spálit...

Ocenění z východočechů dostala Daniela Weissová ze souboru Čmukaři za osobnostní herectví v inscenaci *Čert to vzal*, cenu také dostala Anna Stenzlová ze souboru JAMKA-drumka Svitavy za herecký výkon v inscenaci *No Time for Losers*. A také Ruda Hancvencl ze souboru Vozichet Jablonec nad Nisou do-

Kdyby se ztratili souboru Mízou do dřeva, Hradec Králové

stal cenu za inscenaci *Malý, hubený a jednooký*. Oceněn byl i soubor Mízou do dřeva Hradec Králové za inscenaci *Kdyby se ztratili...* a soubor JAMKA-drumka Svitavy za inscenaci *No Time for Losers*. Oba soubory také získaly nominaci na Jiráskův Hronov. Doporučen byl ještě Ruda Hancvencl s inscenací *Malý hubený a jednooký* i soubor Rámus Plzeň s inscenací *D+Š+B 2019*.

Alena Exnarová

Závěrečné slovo poroty Loutkářské Chrudimi

68. ročník Loutkářské Chrudimi probíhal v rekordních teplotách, které dosáhly až 36 stupňů. V hlavním programu jsme zhlédli 21 inscenací a s potěšením konstatovali, že celková úroveň se proti loňskému ročníku znatelně zvýšila. Zaznamenali jsme několik výrazných inscenací, které navíc pokrývají pozoruhodně široké spektrum divadelních žánrů a přístupů – od politického a společensky angažovaného divadla, přes inscenace navazující na odkaz lidového loutkářství, až po asociativní imaginativní tvorbu na pomezí instalace či rituálu. Poprvé se objevily ozvěny některých aktuálních fenoménů, jako je například divadlo seniorů či tvorba pro úplně nejmenší děti. Na druhou stranu je třeba zmínit, že letošnímu programu se nevyhnuly ani propady. Byly dvojího druhu: vedle těch, které plynuly z nedostatečné poučenosti či absence umělecké ambice a jejichž samotnou účast v programu lze vnímat buď jako lapsus, či součást širšího problému úrovně jednotlivých krajských přehlídek, se objevily i inscenace tradičních, zavedených souborů. Jejich rozpačité vyznění však bylo spíše důsledkem snahy vykročit z komfortní zóny zavedených postupů, kterou je třeba ocenit.

V minulých ročnících poroty v různém složení často zehraly na estetickou, formální úroveň inscenací. Letos jsme v tomto ohledu obecně zaznamenali nepřehlédnutelný posun k lepšímu, řada neduhů přesto přetrvává a objevuje se opakovaně. Chceme proto připomenout, že se nacházíme na festivalu orientovaném na divadlo, které na souladu a vzájemné interakci jednotlivých inscenačních složek do značné míry stojí. A že zároveň tradičně podstatnou část programu zde tvoří inscenace určené dětskému publiku, tedy divákům, jejichž vkus se teprve utváří, což klade na zodpovědnost tvůrců tím větší

No Time for Losers v podání JAMka-drumka Svitavy

nároky. Estetická či formální úroveň přitom rozhodně nemusí být a není otázkou peněz či technických možností, spočívá hlavně v hledání významu a funkčnosti zvolených prostředků. Loutka například nemusí být nutně figurativní a má smysl ji používat nikoli proto, že jsme zkrátka loutkáři, nýbrž tehdy, když je nezastupitelná či inspirativní. Součástí scénografie je také svícení – a ano, i kostým. Hudba se nemusí omezovat jen na písničky, předěly či podkresy. I zvuk dokáže vyprávět, stejně tak ticho. A že vedle kytary existují i další hudební nástroje, dokonce si je můžete vyrobit či vynalézt nové. Loutkoherec je však pořád herec a na jeho projevu záleží. Zodpovědností režiséra je pak mimo jiné připravit mu takovou situaci, v níž může tvořivě jednat, situaci, která nechá vyniknout jeho přednostem a skryje případné nedostatky.

A jsme-li u nedostatků, zmiňme ještě jeden spíše mimodivadelní, ale neméně důležitý. Loutkářská Chrudim je podobně jako jiné festivaly mimo jiné o setkávání – a právě místo pro společná večerní setkání, kam například mohou po uzávěrce přijít i redaktoři Zpravodaje, zde letos citelně scházelo. Snad se do příštího ročníku najde adekvátní řešení, rozhodně by to za to stálo.

Chceme nicméně skončit pozitivně. Nesmírně povzbudivý je fakt, že celá řada souborů netěží pouze ze zavedených a osvědčených postupů, ale snaží se nacházet a objevovat nové formy, možnosti či neotřelá témata, že se nebojí vstoupit do temných a neprobádaných vod experimentu. Do dalších ročníků proto Loutkářské Chrudimi proto všem přejeme ještě víc chuti hledat i odvahy se čas od času spálit.

Lektorský sbor 68. Loutkářské Chrudimi udělil cenu

Daniele Weissové, Čmukaři Turnov, za osobnostní herectví v inscenaci *Čert to vzal*

Souboru Loutková scéna Radost Strakonice za koncept inscenace *Deidre*

Anně Stenzlové, souboru JAMka-drumka Svitavy, za herecký výkon v inscenaci *No Time for Losers*

Pavle Šefrnové Bútorové za autorskou muzickou interpretaci obrazů Jindry Pevného v inscenaci *Kdyby se ztratili...*

Souboru JAMka-drumka Svitavy za nekompromisní jevištní gesto v inscenaci *No Time for Losers*

Souboru Rámus Plzeň za inscenaci *D + Š + B 2019*

Rudovi Hancvenclovi a souboru Vozichet Jablonec nad Nisou za inscenaci *Malý, hubený a jednooký*

Souboru Mízou do dřeva Hradec Králové

za inscenaci *Kdyby se ztratili...*

Souboru JAMka-drumka Svitavy

za inscenaci *No Time for Losers*

Nominace na mezikruhovou přehlídku amatérského divadla Jiráskův Hronov

No Time for Losers (JAMka-drumka Svitavy)

Kdyby se ztratili... (Mízou do dřeva Hradec Králové)

Doporučení na mezikruhovou přehlídku amatérského divadla Jiráskův Hronov

Malý, hubený a jednooký (Ruda Hancvenclovi a soubor Vozichet, Jablonec nad Nisou)

D + Š + B 2019 (Rámus, Plzeň)

Michal Drtina

VÝCHODOČEŠI NA DIVADELNÍM PIKNIKU VOLYNĚ 2019

Letošní ročník celostátní přehlídky činoherního a hudebního divadla se konal od pátku 28. června do neděle 7. července. Východočeši zastupovalo pardubické Divadlo Exil hned dvěma inscenacemi, *Kauza Medeia* a *Do zdi*, DS Vrchlický z Jaroměře s inscenací *Lakomec a další světci* a Vlastenecký divadelní spolek Vlastík z Vrchlabí s hrou *Pan kaplan má třídu rád*.

Největší úspěch, tedy nominaci na Jiráskův Hronov, si odvezla *Kauza Medeia*. Jana Tichá získala čestné uznání za režii a cenu za herecký výkon, cenu za herecký výkon dostala také Daniela Meszárosová.

Ve své recenzi napsal Michal Zahálka: „Jana Tichá z pardubického Exilu sáhla po komedii Petra Kolečka *Kauza Médeia* – hrádinka Eurípidovy tragédie se v tomto textu, který si pohrává s antikizujícím veršem, ale vyjadřuje se k současným vztahům, ocitá v dnešní době, kdesi v panelákovém bytě. Mladší, krásná, poněkud povrchní a mnohem bohatší rivalka Glauké si k ní přichází vztahy vyřikat mezi čtyřma očima; dopadne to ovšem tak, jak víme už od antiky. Tichá režuruje a zároveň hraje titulní roli, což bývá problematické, ovšem na výsledku to není znát: inscenace má výborný komediální timing, vyrovnané herecké výkony obou dam v hlavních rolích i jistou výpověď o marnosti pomsty. Smysluplné a zábavné moderní divadlo, které potěší.“

Kauza Médeia pardubického souboru Divadlo Exil se probojovala na Jiráskův Hronov

Režisérka a herečka Jana Tichá

Adam Doležal ve zpravodaji volyňské přehlídky napsal: „Divadlo Exil Pardubice přivezlo na letošní Volyň inscenaci hry Petra Kolečka (inspirovaného klasickou Euripíдовou tragédií) – *Kauza Médeia*. Hra samotná je spíše jakousi miniaturou, postmoderní hříčkou, anekdotou, žánrově zařaditelnou spíše k pastiši a vybízející inscenátory k hravosti, nadsázce a lidově řečeno k „blbnutí“. Zakázáno přitom není téměř nic, včetně popkulturních odkazů. Zároveň v sobě ale ve výsledku nese také poměrně výrazné morální poselství o nesmyslnosti pomsty a jejímu obrácení se proti člověku samému. Na úvod nutno podotknout, že soubor si byl plně vědom toho, co má v rukách, a spoustu z toho, co hra nabízí, plně využil. Ať už bychom mluvili o komické nadsázce, tak i v rámci výsledného vyznění, což je samo o sobě chválné. Inscenace má, až na několik technicky nezvládnutých míst, spád, a je dlouhá přesně tak, že se jednoduchý princip, na kterém je vystavěná, nestačí vyčerpat. Zároveň soubor umí zvládnout pravou míru humoru a cynického komentáře a neskouzává k lacinému podbízení se divákovi. Hlavními tahouny jsou obě ženské představitelky. Jana Tichá dokáže být jako Médea cynická i pomstychtivá, obě přesně v rámci žánru a její souhra s kolegyní funguje na výbornou. Zde bych pouze doporučil ještě trochu zapracovat na částech, které jsou psané v (ač od Petra Kolečka vymyšleném) antickém verši. Myslím, že jasnější oddělení od plynulých dialogů by dodalo postavě další barvu.

Daniela Meszárosová jako Glauka je vedena v přesné stylizaci, která funguje a herečka ji udržuje v naprosté rovnováze. Je zároveň rozkošně hloupou a naivní blondýnou, která si je své hlouposti vědoma, ale zaboha s ní nemůže nic dělat. Zároveň ale nepřestává být Médeie silnou protihráčkou a neskouzává do klišé „hloupé blondýny“. Její výkon a společná souhra s Janou Tichou jsou jedním z největších kladů inscenace. Problém nastává v posledních pěti minutách s příchodem postavy lásona. Ne však proto, že by ho Matěj Karas neuměl zahrát. Problém je už v jeho režijním nastavení, protože láson najednou není tak ostře řezanou figurou, jako obě dámy. Postava má v představení opravdu malý prostor, je tedy pro herce velmi náročné ji nějak uchopit. V tomto případě by určitě pomohla jasná stylizace, ať divák okamžitě, jakmile ho na jevišti poprvé

vidí, ví, s kým má tu čest. Zároveň by se postava i vizuálně spojila s postavou Glauky a společně by tak vytvořily kontrapunkt Médei.

Zároveň bych inscenátorům doporučil zamyslet se nad samým začátkem představení, kdy je divákům možná příliš brzy zřejmé, že se příběh bude odehrávat v současném obýváku. Úvodní „antický“ monolog nabízí totiž možnost tahat diváka trochu za nos ve smyslu, že opravdu přišel na antické drama. Šok ve skoku do komediální nadsázky by mohl být divácky překvapivý a příjemný.

I přes zmiňované výstky jsme ale byli svědky povedenějšího představení, kterému sice občas vinou technických problémů kolidoval v druhém časti temporytmus, ale ve výsledku se jedná o osvěžující a velmi příjemnou divadelní jednohubku.“

Odpuštění nás dělá lidskými

(rozhovor Anežky Malčíkové ve zpravodaj přehlídky volyňského zpravodaje s režisérkou a představitelkou titulní role Janou Tichou)

Proč právě tato hra, čím vás zaujala?

Tuto hru jsem poprvé viděla ve Studiu Rubín a zaujala mě především proto, že je tam málo herců. Už jsem dříve režírovala docela velké představení, ale pro naše Divadlo Exil, které je takové menší a komornější, se mi zdálo příhodné, že je ta hra je taková intimnější. Tak jsem oceňovala, že hra trvá do hodiny, vyhovoval mi kratší formát.

Režirujete i v jiných divadlech?

Režíruru v tomto divadle, pak ještě v jednom a dělám i divadlo pro děti. Ale spíše se cítím být herečkou.

Vložila jste do textu vlastní inovace nebo jste vyloženě pracovala s tím inspiračním „rubínovským“ zpracováním?

Především jsme pracovali s textem od Petra Kolečka. Výsledek je, alespoň myslím, velmi jiný než v Rubínu. On Petr Kolečko je takový moderní autor. Názory na něj se sice různí, říká se

Pan Kaplan má třídu rád v nastudování Vlasteneckého divadelního spolku Vlastík z Vrchlabí

o něm, že texty seká jako Baťa cvičky, někteří jej nemají rádi, ale mě se ten text líbil. Připadal mi vtipný a zároveň místy tragický. Je to pro mě navíc taková osobní katarze, možná proto jsem také tu hru udělala. Neměnili jsme na tom nic, udělali jsme to tak, jak to bylo psáno.

Jak jste pracovali s žánrovou hrou? Chvillemi představení bylo komediální, chvillemi mi až připomínalo horor... Zamýšleli jste se nad tím?

No horor bych přímo neřekla, podle mě je to tragikomedie. Nevím ovšem, nakolik se to podařilo naplnit, to už je asi na divácích. Ono byť je tam ten humor a já se to snažím hrát s určitou nadsázkou, tak občas to spadne do tragična. Především jsem chtěla, aby se lidi zamysleli nad tím rozporem. Myslím si, že odpuštění nás dělá lidskými, a nesouhlasím s přístupem Médei. Chtěla jsem, aby lidi odcházeli s tím, že se sice zasmáli, ale zároveň je trochu mrazilo.

A jak jste pracovali s hudbou? Byla poměrně výrazná, jak podle vás přispívala k žánrům? A jak probíral její výběr?

Podkresy dělal Pavel Dvořák, což je hudební skladatel z Českých Budějovic, kamarád, který už s naším divadlem spolupracoval, a mně se to strašně líbilo. Takže podkresy jsou originální, dále jsem pak spolupracovala s přáteli, kteří nějak rozumí muzice, s muzikanty. Hudbu jsem brala jako souboj. Při tom střetu se v originále ty dvě ženy přímo praly, já jsem to chtěla spíše taneční. Takže jsem hledala kontrasty, například rocková hudba versus pop music. Vybírala jsem žánry tak, ať jsou proti sobě, třeba hiphop nebo rap proti sambě. Takže v podstatě staré proti novému, stejně jako souboj žen byl stará versus mladá.

Jak probíhal proces zkoušení? Interagovala jste hodně s druhou herečkou, probíraly jste téma spolu?

Já jsem se snažila udělat ji hodně stylizovanou. Ona je výborná herečka, zhostila se toho moc dobře. Ale já jsem byla režisérka, byla jsem ta více zkušená, korigovala jsem její pohyb. Ona se toho ovšem zhostila hned na poprvé či na podruhé tak, jak jsem chtěla, takže ta spolupráce byla výborná.

Pan Kaplan má třídu rád

Vlastenecký divadelní spolek Vlastík z Vrchlabí se na Divadelním Pikniku představil s Rostenovým románem *Pan Kaplan má třídu rád* v dramtizaci Miroslava Hanuše, která vznikla před deseti lety pro divadlo ABC. Lektorský sbor udělil čestná uznání Ivoši Farskému za herecký výkon v roli Hymana Kaplana, Jiřímu Loudovi za herecký výkon v roli Profesor Parkhilla a Janě Erbenové za herecký výkon v roli Paní Greyové. „Tento titul rozhodně není zárukou snadného úspěchu: Rosten (a jeho brilantní čeští překladatelé Pavel Eisner a Antonín Přidal) staví primárně na jazykovém humoru pramenícím ze skvěle odpozorovaných nedokonalostí angličtiny, resp. češtiny čerstvých imigrantů ve večerní jazykové škole, a na jevišti hrozí, že se místo jemného humoru dostaví přehlídka žertovných šaržírovaných přízvuků. Ještě větším problémem je ale pro vrchlabskou inscenaci malá dramatickост textu, a tak plyne zvolna od slovního vtipu ke slovnímu vtipu – a to navzdory velkému kolektivnímu nasazení v čele s Ivošem Farským v roli titulního ambiciózního hňupa,“ píše dramaturg Michal Zahálka ve svém hodnocení.

Hladce, ale bez emocí

(Zpráva Martina Rumlera ve zpravodaji přehlídky)

Vlastenecký divadelní spolek Vlastík si k jevištnímu zpracování vybral dramaturgii Miroslava Hanuše. Předloha i divadelní adaptace *Kaplana* je jednoduše řečeno nedramatická, nedivadelní. O to víc vyžaduje režijně-dramaturgickou práci, která by alespoň nějaké neslovní jednání, akci, pohyb a situační a nejen slovní humor na jevišti dokázala vnést. Cílem by mělo být nalézt i ve zdánlivě nekonfliktním textu konflikt a spor, a to nikoli konflikt dobrého s ještě lepším. Pro příklad: je velkou škodou, že třeba informace, že válka a Hitler, před kterými emigranti utekli do Ameriky, najednou stojí na prahu Spojených států, s utečenci vlastně vůbec nehne. Žádný strach, žádná emoce, nic. Podobná střetávání a konflikty by mohla do inscenace vnést nesnesitelnost Kaplana a vzdor a nesnášenlivost k němu ze strany spolužáků. Mohla, ale bohužel v představení jsou tyto vzájemné animozity jen naznačené, nikoli zahrané a dohrané dostatečně situačně a dramaticky.

Právě literárnost a nedramatičnost textu klade zvýšené nároky na dohrávání situací, na jejich jasné vymezení a dělaní teček na konci situací, aby bylo jasné ohraničen začátek a vrchol a konec situace. Hrozí totiž to, že se bez vzruchu slije jevištní akce do jednolitého a nudného proudu slov. To se bohužel ve volyňském představení stalo a sledování se pro diváky stávalo náročnějším a unavujícím. Temporytmus až příliš připomínal vodorovnou čáru bez vrcholů, bez rytmu. Pocitově se pak čas zastaví a představení trvá ještě déle než ukazuje čas reálný. Možná by alespoň pomohlo, kdyby třeba každá jednotlivá postava výrazněji zastupovala svůj národ, klidně se všemi klišé a stereotypy, které my Češi na Poláky, Němce, Rumuny, Rusy uplatňujeme.

Vrchlabští si nezmohli jednoduchý úkol. Hledat prostředky na cestě k tomu, aby se představení nezvrhlo jen v monotónní textové cvičení vyžaduje mravenčí práci s každou replikou a mikrosituací. Ačkoli divadelně nenabízí Rostenův *Kaplan* mnoho, přece jen by se našlo několik divadelně a dramatic-

Soubor Vlastík z Vrchlabí se na Divadelním Pikniku představil s Rostenovým románem *Pan Kaplan* má třídu rád v dramaturgii Miroslava Hanuše

ky atraktivních střetů, na kterých by se daly situace vystavět. Pak by inscenace nebyla dušena jakousi pokličkou nebo hermeticky uzavřena na jevišti a izolována od diváků, kteří se samozřejmě textové hře s jazykem zasmějí, ale jinak úplně s představením nejdou.

Přízvuk jsme cvičili s cizinci

(rozhovor s Jiřím Severýnem

a Janou Erbenovou ve zpravodaji volyňské přehlídky)

Proč jste si vybrali právě pana Kaplana?

J.S.: Až do letošního ledna jsme měli dramaturgyni, která s námi na této inscenaci začínala, byla to moje dcera. Milovala mluvené slovo, zejména pana Kaplana, to byla její milovaná postava. Takže sehnala od pana Hanuše z divadla ABC scénář, oprávnění a my to začali hrát. Dcera Petra byla tělesně postižená, a když v lednu náhle zemřela, museli jsme to právě pro ni dát co nejlépe. Protože ona s námi byla a stále je a chtěla, abychom to dali dohromady.

J.E.: Já bych ještě poznamenala, že náš soubor je starý už dvacet jedna let, a dlouho nám trvá, než si vybereme hru, která nás osloví. Petra opravdu přinesla ten mozek, a i když nebyla bohužel vůbec pohyblivá, přinesla hru a dala do toho vše. Řekla, že tatínek bude režisér, ale on namítl, že sám to dělat nebude, a že já mu s tím pomůžu. Ale v podstatě za nitky tahala vždycky ona, my jsme byli její prodloužené ruce.

J.S.: Byla to taková šedá eminence.

J.E.: Jsme moc rádi, že to děláme pro ni, a že jsme se s tím dostali z Kostelce až sem.

Myslíte si, že téma inscenace má přesah i do dnešní společnosti? Emigrace, přizpůsobení se, i ta hrozba války, před kterou všichni utíkají.

J.E.: To téma je velice zajímavé a v dnešní době velmi aktuální. Přijímání cizinců je problém, který řešíme dnes a denně. Teda my ho neřešíme, ale zdá se, že ho řešíme. Myslíme si, že toto téma může současné obecnost hodně oslovit.

Cvičili jste nějak všechny ty přízvuky, inspirovali jste se někde?

J.E.: Chtěli jsme se speciálně cvičit, měli jsme pozvané i nějaké cizince, aby nám to ukázali.

J.S.: Třeba Rumunsko bylo opravdu nahrané, herec se učil přímo od Rumuna.

J.E.: Zajímavá je také portugalská písnička, *Burbulentina* – jedna naše herečka byla v Ženevě v cukrárně, kde si ji zpívali, a otočil se na ně soused a říká: vy jste z Portugalska? To je naše lidová písnička.

J.S.: Poté jsme volili spíše podle citu, co jsme znali z osobní zkušenosti.

Takže k výběru písni jste přistupovali podobně jako ke cvičení přízvuků?

J.E.: Něco bylo převzaté už z dramaturgie, třeba píseň s Hitle-

D I V A D E L N Í

rem, to bylo už z ABC. Ale noty k ní jsme si museli shánět sami, ty jsou až z Německa. Jiné písničky šly od toho, co kdo znal. Měli jsme původně domluveno, že nám program udělá ředitel hudební školy ve Vrchlabí, ale to znáte, měl spoustu práce. Tak jsme to sesypali sami, s ohledem na naše muzikantské schopnosti, abychom to mohli sbrát.

J.S.: Asi čtyři z nás hrají v takové potulné kapele, v létě na plovrárnách a na Vánoce koledy. Takže muzikantsky už jsme se znali.

Jak jste si poradili s velkým počtem postav na scéně? Měli jste nějaké problémy?

J.E.: Jsme už docela starý soubor, už jsme docela sebraní, známe se, víme, jak kdo funguje. Naše první zkouška ale stejně vždycky vypadá tak, že polovina souboru jsou dyslektici, takže nepřetou text. Když ho přetou, tak mu nerozumí. A když mu rozumí, tak si ho nepamatují. Jediná herečka, která si ho pamatuje, má problém se sluchem. A když jsme začali zpívat, chtěli jsme udělat i choreografii, ale zjistili jsme, že půlka souboru má problémy se zády a koleny a nedokáže se ohnout.

Lakomec a další světci

DS Vrchlický Jaroměř už podruhé ve Volyni bojoval s prostorem. Jejich inscenace jsou pro sál Na Malé moc velké. Po dlouhých přípravách se představení podařilo odehrát. Lektorský sbor udělil čestná uznání Tomáši Malému za scénografii k inscenaci a Josefu Horáčkovi za herecký výkon v roli Anselma. „Lakomec a další světci, jak je podle Moliéra s DS Vrchlický režijně připravil Jan Sklenář, je velice ambiciózní, výpravou inscenací s desítkami účinkujících a notným množstvím režijních nápadů. Přehlídkové představení, obávám se, nedopadlo kdovíjak: smíchové reakce se nedostavovaly, narežirované gagy působily mechanicky a časem i poněkud úmorně, stejně jako množství příběhových linií, které se sem zatoulaly z jiných Moliérových her i z dobových francouzských dějin. Nezanikly sice všechny kvality – například výkon Josefa Horáčka v roli Anselma se řadil k těm velice zdařilým –, ale dle očitých svědků už byl jaroměřský Lakomec i v podstatně lepší formě,“ shrnul své dojmy člen lektorského sboru Michal Zahálka.

Pan Moliére a jeho svět

(recenze Jany Sloukové ve zpravodaji přehlídky)

Divadelní soubor Vrchlický z Jaroměře přivezl do Volyně Lakomce, svou v pořadí už třetí inscenaci, kterou vytvořil pod režijně-dramaturgickým vedením Jana Sklenáře a Miroslava Zavičára, donedávna členů hereckého souboru Klicperova divadla.

Výsledkem je ambiciózní inscenace, která vykazuje jasnou snahu o originální uchopení Moliérova textu a o syntetické režijní divadlo. Opuštenost na nás číší z každé ze složek, ať už je to

Josef Horáček si za roli Anselma odvezl do Jaroměře čestné uznání

výpravná scéna, kostýmy, líčení, práce s hudbou či se světlem, ale také dramaturgicko-režijní záměr samotný. Jaroměřští se nám totiž pokoušejí rozkrýt moliérovský svět se vším všudy a na jevišti se tak dostávají i další autorovy postavy – pan Anselm je v první části „zdravým-nemocným“, který, jak se později dozvíme, své okolí otravoval kvůli zhrzenosti a žalu nad svým krutým osudem ztroskotance. Je to posun trochu umělý, ale jeho nesporným kladem je rozšíření prostoru pro Anselmova představitele – výborného Josefa Horáčka. Z Tartuffa k nám do Lakomce přichází zase pokrytecky spílající vdova Pernellová, jejíž výstupy však do celku příliš přirozeně nezapadají, v závěru ale její postava doplňuje hlavní téma, které chtěli tvůrci v Moliérovi uchopit především – lásku. Už to lze samo o sobě považovat z problematičké, téma je zde navíc posilováno linkou postav z commedie dell'arte – Pierota s Kolombínou, jejichž přítomnost se potom třístí ještě s rámcem dalším, postavou autora. Moliére se tak stává naším průvodcem a uvádí nás také do koloritu na dvoře Krále Slunce, který má touhu v jeho představení vystoupit. Scéna králova narušení představení s požadavkem, aby si v druhé půli představení zahrál, vyvolala však spíše dojem brzké pauzy, skutečným závěrem první půle bylo totiž až velké číslo „demonstrace lásky“ za výtečného zpěvu

Lakomec a další světci podle Moliéra s DS Vrchlický režijně připravil Jan Sklenář

Jaroslavy Bimanové, představitelky Marianiny matky. Její postava zde byla režijní koncepcí posílena právě pro tematizaci ztracené a nalezené lásky, ovšem i tento výstup zůstal spíše velkým ornamentem než funkčním doplněním.

Vysoké nároky jsou kladeny na herectví jaroměřského souboru. Zvolenou cestu odkazu na commedii dell'arte v pohybové stylizaci a gagu se daří naplnit jen částečně, přestože se s touto těžkou disciplínou herci utkali s maximem svých sil. Mohlo to být ovšem i okolnostmi konkrétní reprízy, ve které navíc kondici představení neprospívalo vlažnější publikum. Výborně fungovala scénografie na principu barokní výpravy, výrazné kostýmy a dynamická hudba Davida Smečky, stejně jako práce prostoru divadla jako takového. Jaroměřský *Lakomec* je zkrátka inscenace, která míří vysoko, klade na sebe velké nároky a hýří nápady a režijní ambicí. Občas až příliš. V naplnění zde zůstala na půli cesty, ale přesto je třeba snahu o silné gesto a originalitu ocenit. Na rozdíl od zlatáků v měšci však platí, že míň někdy víc.

Hra není jen o hamižnosti, ale i o lásce

(rozhovor Ireny Knetlové ve zpravodaji přehlídky
s členem souboru Josefem Horáčkem
a dramaturgem Miroslavem Zavičárem)

Je velké výpravné divadlo pro váš soubor charakteristické?

Josef: Charakteristické to není. Je to třetí podobný kus, který jsme udělali, a to jen proto, že jsme se spojili s klukama (s Miroslavem Zavičárem a Janem Sklenářem – pozn. redakce). Oba dva byli členové souboru Klicperova divadla. Chtěli jsme naše herectví povýšit, tak jsme se spojili s profesionály a velmi jsme si sedli.

Miroslav: Jsme herci, já nejsem dramaturg a Jan Sklenář není režisér. Pepa říká, že ta velikost není charakteristická, s tím ne-souhlasím, je to už třetí představení, které jsme udělali, a chceme, aby tam hrál, kdo chce a oni chtějí všichni, takže herců je dost. Molière napsal hru pro přibližně deset postav, na to jsme se ale neohlíželi.

Jak vaše spolupráce s profesionálními herci Miroslavem Zavičárem a Janem Sklenářem vznikla?

Josef: Život řídí jen náhoda. Jedna kolegyně ze souboru nás přihlásila do grantové soutěže, grant na tisíc dolarů jsme vyhráli a řekli jsme si, že bychom si rádi zahráli s profesionály. Zavola jsem do Klicperova divadla, a nakonec nám byli doporučeni herce, který mají ambici režirovat. Potkal jsme se s Janem Sklenářem na pivu. Zamilovali jsme se a od té doby je spolupráce takhle nastavená. Tisíc dolarů netisíc dolarů. Peníze nehrají roli, kluci jsou naši.

Scénografie a kostýmy jsou výrazné složky vašeho představení. Náklady jste pokryli z grantu?

Josef: Ne, grant byl na první představení. Protože to má smysl, a protože jsme měli v Jaroměři skvělého ředitele, který se nebál dát peníze do představení. (Směje se)

Tím ředitelem jste byl vy?

Josef: Ano. Roli ředitele bych chtěl vyzvednout, ale náklady nebyly tak vysoké, díky naší skvělé scénografce Ivaně Innertové, která udělala všechny kostýmy téměř za pár šestáků.

Miroslav: Na výrobu kostýmů byly použity recyklované materiály a věci. Třeba límce jsou z trubíc do klimatizací. Ivana má výborné nápady a nechává se inspirovat oblíbenými scénografkami, například Simonou Rybákovou. Inspiruje se kvalitními lidmi a při konzultaci dostala nápad, z čeho kostýmy vyrobit.

Josef: Posbírali jsme spoustu PET lahví.

Miroslav: Kytičky na šatech a brože jsou z PET lahví. Scéna vypadá noblesně, ale přitom to moc nestojí.

Chtěla bych se zeptat na jeden pro mě matoucí moment ve hře, objevila se tam aktualizace, odkaz k demonstraci na Letné, pochopila jsem to správně?

Miroslav: Aktualizaci jste pochopila správně, premiéra proběhla před rokem a půl a politická situace byla jiná, ale odkaz byl aktuální. To je spíš otázka na politiky, proč ta scéna je stále aktuální.

Ta scéna tam tedy byla už při premiéře?

Miroslav: Byla, není to reakce na demonstraci na Letné.

Josef: Původně to byla vzpomínka na osmdesátý devátý rok.

Jakou spojitost tedy vidíte mezi Lakomcem a politickým děním?

Miroslav: Měla by to být manifestace lásky a svobody. Svobody projevu. Svobody, že se mohu zamilovat do koho chci. Vnímám jsem, že to není jen hra o hamižnosti, ale i o lásce.

Do zdi

Když jsme v jarně letním čísle psali o krajských přehlídkách, nepadlo o inscenaci *Do zdi* ani slovo. Důvodem byl fakt, že pardubické Divadlo Exil se vydalo soutěžit na Moravu, konkrétně na Divadelní Kojetín, který se výjimečně konal v Křenovicích. Odtamtud si Exil přivezl přímou nominaci na Divadelní Píkník Volyně, cenu za inscenaci a za režii Kateřiny Fikejzové Prouzové, za herecký výkon Alexandra Gregara a čestné uznání za herecký výkon Věry Pojmanové.

A jak hodnotila představení porota v Kojetíně? Člen poroty Vladimír Altán Mátl o něm napsal: „Troufám si tvrdit, že přejmenování hry na *Do zdi* byl první hned z několika tref do černého. Sluší tomuto titulu totiž mnohem víc než název originální. Možná hlavně díky zpracování. Nebudu skrývat, že po přečtení předloženého textu jsem se na provedení velice těšil a zároveň jsem byl zmítán obavami, zda se mi dostane očekávaného. S radostí musím konstatovat, že se mi všeho dostalo měrou vrchovatou. Režijní uchopení textu Kateřinou Fikejzovou Prouzovou mě opět utvrdilo v tom, že tato mladá dáma má neskutečný potenciál, a že se od ní dočkáme ještě nejednoho milého překvapení v podobě kvalitně udělaného divadelního kusu. Její režijní práce je tak dokonalá, že je vlastně neviditelná.

D I V A D E L N Í

A to je (řečeno dnešním žargonem) nejvíc! Samostatnou kapitolou pardubické inscenace jsou herecké výkony, které jsou vlastně pro úspěch daného textu nezbytným předpokladem. Alexandr Gregar podává v roli Viktora až neskutečný herecký výkon. Jím (ale jistě i režii) vytvořená postava, je odpočátku naprosto uvěřitelná a ani na chvíli nenechá diváka vydechnout. Přinutí vás, totiž, se s jeho postavou naprosto ztotožnit. O to těžší má potom úkol jeho herecká kolegyně (skvělá Věra Pojmanová), která musí nést na svých bedrech tíhu posouvání děje kupředu a jakýmsi pomyslným otáčením karet nenápadně odkrývat divákovi v přesně vyměřených dávkách to, co se mu má v pravou chvíli dostat. Proto se v prvním plánu může zdát, že za svým kolegou mírně herecky zaostává, ale ve skutečnosti tomu vlastně není a ani být nemůže. Měli jsme tu čest vidět výtečný divadelní zážitek, který ve mně bude rezonovat ještě dlouhou dobu. A já za něj upřímně děkuji.

Další členka poroty, Petra Richter Kohutová o inscenaci napsala: „Vrchol kojetínsko-křenovické přehlídky se odehrál v sobotu v podvečer. Drama *Do zdi* Nicolase Bedose (u nás uvedené pouze jednou, pod názvem *Viktorova cesta* v pražském Divadle bez hranic v roce 2013) nabízí příběh o muži, který ztratil paměť (po nárazu do zdi ve více než stokilometrové rychlosti), a o ženě, která ho nutí, aby si vzpomněl (a jejíž identitu na počátku jen tušíme, několikrát změníme názor a teprve těsně před koncem pochopíme). Inscenaci přivezl pardubický

Exil, tvůrčí skupina režisérky Kateřiny Fikejzové Prouzové. Ta osvědčila už dříve smysl pro neotřelou a náročnou dramaturgii (vzpomeňme dvě inscenace podle Palomy Pedrero, v roce 2008 *Noci letmé lásky* a o osm let později *Anna 11. března*, Dürrenmattovo *Play Strindberg* v roce 2015 nebo Čechovova *Racka*, s nímž jsme se setkali na FEMADu Poděbrady před dvěma lety).

Navíc bedosovský svět je jí blízký, seznámila se s ním v roce 2013, kdy Exil uvedl jeho *Zdravotní vycházku* s Kateřinou v hlavní ženské roli. Nutno zmínit, že její práce byla v případě *Do zdi* komplexní (i proto cena za režii) – se Sašou Gregarem uvedla špatný překlad předlohy do použitelného stavu, spolu s účinkujícími hru vyložila a zkrátila (hodinová stopáž je akorát), naplánovala postupné odkrývání a přesné dávkování informací tak, aby se postupně složil a vynikl silný příběh o paměti, vině a odpuštění, a jednoduchou scénu (před paravánem lampa, invalidní vozík a příruční stolek) připravila pro dvě osobnosti, které nabízejí herecké výkony na hranici profesionality – pro Alexandra Gregara (cena za herecký výkon) a Věru Pojmanovou (čestné uznání za herecký výkon). Hudba Jana Fikejze podtrhovala atmosféru a také hnala představení kupředu; jediná pochybnost vznikla vůči písni použité uprostřed děje, ovšem kvůli jejímu textu, opakujícímu informace, které už známe, ne kvůli hudební složce. Výrazný divadelní zážitek se konal – a inscenace pardubického Exilu *Do zdi* získala cenu za inscenaci a nominaci na Divadelní PIKNIK Volyně.“

Za své herecké výkony v inscenaci *Do zdi* udělil volyňský lektorský sbor Věře Pojmanové čestné uznání a cenu Alexandru Gregarovi

Ale vraťme se zpět k celostátní přehlídce ve Volyni. Lektorský sbor Divadelního Pikniku udělil čestné uznání za herecký výkon Věře Pojmanové a cenu Alexandru Gregarovi. Dramaturg a předseda poroty Michal Zahálka k inscenaci poznamenal: „Přiznám se, že pro inscenování hry současného francouzského autora Nicolase Bedose, kterou pardubický Exil uvedl pod názvem *Do zdi*, mnoho důvodů nenalézám. Konverzačně-psychologická hříčka pro dva zralé herce vyprávějící o ztrátě paměti a dávném tajemství působí omšele, zvraty vykonstruovaně a zároveň očekávatelně. Kateřina Fikejzová Prouzová naštěstí dovede budovat situace a ve Věře Pojmanové a Sašovi Gregarovi našla dostatečně zdatné obsazení, aby z toho přeci jen byl smysluplný divadelní večer – jen jsem se nemohl zbavit dojmu, že v takovém *Malém manželském vraždění*, zůstane-li ve stejném žánru, bych je viděl podstatně raději.“

Lepší přes zeď než do zdi!

(Hodnocení dalšího člena poroty Jaromíra Hrušky)

Francouzský herec, režisér, dramatik a filmový scénárista Nicolas Bedos, který se nikterak netají tím, že psaní je pro něj terapií, je autorem divadelních hry *Le voyage de Victor* neboli *Viktorova cesta*. V inscenaci českého překladu Divadla Exil zvolili inscenátoři název *Do zdi*. Příběh vedený autorem jako rodinná tragédie s detektivní zápletkou postrádá pevné vedení postav vzhledem k zvolenému žánru a převážně funguje jako solidní konverzační hra s nejasnými konturami záměrů jednotlivých postav. Především vedení hlavní ženské postavy je neadekvátní a nezacílené a její postava je z hlediska dramatu značně oslabena a ve výsledku rozostřena.

Přestože sledujeme dva výborné herecké výkony, přičemž výkon Alexandra Gregara můžeme z konverzačního hlediska považovat jistě za mimořádný, tak se zároveň nemůžeme zbavit dojmu, že dramatický materiál, na kterém stojí, nemá potřebnou kvalitu ani vertikálu existenční povahy. Nejasné a hlavně nedokonané motivace postav nevytváří potřebné napětí ani překvapivé pointy a zvraty v ději.

Režijně a herecky můžeme mluvit o velmi dobře zvládnuté práci se všemi komponentami i složkami inscenace, kde výsledek působí kvůli dramatickým nedotaženostem autora předlohy přeci jen rozostřeně i jako celek. Jako bychom sledovali onen příběh přes pomyslnou zeď. To, co se za ní odehrává, mnohdy pochopíme, ale nemůžeme to zcela sdílet. Ale rozhodně inscenaci nelze poslat k vodě... a už vůbec ne „do zdi“!

Je to příběh ze života

(Rozhovor Ireny Knetlové ve zpravodaji přehlídky s režisérkou Kateřinou Fikejzovou Prouzovou)

Mohla byste mi váš soubor představit?

Fungujeme od roku 2000. Jsme amatérský soubor s velkým

Inscenace *Do zdi* v podání pardubického Divadla Exil

provozem. Máme v repertoáru zhruba deset her, hrajeme ve vlastním prostoru na studiové scéně zhruba dvakrát týdně. V této chvíli máme pětadvacet členů.

Od premiéry *Do zdi* uplynul už rok. Jak dlouho jste na inscenaci pracovali?

Hodně dlouho. Zasáhlo nás do toho mé těhotenství a postupné nemoci obou aktérů. Říká se, že vše špatné je pro něco dobré. Díky tomu jsme hodně pracovali na textu a měli jsme hodně čtených zkoušek. Když už jsme začali inscenovat na jevišti, měli jsme text hodně pod kůží.

Popisovala jste, že soubor je poměrně velký...

Máme poměrně dost režisérů, tím pádem i titulů na repertoáru. Dokonce letos na Volyni má naše divadlo dvě inscenace. Každý rok jezdíme na dvě až čtyři krajské přehlídky, v závislosti na tom, kolik je premiér a jezdíme i mimo náš kraj. Děláme české texty, zahraniční texty, některé inscenace mají velké obsazení o patnácti lidech, některé jsou komorní.

Jak jste si pro inscenaci vybírala herce?

Vzhledem k tomu, že já jsem teď na mateřské s dvěma malými dětmi, chtěla jsem nastudovat malou inscenaci. Před několika lety jsme od autora předlohy dělali jiný titul, ve kterém jsem hrála. O Nicolasu Bedosovi jsem proto věděla. Hned po přečtení mě *Viktorova cesta* (původní název) zaujala. Ale potřebovala jsem herce, kteří by to byli schopni uhrát. Dva lidé stojí přes hodinu na jevišti a je to jen na nich. Proto padla volba na zkušené matadory Věru a Sašu.

Herectví mi připadalo hodně civilní a přirozené, jakým způsobem jste herce vedla?

Od začátku jsme věděli, že je to příběh ze života a nechceme jej hrát přehnaně dramaticky a pateticky, odehrává se už dlouhou dobu po autonehodě. Život vám v tragických chvílích nabízí i směšné okamžiky, nechtěli jsme se jich vzdávat. Naše domovská scéna je studiová, maximální kapacita je osmdesát diváků, a prostor právě nabízí možnost přirozeného civilního herectví.

D I V A D E L N Í

Co je to, co vás na divadle baví?

Divadelníci jsou specifický kolektiv, tvoří rodinu a je mi mezi nimi dobře. A pak: divadlo se děje tady a teď. Teď se stala chyba, teď nastalo kouzlo okamžiku. Teď to tady bylo a už to tu není. Stojíte na jevišti, soustředíte se na přítomný okamžik, což je úžasná terapie a možnost pročistit si hlavu.

Jaké jsou vaše plány do budoucna?

Momentálně hlavně přebaluji a dělám paci paci pacičky. V létě na přelomu července a srpna nás v Pardubicích čeká letní divadelní open air Perštejnlove, který jsem založila se dvěma kolegy a festivalu dělám dramaturgii. Je to naše srdečná záležitost. Diváci letos uvidí během čtyř dnů deset divadelních představení. Moc se na to těšíme.

A ZASE TA VOLYNĚ!

Divadelní Piknik Volyně je celostátní přehlídka činoherního a hudebního divadla. Až si přečtete tuto větu, dejte si pauzu a zamyslete se. Co vy očekáváte od národní přehlídky, která by měla být vrcholem? Místem, kam se chtějí všichni dostat? Událost, u které chtějí být? Osm let ve Volyni vyvolává stále emoce. Divadelní piknik má své příznivce i odpůrce. A protože dáme záhy v Divadelní hromadě prostor i pochvalným hlasům na adresu této přehlídky, dovolím si být na druhou stranu kritická.

Volyně je třítisícové městečko v okrese Strakonice, které je velmi špatně dopravně dostupné. Nejde o počty kilometrů, ale o časový dojezd. V tomto případě na to má vliv i nový termín přehlídky. Právě se začátkem prázdnin se začínají opravovat silnice, objevují se dopravní omezení a objížďky. Volyně je malebné městečko Jihočeského kraje. Možná milý turistický cíl. Osobně bych si ale národní přehlídku představovala v nějakém kulturně a třeba i historicky významném městě. Bylo by to důstojné. Termín přehlídky (28. června do 6. července) považuji za velmi nešťastný z mnoha důvodů. Po celý rok, kdy se věnujete svému koníčku – amatérskému divadlu, je tu čas, kdy je potřeba se věnovat konečně rodině. Dětem začínají prázdniny, je čas dovolených. Navíc, pokud jste postoupili do Volyně, musíte trochu počítat s tím, že existuje určitá šance, že se vaše inscenace dostane na Jiráskův Hronov. Plánování dovolené je kvůli tomu značně omezené. Divadelní Piknik Volyně se teď kryje i sdalšími významnými kulturními akcemi jako Loutkářská Chrudim nebo s Mezinárodním filmovým festivalem v Karlových Varech. Pokud jste byli zvyklí jezdit na semináře do Volyně a zároveň do Jiráskova Hronova a chcete v tom pokračovat i nadále, pravděpodobně nemáte děti nebo máte hodně tolerantní rodinu. Z těchto důvodů se i zužuje výběr porotců. Nebyl náhodou letos právě proto volyňský lektorský sbor tak monotematický? Termín také dává zabrat organizátorům Jiráskova Hronova, kteří mají na sestavení programu zoufale málo času.

Volyňští pořadatelé se ale snaží. Sál Na Nové je mnohem lépe technicky vybavenější. Ale! Není to ideální hrací prostor. Jevišť není příliš hluboká a vysoká. Bojují s tím především větší, výpravnější inscenace. Světelná technika není dostatečná. Sál není akusticky řešený. V hledišti jsou hluchá místa. Elevace je pouze v zadní části hlediště. V prvních řadách je špatně vidět. Velkým problémem je doléhající zvuk zvenku. Pokud někdo projde kolem sálu během představení a prohodí pár slov, diváci, a dokonce i herci, vše slyší. Znovu se mi ukrádá do hlavy slovo: důstojné! Mnohé krajské přehlídky mají lepší zázemí pro soubory i diváky.

Pokud soubor jede hrát do Volyně „na otočku“ s jedním přespaním, může mít oprávněný pocit, že se dostal na přehlídku ztraceného času. Dopoledne se nic neděje (program mají pouze seminaristé), večer po představení a hodnocení připomíná tak trochu trampské setkání na osadě. Ne, že bych opékání buřtů a písničky neměla ráda. Naopak! Je za těmito zážitky jezdím jinak. Ne na celostní přehlídku činoherního a hudebního divadla.

K letošní porotě snad jen jediné: škoda, že se v ní neobjevil scénograf, teatrolog atd. Aby byly zastoupené jednotlivé složky inscenace a odborná analýza mohla být komplexní. Rozbor představení strukturovaný. Mnohé lektorské sbory krajských postupových přehlídek takto pracují.

Psát o ubytování mi s ohledem na to všechno přijde až podružné. Internát našťastí prošel rekonstrukcí...

Na svém posledním setkání rada VSVD dospěla k závěru, že celý problém okolo Divadelního Pikniku Volyně je vlastně neřešitelný. Soubory, které na celostátní přehlídku nepostoupí, to nezajímá. Na druhou stranu soubory, které se účastní, jsou rády, že v rámci systému postoupily, a tak si raději nestěžují. Je to skutečně tak?

Kateřina Fikejzová Prouzová

DIVADELNÍ PIKNIK VOLYNĚ NABÍZÍ RODINNOU POHODU A ATMOSFÉRU

I když je Volyně pro některé účastníky místem hodně hodně vzdáleným od domova, tato výhrada hlasitě znějící zejména v prvních ročnících realizovaných v půvabném koutě jižních Čech dnes již téměř slyšet není. Touha po přestěhování někam do středu republiky, kam by to všichni účastníci měli relativně stejně daleko, byla přemožena několika faktory. Tím prvním je téměř rodinná pohoda a atmosféra, ve které se díky přívětivosti a obětavosti místních volyňských ochotníků v čele s ředitelkou přehlídky Marií Banákovou Divadelní Piknik

odehrává. Ostatně Simona Bezoušková, odborná pracovnice NIPOS-ARTAMA, která má celou přehlídku na starost, prohlásila v prvním čísle festivalového zpravodaje „Chceme být rodinný festival“, a tato ambice je naplňována stále výrazněji. Další neméně důležitou věcí je potenciál místa konání: areál restaurace a divadelního sálu Na Nové s přilehlou zahradou nabízí doslova „vše v jednom“, a na dostatečné úrovni. Zajisté, existují vybavenější divadelní sály, hlediště s větší variabilitou. Až na ojedinělé hlasy však ani k této věci výhrady ze strany divadelníků nezaznívají. A co se ubytování týká, tři budovy internátu spolu s několika hotely nabízejí dostatečný počet lůžek v příjemné blízkosti, což každý ocení zejména v pozdních nočních a brzkých ranních hodinách. Ke všemu shora řečenému letos můžeme přičíst nádherné letní počasí, ve kterém se podstatná část účastníků setkávala dopoledne na místní kouzelné plovárně postavené na přelomu třicátých a čtyřicátých let minulého století.

Několikrát po minulých ročnících jsme byli svědky občas až silné kritiky padající na lektorský sbor, tedy na porotu přehlídky. Letos zazněla jediná zásadnější připomínka, či spíše přání, a to ve formě volání po důkladnějším přístupu k analýze textů dramatickým předloh soutěžních inscenací. Také složení lektorské čtveřice (dramaturgyně Jana Slouková, dramaturg Michal Zahálka, a dva režiséři, Adam Doležal a Jaromír Hruška) mohlo být podle některých účastníků pestřejší co do divadelních profesí (někteří postrádali účast scénografa, případně hudebníka, a choreografa). Přes všechny tyto dílčí výhrady je však třeba přiznat zásadní věc: naprostá většina soutěžících souborů byla letos s přístupem lektorů k výsledkům jejich snažení spokojena, byť lektory vyřčená slova v rozpravě o představeních nebyla vždy jen pochvalná. Není divu: to, čeho býváme často svědky, totiž že porotci a lektori sdělují spíše své názory než argumenty vycházející z jejich vzdělání a zkušeností, zde sice bylo přítomno v tom potřebném množství lidského přístupu ke zhlédnutému, nicméně analytické postřehy nad stavebními komponenty inscenací a nad hereckým provedením v rámci představení byly ve většině. A když přece jen něco přítomní

z řad diváků na rozborech postrádali, měli možnost své otázky a připomínky v dostatečné míře projevít díky vstřícnému moderování debaty ze strany Michala Zahálky.

I když se (a doufám, že to tak v příštím ročníku opět bude) všechny klady shora řečené opět dostaví, jednu věc lze těžko ovlivnit, a tou je úroveň soutěžních představení. A zde je místo k projevu té největší radosti: letošní ročník byl doslova nabitý výborným divadlem! Skutečně tučný rok v duchu biblických hubených a tučných let. Svědčí o tom výsledková listina, na které je sedm doporučení a tři nominace do programu Jirás-kova Hronova. Žádná jiná národní přehlídka, ze které postupují divadelníci na českou divadelní multižánrovou „žatvu“ se takovým množstvím kvalitních inscenací navíc výborně odehraných nemůže letos pochlubit.

V soutěžním programu letošního Pikniku se samozřejmě objevily i věci slabší, ale že by některé z představení bylo oprávněně označeno za něco, co se na národní přehlídce nemělo vůbec objevit, k tomu prostě nebyl důvod. O velmi vysoké úrovni letošního ročníku svědčí i to, že během sedmi z devíti programových dnů se publikum mohlo každý den těšit z představení, které se nakonec dostalo na seznam nominovaných a doporučených do Hronova, přičemž v těch dvou zbývajících dnech se odehrála další vydařená představení, která by v Hronově nebyla zklamáním (např. *Vůně třešňového dýmu* divadla Prkno Veverská Bítýška nebo *Do zdi* Divadla Exil Pardubice).

Vyjádření Jany Sloukové otevírá i debatu nad spoluprací amatérských divadelníků s profesionály. Opět cituji, tentokrát vyjádření jednoho z účastníků, člena nejmenovaného amatérského souboru: „Mají režiséra z pražského Národního divadla. Jak s nimi máme soutěžit? Hraju fotbal na úrovni okresního přeboru, a tohle je jako bych nastoupil proti Barceloně!“ Dodat lze jedině: Z divadelního okresního přeboru do divadelní extraligy lze postoupit po absolvování několikaletého tréninkového procesu složeného z účasti na vrcholných přehlídkách a účasti v odborně vedených seminářích, které probíhají jak ve Volyni, tak ve Vysokém nad Jizerou (Krakonošův divadelní podzim, národní přehlídka venkovských divadelních souborů), tak v Hronově. Když se k tomuto úsilí připočte nutná alespoň minimální míra talentu, nic není nemožné. A navíc: mezi profesionály se vždy najdou takoví, kteří se spoluprací s amatéry nevyhýbají, ba právě naopak. Kdo hledá, najde ...

Prvorepubliková plovárna ve Volyni

NIPOS-ARTAMA pro letošní Divadelník Piknik nabídlo individuální i rodinné semináře včetně dětského tábora. Divadelníci se mohli vzdělávat pod vedením režiséra Štěpána Pácla v oblasti principů spolupráce režiséra a herce, seminář byl zaměřen i na režijní a herecké vytváření dramatického prostoru a času a dramatické figury. Další příležitostí k rozvoji interpretačních schopností byl seminář pedagožky DAMU Evy Spoustové zaměřený na jevištní řeč. Hudebníci mohli využít nabídky setkat se nad problematikou hudby v inscenaci s Tomášem Alferim, který je hudební skladatel, umělecký šéf a režisér Divadla Rozmanitostí Most. Složil hudbu k mnoha inscenacím například Divadla

v Dlouhé, Divadla Minor, Jihočeského divadla České Budějovice nebo Divadla F. X. Šaldy Liberec. Vedle těchto seminářů běžel také Kurz praktické režie KOPR pod vedení režiséra a docenta DAMU Milana Schejbala a dramaturga Lukáše Horkého, kteří si letos přizvali i scénografku Kateřinu Baranowskou.

V programu letošního Pikniku se třikrát objevilo jméno v loňském roce zemřelého Františka Zborníka. Jednou jako autora hry *Skřivani dnes už jen v Shakespearovi*, odehrané v režii Ladislava Valeše Dobronínskými Zmatkaři, podruhé jako autora i režiséra inscenace *O 14 dní dříve aneb Svoboda nadvakrát* v provedení píseckého Divadla Pod čarou. Potřetí pak v případě *Vzpomínky na Františka Zborníka*, ke které došlo v sále volyňského kina a při které mnohým přítomným ukápla slza nad odchodem tak skvělého člověka a divadelníka, jakým František Zborník byl. Celá přehlídka pak přinesla naději hraničící s jistotou: byť byl František Zborník osobností naprosto jedinečnou, jak je vidět, rodí se už další noví „Zborníkové“, kterým jejich učitel a příkladný vzor může shůry spolu s námi v hledištích právem hlasitě zatleskat.

Ladislav Vrchovský (redakčně kráceno)

VOLYNĚ OBHÁJILA SVŮJ NOVÝ FORMÁT

Už druhým rokem se národní přehlídka činoherního a hudebního amatérského divadla Piknik Volyně odehrává v novém formátu. Ten spočívá ve sloučení dvou prodloužených víkendů, posunu termínu a obohacení přehlídky o rozborové semináře. Tento na první pohled revoluční krok se už ve druhém ročníku ukázal být funkčním a opodstatněným – a spíše evolučním než revolučním. Na úvod předešlu, že všechny tyto změny nebyly nepromyšleným ambiciózním hokusem pokusem nějakého idealistického organizátora, ale dlouhodobě plánovaným a širou diskutovaným krokem, jehož riziky se dost důkladně zabývala celá odborná rada.

A jaké byly ty důvodné obavy, nad kterými se zamýšlel celý tým lidí, kterým na amatérském divadle záleží?

a) že desetidenní přehlídka nebude pro soubory akceptovatelná? - Ukazuje se, že návštěvnost není o nic nižší než ve dvou prodloužených víkendech (možná naopak). Málokdo sice asi pobýval na přehlídce celou dobu konání – pokud nebyl v semináři – ale dříve zase málokdo přijel na oba víkendy. Sloučením se získalo víc hracích míst, což je výhoda zejména pro soubory doporučené z postupových přehlídek, protože tím pádem se jich může na Piknik dostat víc.

b) že nový termín je špatný? - V červenci už je mnoho lidí na

Tradiční soutěže v házení buchť do kamen, procházení skříní a dalších disciplín se letos zúčastnilo celkem jedenáct týmů

dovolených, rodiče se musejí postarat o děti na prázdninách a nový Piknik se kříží např. i s karlovarským filmovým festivalem, nebo Loutkářskou Chrudimí. Jenže on není na světě termín ten, jenž by vyhovoval lidem všem. Účast na loňské i letošní přehlídce potvrdila, že dost divadelníků nemá žádný problém s tím, aby první prázdninový týden alespoň částečně strávili ve Volyni. Navíc zatím vše nasvědčuje tomu, že až si divadelnická obec na nový formát zvykne, návštěvnost ještě poroste.

c) že Piknik je termínově příliš blízko Jiráskovu Hronovu a pro nominované a doporučené soubory bude proto problém na JH přijet? - Ano, věřím, že tyto přehlídky tak blízko u sebe nejsou pro soubory úplně komfortní. Ale stejně je na tom termínově už léta letoucí Loutkářská Chrudim – a jde to. A nezdálo se, že by na letošním Jiráskově Hronově zásadní část nominovaných a doporučených souborů chyběla. Navíc jsme se mohli přesvědčit, že pokud někdo ze závažných důvodů nemůže tentýž rok přijet, je zde dobrá vůle umožnit mu zúčastnit se v roce dalším (viz. Grönholmová metoda).

d) že o semináře nebude zájem? - Semináře ve Volyni někteří lidé nevidí rádi. Buď že si myslí, že jsou zbytečné, že monopol na semináře má mít pouze Jiráskův Hronov, nebo že se během doby, kdy semináře probíhají, ve Volyni nudí. Nu, proti gustu... Ale asi nepřekvapí, že já tento názor nesdílím a semináře na Pikniku vítám s nadšením a doufám, že se jejich nabídka bude nadále rozšiřovat. Především proto, že se domnívám, že Artama by měla jako útvar pro kulturu nejen organizovat soutěžní klání, ale hlavně a především poskytovat divadelní veřejnosti vzdělávací servis! A proto by semináře měly probíhat všude kde je pro ně prostor a vůle. Dělat z toho nějakou konkurenční válku mezi Piknikem a Hronovem je podle mě hnidopišské a zbytečné a nic nepřinášející. Jen se obávám, že semináře budou potřebovat ještě další širší propagaci – a to zejména na oblastních a postupových přehlídkách. A nejsem si jistá, že se v tomto lze spolehnout na organizátory těchto „nižších“ přehlídek nebo na to, že soubory dostatečně sledují tiskové a internetové informace v této oblasti. Čili zde ještě je prostor pro další práci.

Když to shrnu – Piknik je svébytný, přátelský a sousedský. To poslední zdůrazňuji, protože právě kombinace fungujícího a přitom osobního a ještě neautomatizovaného a neodlidštěného přístupu všech organizátorů – jak těch volyňských, tak těch „artamáckých“ – vytváří Genius loci přehlídky, který i díky tomu, že přehlídka je mladá a vlastně stále tak trochu „ve vývinu“, je jedinečný. Bohužel sice musím souhlasit s názorem, že malá Volyně nemá ideální hrací prostory (rozuměj profesionální divadelní sál), ale naštěstí na to jsou amatérští divadelníci vlastně zvyklí, protože kdyby bazírovali na kvalitě hracích prostor anebo i na velikosti, světovosti a dostupnosti místa konání přehlídky, už by dávno musel i ten Hronov zet prázdnotou. Kouzlem Pikniku je aktuálně hlavně pospolitosť a možnost celou přehlídku pobývat pospolu na relativně malém prostoru a setkávat se a sdílet. Upřímně si přeji, aby to Pikniku Volyně vydrželo co nejdéle.

Kateřina Baranowska

VÝCHODOČEŠI NA JIRÁSKOVĚ HRONOVU 2019

I letos jsem strávil nádherné srpnové dny v Mekce českého amatérského divadla - v Hronovu. A z mnoha pohledů mohu říci, že tento ročník JH byl za poslední roky nejkldnější. Z čehož mám upřímnou radost. Ukazuje se, že nová koncepce je životaschopná. Což nás může hřát u srdce, protože je to východočeská koncepce, kterou připravili místní společně s VSVD. Za roky ve Festivalovém výboru JH a v Organizačním štábu JH nepamatuji, že by nějaký ročník běžel tak hladce. Jako hodinový strojek. Ale...

Píšu toto ohlédnutí v září a původně jako zprávu o „našich“ souborech na JH, ale nemohu zde nepodat i zprávu širší. Titulek by možná měl znít: Východočeský Jiráskův Hronov a Východočeši v jeho programu. Laskavý čtenář pochopí na dalších řádcích.

Píšu toto ohlédnutí v září. Od zakončení Hronova uběhly čtyři týdny. A jak bylo těch deset dnů jeho trvání klidných, byly čtyři týdny po nich „neklidné“.

Přátelé, za sebe i Festivalový výbor mohu říci, že jsme měli vcelku silné obavy, co se bude s naší žatvou dít po listopadových komunálních volbách. Ne proto, že by k nám doputovaly nějaké informace o tom, že nové hronovské vedení chce JH jakkoli měnit. Ale nevěděli jsme, vcelku pochopitelně, jak se k němu postaví. A zaplaťpánbůh: Postavilo se k němu skvěle. Přípravy běžely na jedničku. Ani v průběhu, jak už jsem řekl, nezazněl žádný signál od nikoho, že někde něco drhne. O to větším překvapením byla zpráva, že Město se rozhodlo pro personální změny v KIS Hronov, které to má, krom vypsání a personálního zajištění seminářů, resp. krom sestavení divadelního programu, celé na krku...

Když se koncem srpna ředitelka KIS Hronov vrátila z dovolené, na kterou vcelku zaslouženě odjela den po ohňostrojích, dozvěděla se, že bude odvolána. A byla. Vedením KISu byla pověřena jedna ze stávajících zaměstnankyň. Naštěstí také členka místního souboru, takže člověk zevnitř. Nicméně to vyvolává další obavy, co s JH bude dál. Kdo vzejde z konkurzu? Za několik dnů zasedne Festivalový výbor a tak bude mnoho otázek v době, kdy budete číst tyto řádky, snad již zodpovězeno. Ale logicky asi chápete, že pro JH jsou stabilita a klid na práci životně důležitými věcmi. Navíc nás příští rok čeká jubilejní 90. ročník...

Tím ale turbulence nekončí. Byl jsem již přímo na JH pozván na jednání Odborné rady pro činoherní a hudební divadlo NIPOS-ARTAMA, když jsem opakovaně upozornil na několik faktů, které souvisí s národní přehlídkou ve Volyni. Na jednání jsem rád dojel. Když se ale diskuse o Volyni stočila k silné kritice JH, byl jsem lehce zaskočený. Chápu, že nejlepší obrana je útok, ale když při diskusi o nedostatečném prostorovém a

DS Na tahu při MKS Červený Kostelec letošní Jiráskův Hronov zahájil hrou Neila Simona Bosé nohy v parku

technickém vybavení Pikniku zaznělo, že JH také nedisponuje ideálními prostory – a jestli ho proto také přesuneme, zvlášť když nemá dostatek záchodů (!), někam jinam, pochopil jsem, že má spokojenost z letošního Hronova nemusí trvat dlouho. Tedy takhle: já stále spokojený jsem – a vím proč. Ale onen klid, že vše proběhlo bez zádrhelů, byl tentam. Kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde. Bohužel.

Na tomto jednání Odborné rady jsem opakovaně řekl, že především tlumočím názory Východočechů, které s VSVD zastupuji. Usazen jsem byl ale tím, že to jsou pouze moje názory – a ať to, že podobně smýšlí lidí víc, doložím. Měl jsem s sebou pouze text, který jsme si odkonzultovali s pražskou ADA. Jinak, pravda, nic. Netušil jsem, že v diskusi budu něco takového potřebovat. Ale zřejmě ano. A tak Vás všechny prostřednictvím těchto řádků vyzývám: Máte-li cokoli říct o Jiráskovu Hronovu v obecné rovině, nebo o letošním ročníku, o jeho fungování, o nové koncepci nebo také o Divadelním pikniku ve Volyni, máte-li chválu, máte-li výtky, prosím, pošlete mi je. Budu je rád tlumočit. Opravdu. Ty pozitivní i ty negativní. Slibuju.

No teď už ale k našim souborům na letošním Hronovu. Vezmu to letos hezky chronologicky, nikoli podle zařazení do hlavního, vedlejšího, doplňkového, inspirativního, volného či jiného programu. Protože vše, co jsme měli z našeho regionu v programu JH možnost vidět, za to stálo!

Prvními vystupujícími byli herci Divadelního souboru Na tahu při MKS Červený Kostelec, kteří letošní Hronov zahájili hrou Neila Simona Bosé nohy v parku. Jedná se o komedii o tom, „jak důležité je procházet se bosýma nohama v parku, když chceme s tím druhým projít celým životem. Mladí novomanželé se po líbáčkách vydávají na dlouhou trať každodenní manželské rutiny. Musí přežít první společnou noc v nezařizeném bytě, kde není ani postel a kam zatéká a fičí. Poté se setkají s podivínským sousedem a čeká je i společný večer s matkou. Po nedorozuměních a neshodách, ovlivněných i rozdílností povah, nakonec řeší, jak vůbec přežít vztah a život ve dvou...“ Režiovala Zdena Fabiánová.

Stejný den ve stanu za radnicí vystoupila Čistírna ZUŠ Pardubice s dramatizací knížky Franka Tashlina Medvěd, který nebyl. Soubor byl doporučen do programu JH z Prima sezóny v Náchodě. Režiovaly a dramatizovaly Klára Litterová a Kristýna Mlatečková.

V sobotu 3/8 okouzily Hronov z Myšárny Pavla Šefrnová Bútorová a Barbora Jožáková coby soubor Mízou do dřeva Hradec Králové se svou půvabnou inscenací Kdyby se ztratili... Soubor byl nominován do hlavního programu z Loutkářské Chrudimi. Svou inscenaci potom uvádí slovy: „Divadlo vzniklo pro svitavskou přehlídku Posed. Ta se loni konala na oslavu našeho kamaráda, malíře, sochaře, divadelníka a muzikanta Jindry Pevného, který loni náhle zemřel. Obrazy, hudba, poezie vyprávějí o koloběhu života běhu.“

Recenzi nadepsanou titulkem To prázdno, co po tobě zbylo do Zpravodaje JH napsal Michal Zahálka:

„Na jednom stojanu — stojanu na kontrabas — kontrabas. Na druhém stojanu — stojanu na obrazy — obrazy. Dvě dámy z královéhradeckého souboru Mízou do dřeva dvacet minut hrají na ten kontrabas, rozžívají ty obrazy, přednášejí poezii, zpívají, o moc víc tu nejde, ale v té prostotě je kouzlo. Před očima se nám ve volném tempu, nenuceně a nevtrávně střídají výjevy o andělech, kteří (jak praví titul) „kdyby se ztratili / život by za chvíli / vyprchal“, o tom, jak roste strach, nebo o tom, jak začínáme život s čistým listem, tedy s čistou duší.“

Není ani potřeba znát pozadí: že jde o poctu zesnulému výtvarníkovi Jindrovi Pevnému, jehož obrazy tu (na způsob pohyblivých ilustrací ze starých dětských knížek či papírových divadelélek) ožívají, a že vznikla „na klíč“ pro svitavskou přehlídku POSED. S tím POSEDEM to ale každopádně dává smysl. Jde o druh obrazivého poetického divadla, který má zvláštní tradici ve východočeském prostoru — od Jaroměře a souborů kolem Jarky Holasové přes choceňskou Hanku Voříškovou, na kterou patrně Kdyby se ztratili upomene nejvíc, po svitavské Cěčko — a jehož tvůrce spojuje spřízněnost s Karlem Šefrnou, principem postupně jmenovaného souboru. (V tomto případě jde o spřízněnost doslovnou: autorkou a jednou z dvojice akterek je jeho dcera Pavla Šefrnová Bútorová.)

Na podobné inscenace je těžké a venkoncem především zbytečné klást nějaké zásadní hodnotící parametry; napadá mě snad jen připomínka, že když se ve slově „pojd“ vysloví hláska [j], už se rýmuje se slovem „lod“ o poznání méně, než by bylo žádoucí. Jde především o impresi, která na každého zapůsobí jinak dle momentální nálady, pocitu a ochoty zvolnit. Já jsem coby dlouholetý voříškovec byl vrcholně spokojený: zdá se mi to jako kus kouzelného divadla, lyrického, ale ne sebedojímavého, něžného, ale ne za každou cenu hladivého, plného nápadů, ale ne technické exhibice. A obě interpretky (vedle Šefrnové Bútorové i Bára Jožáková) mají schopnost nastolit nevtrávně příjemnou atmosféru setkání. Děkuji za to — a víc nemám, co bych dodal.“

Další recenzi pod názvem Dokonalá symbióza napsal Kateřina Baranowska:

„Čím méně komponent divadelní tvar obsahuje, tím preciznější by mělo být jejich provedení. Je-li použitý text lyrický a nedialogický, potřebuje obzvlášť kultivovaný přednes, protože jste v tom zkrátka sami a kauzalita děje ani dramatická dialogu vás nepodrží. Dominuje-li na jevišti jen jeden hudební nástroj, je nezbytné, aby na něj interpret opravdu uměl hrát, protože jiné nástroje chyby nezamaskují. Pokud na jevišti zpívá jeden hlas a nadto je to nosný prvek, chce to umět zpívat, protože opět není nic, co by zaretušovalo případné nedostatky.

Má-li inscenace minimalistickou, a přitom stěžejní výtvarnou složku, musíte počítat s tím, že umělecká úroveň jejího provedení bude v přímé úměře k úrovni celé inscenace. A konečně: oč úspornější je podíl loutkářské složky, o to větší originalitu vyžaduje a zároveň také pokoru k celkovému tvaru a tématu, protože nedostatek kvality v takovém případě kvantita nenahradí. A z efektu je snadno defekt.

Jak se s těmito zmiňovanými složkami popasovali Mízou do dřeva Hradec Králové v inscenaci Kdyby se ztratili...? Pro mne na výbornou. Jednotlivé komponenty byly citlivě zvoleny a namixovány v dokonalé harmonii a rovnováze a společně vytvářely jemný divadelní obrázek. Na jedné straně tvořený křehkou

dívkou, která suverénně ovládala svůj hlas i pro ženu netypický hudební nástroj. Vedle toho na druhé straně malířský stojan s působivými obrazy, které uměly potěšit nejen svou estetickou úrovní jako takovou, ale i nápaditými loutkářskými „kouzly“. A v plné míře platilo, že zde méně znamenalo více. Podtrženo sečteno: takové pohlazení to bylo. Děkuji!“

V neděli 4/8 jsme se opět setkali se Svitavami. Tentokrát v inscenaci No Time for Losers souboru JAMka – drumka ze Svitav, který získal rovněž nominaci na Loutkářské Chrudimi – a k tomu doporučení ze Šrámkova Písku. Režie se ujal Martin Mohr (a soubor), kteří o hře S.d.Ch. napsali: „Pro někoho životní moment, pro někoho fraška. Když můžete, děláte všechno proto, abyste mohli ještě víc. Nakonec pak všichni skončíme v hajzlu...“

Recenzi Šampioni, to jsme my psal opět Michal Zahálka: „V inscenaci No Time for Losers vyšel svitavský soubor JAMka – drumka z předlohy současného českého dramatika Milošlava Vojtíšky, tvořícího pod pseudonymem S.d.Ch. S oblibou se připomínává, že jedním z autorových někdejších občanských povolání je hrobník. Jeho náhled na život a na svět bývá zpravidla adekvátně černý; v nejlepších celovečerních textech (jako je Duchovní smrt v Benátkách, uváděná před časem v Národním divadle Brno) se zažirá do hlubin duše současného

Ve stanu za radnicí vystoupila Čistírna ZUŠ Pardubice s dramatizací knížky Franka Tashlina Medvěd, který nebyl

D I V A D E L N Í

Festival okouzlili Pavla Šefrnová Bútorová a Barbora Jožáková
coby soubor Mízou do dřeva Hradec Králové
se svou inscenací Kdyby se ztratili

umělce a navazuje vcelku zdatně na odkaz takového Thomase Bernharda. Vedle toho je ale i autorem řady drobnějších, vesměs časopisecky publikovaných textů, které satirizují současné umělecké prostředí i politiku poněkud přímočařeji.

Mezi ně patří i hříčka *Univerzální toaleta* (psaná původně roku 2014 pro časopis *Svět a divadlo*), která se stala předlohou svitavské inscenace. V rukou mladých divadelníků je z toho sympaticky razantní, punková podívaná, která si zaslouží uznání, ale nabízí se bohužel i řada výhrad. Scénografie ve znamení zlatého alobalu je impozantní, v kombinaci s výrazným spodovým svícením opravdu oslňuje a vyvolá kýžený dojem prázdného, nabubřelého falešného luxusu — jenže vinou téhle výraznosti leckdy skoro zaniknou drobné loutky. Práce s nimi se leckdy (vzdor nominaci z *Loutkářské Chrudimi*) jeví ledabyle, ovšem o ně v první řadě evidentně nejde.

Přiznám se, že největší problém mám s politickou rovinou celé věci. *No Time for Losers* pojmenovává nedostatky současné politiky (a jmenovitě prezidenta Zemana) natolik jednoznačně a nerozporně, že je z toho opravdu jen inscenace pro „nás kluky, co spolu chodíme“, co si rozumíme a myslíme si o tom všem totéž. Jak zní z nahrávky slavné písně, která dala inscenaci její (provokativně přehlíživý) název: *To my jsme šampioni*. Do toho pár satirických šlehů třeba o tom, jak to jde se světem kvůli genderu a feministkám od deseti k pěti, aby bylo jasné, že zas tak neochvějně pokrokoví taky nejsme, nebojte. Je to divadlo, které nás utvrzuje v našem světonázoru — aniž by mělo naději ani prostředky o správnosti tohoto světonázoru přesvědčit kohokoliv, kdo jej a priori nesdílí. Kdybych to chtěl vyhrotit, řeknu, že osobně takové divadlo pokládám za potenciálně skoro společensky nebezpečné: přesně takhle se spoluutváří klišé o samozvaných umělcích svévolně kázajících dělnému lidu.

Samozřejmě: tohle kázání přesvědčeným je častý neduh současného politického divadla, loni jsme se tu ostatně podobně přeli o geisslerovské *LoutněČZ*, a mladému svitavskému studentskému souboru je těžké vyčítat potřebu sebeutvrzování,

kteřé podléhají i podstatně zkušenější a namnoze profesionální divadelníci. Chtěl bych ale pro inspiraci upozornit na inscenaci, v níž se tematizuje především naše vlastní neschopnost se k současné situaci nějak adekvátně postavit a naše vlastní bezbřehé pokrytectví. Jmenuje se *Všechno, co v nás zkurvili komunisti*, režíroval ji Adam Skala v pražském NoDu — a je to politické divadlo, které je nelítostné samo k sobě a ke společenské bublině, do níž tvůrci sami náležejí. Domnívám se, že jedině divadlo, které přiměje své adresáty nějak zpochybnit či přehodnotit vlastní pozice, má v důsledku smysl. Svitavská inscenace je sympatická, bezohledná, razantní — ale tenhle moment bezohlednosti k sobě samé jí bohužel schází.“

Druhou recenzi do Zpravodaje JH pod názvem Pouze močit nestačí napsal Ivo Kristián Kubák:

„Zhruba rok po nástupu současného prezidenta do funkce, v březnu 2014, vyšel v časopise *Svět a divadlo* text Miloslava Vojtíška, dramatika tvořícího pod pseudonymem S.d.Ch. *Univerzální toaleta* (hra o ceny). Tuto rozsahem nevelkou dramatickou hříčku odehrávající se v prostoru dvou toalet v Paláci loterie, sportu a kultury v předvečer slavnostního večera si jako výchozí text / inspiraci pro svoji inscenaci *No time for losers* vyzbral svitavský soubor JAMKa – drumka. Hru si výrazně upravili, doplnili a navzdory její relativní mladosti i zásadně aktualizovali. A v půlhodině sehraji naprosto neskrývaný divadelní plivanec na politiku a praktiky současných (dočasných) obyvatel Pražského hradu.

Je to zřejmé, je to aktuální, je to politické (viz níže), je to svěží, je to blyštivé, je to zručné, je to chytré, je to rychlé, je to krátké a je nám to servírované na zlatém podnose. Ale tenhle hipsteátr (pro neznalé tohoto termínu viz zpravodaje festivalu *Stodůlecký píseček 2019*) má zároveň tak obrovské mouchy, že to vše pozitivní naneštěstí přebíjejí. Když bych odpustil interpretům, že při třetí repríze ve 23:00 jim už nebylo rozumět téměř ani slovo (s čestnou výjimkou Anny Stenzlové), že souborová dramaturgie inspirační guláš nadmíru zahušťuje, až se ve všemožných citacích a odkazech divák snadno poztrácí, že si režisér neuhlídá technickou složku představení, takže hudební i světelný design je k takové ploše neadekvátní, zůstává mi v hlavě trčet zcela zásadní otázka: jaký je vlastně život tohoto typu uměleckých děl?

Pracovně jim říkejme např. „povolební exploze“, přičemž se nemusí nutně jednat o explozi nastávající po volbách: stačí jakýkoliv celospolečenský jev, který nám hýbne žlučí nebo zkame naše očekávání. Naprosto ideální stav, který rozdráždí naše umělecké ego, podpoří pnutí tvořit a vyjádřit se nezištným autorským dílem. Na amatérských divadelních přehlídkách se podobné kusy objevují pravidelně, mimo *No time for losers* kupříkladu novojičínský politicko-satirický stand-up *Za zásluhy Jana Geryka a Anny Hanzelkové* (ostatně také kriticky komentující události týkající se udělování státních vyznamenání), nebo rozsáhlý brněnský divadelní epos o svobodě Domeček za hranicí slušnosti Kateřiny Volánkové.

Už vloni jsem na stránkách tohoto zpravodaje tvrdil (a tvrdím to i nyní), že každé divadlo je ze své podstaty politické, neboť je vetknuto v aktuální politikum. Jenže každé divadlo má také svůj dramaturgický poločas rozpadu. Je třeba ho hlídat a hýčkat, aby to politické uvnitř „povolebního“ divadla stále korespondovalo s tím politickým vně. A aby nabízelo stále aktuální komentář, východisko nebo alespoň hypotetickou možnost úniku, řešení. A to, obávám se, tvůrcům protéklo mezi prsty. Poplivat, resp. v tomto případě pomočit fenomén je rozhodně možné, lze to udělat vkusně, zručně a rozumně jako svitavští divadelníci, ale je třeba udělat ten krok do neznáma a pokusit se tu páchnoucí kaluž překročit. V Sokolovně jsem v ní pohříchu zůstal bezvýhodně trčet.“

Ve volném programu se v pondělí 5/10 představil soubor DS Kolár Junior z Police nad Metují, což je, jak sami o sobě napsali, parta mladých studentů, kteří objevili knížku o Tracyho tygrovi, jež je natolik nadchla a zaujala, že se spontánně rozhodli převyprávět a přehrát ji „jako na divadle“. Tuto svou adaptaci uvedli pod názvem Variace na tygra.

V úterý 6/10 ve vyhráté Sokolovně účinkovalo Divadlo Exil z Pardubic, které do Hronova přivezlo Euripidovu – Kolečkovu Kauzu Médeia. Exilácká inscenace získala doporučení z Divadelního pikniku Volyňe. Režisérkou (a Médeou) byla Jana Tichá. Jak již sama autorská dvojice naznačuje, nejedná se o antický text v klasickém znění, ale o Kolečkovu adaptaci Médeina příběhu. Inscenátoři sami napsali: „*Médeia, kterou bozi obdařili čarodějnými schopnostmi. Krásná mladá Glauka, která umí karate a delfíní řeč. Která z nich je vítěz? A je pomsta v životě lidském očištění?*“

První z recenzí v 5. čísle Zpravodaje byla z pera Michala Zahálky a jmenovala se Zbavit srdce pachuti:

„Kauza Médeia dramatika a scénáristy Petra Kolečka je třetínou trilogie, již vytvořil spolu s režisérem Danielem Špinarem v malostranském A Studiu Rubín a věnoval ji klasickým hrdinám, vedle Médeie ještě Salome a Maryše. Případá mi jako jedna z jeho nejlepších her, ale i jako jedna z nejlepších současných českých komedií vůbec. Je tu prostor pro divokou stylistickou pastiš, ale v základu jde skutečně o hru o střetu jedné mimořádně inteligentní a zároveň mimořádně nešťastné ženské s průměrným, povrchním prostředím. Je to konflikt vyslovený současný, i když se de facto příliš neliší od světa Médeie Euripidy, Senekovy či Corneillovy.

Začíná se monologem, v němž Kolečko dokonale naplňuje formu antické hry, jak ji známe především z překladů Ferdinanda Stiebitze (tak dokonale, že nejprve zmátl i jednu vědkyni Kabinetu pro klasická studia AV ČR, když do Rubínu vyrazila), ale zároveň ji dovede naplnit současným obsahem: milostné schůzky se tu například odehrávají „nad horkým mokem z hnědých bobů kávových“. Je trochu škoda, že režisérka a zároveň představitelka titulní role Jana Tichá hned tento monolog uzemnila, usadila před televizi na gauč a uvedla do kontextu „poke-

cu mezi hrdinkou a děvčaty v publiku“, jakkoliv to byla v první hronovské repríze hodně suverénně provedená kontaktáž: tím se trochu stírá ta stylistická paradoxnost, nebo je ten monolog přinejmenším menší hádankou. Zároveň je to ale jedna z mála výtek, které vůči inscenaci pardubického Exilu mám.

Jakmile hra vpluje do rovin současného dialogu v panelákovém bytě, je už Tichá se svým týmem naprosto doma, a jádro hry tvořené dlouhým dialogem Médeie se sokyní Glaukou má švih, vtip i dostatek dramatického napětí plynoucího jak ze střetu inteligentní, raněné heroiny (jak svou Médeiu precizně, s odstupem i empaticky hraje Tichá) s bodře povrchní fíflnou Glaukou (kterou Daniela Meszárosová hraje ostře na samé hraně toho, kdy má karikatura ještě nějaký lidský obsah), tak ze samotného tušení příštích hrozeb, kterou v publiku vyvolává jak povědomí o výchozím mýtu, tak zlověstně hučivá mezihrová hudba jako z hororu. Matěj Karas má coby lásón dost nevýhodnou pozici, role je to zdaleka nejméně vděčná (de facto mu Kolečko dovoluje jen divit se a hrozit se), ale i on si své uhraje. Mimořádně vděčný a nosný je jazykový rozpor mezi oběma sokyněmi (text hry to sice nepředepisuje, ale i v Rubínu mluvila Glauka v podání Zuzany Stavné slovensky).

Třetí — závěrečný — obraz Kolečkovy hry má pouhých osm replik, ale vlastně je nejdůležitější. Hraje se v něm o tom, co nedomyšlí (nebo přinejmenším nevyslovuje) ani Euripídés, ani Seneka, ani Corneille, totiž že Médeie celá ta její velkolepá pomsta nebyla nic platná. Kolečko se tváří, že nás jen lehkovážně baví na prastaré téma, ale ve skutečnosti říká: krotte svůj hněv, potlačujte nenávist, mstít se je zbytečné. Režisérka Tichá si je tohoto morálního přesahu vědoma, na závěrečnou scénu je kladen patřičný důraz (včetně té schválně nekonečné zatměvacky) — a Médein triumf se najednou zdá dost hořký.

Mívám velkou nedůvěru vůči inscenacím, u nichž režisér a představitel hlavní role jedno jsou. Pardubická Kauza Médeia je vzácnou výjimkou: Janě Tiché a jejímu týmu se povedla nejen skvělá dramaturgická volba, ale i inscenace se vtipem i výpovědí.“ Druhou recenzi, Rozvod po korintsku, napsal Jan Šotkovský:

No Time for Losers souboru JAMka-drumka ze Svitav

D I V A D E L N Í

„Titulek této recenze je vypůjčený – od Evy Stehlíkové, největší české znalkyně antického dramatu, která takto nadepsala svou recenzi Médeie v režii Ivana Rajmonta (Národní divadlo, 1992). Konstatovala v ní, že Médea Zuzany Bydžovské není „omamnou kouzelnicí“ ani „pyšnou královnou“ – je to (praví Stehlíková) „prostě jen žena zraněná nejhorší možnou potupou, jaké se může ženě dostat: její muž si vybral mladší a krásnější“.

Toto přirézávání mýtického příběhu na míru moderní psychologie, kterým se vyznačovalo celé 20. století, má v Kolečkově a Špinarově Kauze Médeia dalšího potomka. To, co bylo v úterý večer k vidění v hronovské sokolovně, vypadá zdánlivě jako parodie či apokryf, ale není to ani jedno: nejde tady o to Médeiu (potažmo antickou tragédií vůbec) zesměšnit ani nám o ní říci něco nového. Jde právě jen o situaci ženy, jejíž manžel si vybral mladší a krásnější a kde konfrontace mytologických reálií s krutě kuchyňskou banalitou celého sporu je prostě jedním ze zdrojů slovního humoru.

V prvních třech čtvrtinách to funguje – v textu velmi dobře a v inscenaci pardubického Divadla Exil znamenitě. Byť jde vlastně o jedinou situaci, kdy Glauka přesvědčuje opuštěnou Médeiu, aby se chovala rozumně a „nedělala problémy“ (a Médeia se ji posléze velmi nerozumně pokouší otrávit), jde o natolik vděčný paradox, že ho herečky dokáží rozvíjet do celé

řady zábavných mikrosituací, které jsou už autory zkušeně založeny na prudké odlišnosti obou figur. Glauka je postava vděčná a nevďěčná zároveň – o zábavnosti typu „blondáté blbky“, která je za všech okolností moderní, není pochyb, na druhou stranu tak okázale přihlouplá postava svádí snadno k bezbřehé, co nejdrastičtější komice. Daniela Meszárosová si s ní ovšem poradila skvěle – všechny slovní surovosti vůči Médei jsou tady bezelstným projevem čisté duše, která si není schopna připustit, že by kdokoli mohl přemýšlet jinak než ona nebo jí nepřát co největší štěstí. Tato naivní upřímnost, s jakou se Glauka svěřuje, poskytuje navíc Janě Tiché v roli hořce sarkastické Médei bohatý prostor k (vesměs mimickým) komentářům na škále od pobaveného nadhledu po potlačovaný zuřivý vztek nad tím, že toto prostinké děvče je opravdu nová láska jejího muže.

Zavraždění Glauky přehazuje ovšem definitivně výhybku zpět z vztahové komedie k Euripidovi a mýtu a hra tím jako by skončila – jak tuhleto záměrně trapnou historku pozdvihnout zpět ke skutečné tragédii, netuší autoři a logicky tudíž ani inscenátoři. Z bezbarvého výkonu Matěje Karase v roli lásóna těžko vinit samotného herce, neboť text mu nenabízí nic jiného, než se divit a poté zoufat. Pointa s Olympem je pak vyslovená z nouze ctnost – i když inscenaci sugestivně uzavírá výraz paní Tiché, na jejíž tváři se zaskočení z nepodařené pomsty mění v radost

Divadlo Exil z Pardubic do Hronova přivezlo Euripidovu Kolečkovu Kauzu Médeia

z toho, že se upatlaného rodinného štěstíčka Glauky a Iásóna nemusí účastnit.

Suma sumárum – dva skvělé herecké výkony v inscenaci zručně napsané komedie, která si ovšem v závěru neumí poradit s vlastní ambicí razantně aktualizovat a přitom přiměřeně komediálně shodit tragický příběh. A poznámka pod čarou: jestliže jsem množství herecké bezradnosti, neurčitěho popocházení a gestické vaty v *Tangách* pro Ježíška přičítal tomu, že režiruje jeden z protagonistů, suverénní režijní práce Jany Tiché a její výkon v titulní roli zároveň dokazují, že to nemusí být pravidlem a že za jistých okolností může i „samorežie“ výborně fungovat (neberte to ovšem nikdo prosím jako doporučení).“

Ve středu 6/10 jsme potom měli možnost zhlédnout inscenaci Český děják, autorský kabaret v provedení Divadelního spolku DOVEDA ze Sloupnice, který byl do hlavního programu JH nominován z Krakonošova divadelního podzimu ve Vysokém nad Jizerou. „Představení, které je koncipované jako hodina dějepisu, vzniklo letmým výběrem dějinných událostí a významných osobností, které posloužily jako základ pro skeče, gagy, písničky a drobné vtípky. Své historické party v něm odehrají Libuše, svatý Václav s bratrem Boleslavem, Karel IV., Jan Hus, Habsburkové a další osobnosti českých dějin. Vše jsme vydolovali z vlastních tvůrčích zdrojů významně podpořených invencí, zkušenostmi a motivací Gary Edwardse, (režiséra inscenace)“ napsali o sobě Sloupničtí do programu.

Recenze první – z pera Michala Zahálky – nese název Takhle možná spíš ne:

„Pokud jde o Český děják sloupnického souboru Doveda a režiséra Garyho Edwardse, nemám, obávám se, mnoho dobrých zpráv, ale o to raději jimi začnu. Vícegenerační soubor má nespornou energii a entuziasmus, kterými si okamžitě získá přízeň publika, a vedle toho nepřehlédnutelné (a nepřeslechnutelné) pohybové a hudební schopnosti, jež zvolený žánr vyžaduje. A inscenace potom nabízí v mých očích jednu opravdu skvěle vymyšlenou a realizovanou scénu (koncert Jana Husa na pyrofon), nad kterou jsem se rád, upřímně a hlasitě zasmál.“

Tím se musím (nerad) přesunout k podstatně ošemetnějšímu okolnostem celé té sedmdesátiminutové švandy. Tvůrci v anotaci přiznávají, že jde o „letmý výběr“ z českých dějin a osobností a že ten posloužil „jako základ pro skeče, gagy, písničky a drobné vtípky.“ Potíž je v tom, že takovýhle materiál s sebou nevyhnutelně nese nějakou výpověď o národě a jeho dějinách – a ač tvůrci možná nechtějí skutečně říct o ničem nic (nanejvýš tak podpořit onen ničemný, omšelý mýtus o národě holubičí povahy zmítajícím se v neutuchajícím područí okupujících mocností, který tematizuje hned druhý obraz), říkají toho ve skutečnosti nedopatřením docela dost, a nic moc pěkného to není.

Potíž totiž je, že struktura inscenace coby sledu čísel rámovaného hodinou dějepisu v podání té nejotřepanější myslitelné karikatury učitelky s tím nejotravnějším možným souborem

řečových vad (což je obojí dost škoda, protože herečka má evidentně velice dobrý komediální timing i improvizaci schopností) vrství za sebou skutečně jen ta čísla bez rozmyslu a úvahy, co by se jimi mělo chtít říct. To je, bohužel, celkem jasné hned od začátku: učitelka uvede pračlověky s tím, že bychom se od nich měli co učit, následuje pravěká klauniáda s tak sofistikovaným humorem, jako je třeba strkání klacku do prdele (hahaha), pak znovu nastoupí učitelka – ale z té scény neplyne absolutně nic. Dál se vrství izolované výjevy bez pointy a souvislosti (třeba rapující Cyril a Metoděj jsou půvabní, ale co z toho, když rapují naprosté obecnosti typu „Já na bráchu, brácha na mě“?), občas člověk zahlédne solidní komediální výkon (třeba v duelu nablble heroického Václava a neodolatelně pasivně-agresivního Boleslava), občas se může třeba dost nudit (v Karlově předvolební kampani aby člověk pointu věru pohledal), občas se všichni kolem zasmějí nějakému přímočarému satirickému šlehu (třeba že ta defenestrace nebyl špatný zvyk), ale v celku se z toho skládá sympatické, energické, ale bohužel úmorné nic.

Mezi šestnáctým a devatenáctým stoletím se v naší zemi například evidentně nedělo nic než to, že se Habsburkové ženili a vdávali mezi sebou, jak nás poučí jeden obzvlášť nekonečný skeč. Když potom dojde na dějiny dvacátého století, jde opravdu do tuhého. Jeho první polovinu, kde bylo prý hodně válek, spláchně další groteska, tentokrát o pochodové kapele. Nástup komunistů potom sice předznamená smrt Jana Masaryka (mimochodem tady jedinkrát skutečně dojde k nějaké defenestraci – ale tohle snad proboha zrovna chvályhodné užití nebylo?), ale tu honem přejdeme („Tady už se nebudeme zdržovat“) a dál už čtyřicet let totality symbolizuje 1) informace, že básníci jako Nezval psali blbé tendenční verše, 2) veselá pohybová etuda o tom, že ze sebe občané dělali blbce na spartakiádách, 3) cesta Vladimíra Remka do kosmu (a jeho prdění [sic] tamtéž). Těžko říct, proč tedy pak jásat z jakési revoluce s klíči, vždyť to podle všeho byla taková lehce absurdní selanka, ne? Následuje boxerské dělení Československa, Nagano – a šlus. Proč zrovna tady? Čert ví.

Omlouvám se souboru za sarkasmus téhle recenze, nemyslím to zle, nebo aspoň ne moc. Myšlenková ledabylost této inscenace mě ale opravdu rozlítla. I když se dělá divadlo s úmyslem pobavit, je leckdy dobré domyslet, co se tím vlastně řekne – a Český děják dílem neříká nic a dílem něco, co (doufám) říkat nechce.“

Druhou recenzi napsala pod názvem Historia magistra vitae. Víte?! Jitka Šotkovská:

„Prvních dvacet minut inscenace Českéj děják východočeského souboru Doveda Sloupnice jsem si říkala – jistě, rekreativní, tedy zábavní, oddechová funkce divadla je jeho součástí od nepaměti a je to ten zpropadený vliv německého osvětlenství a následně národního obrození, který v nás tak neodbytně zakořenil pocit, že v divadle by mělo jít o něco víc, o umění, o morálku, o politiku, že divadlo je tu od toho, aby povznášelo ducha a vyjadřovalo se ke stavu našeho světa.“

D I V A D E L N Í

Českej děják tomuto ovšem srdnatě vzdoruje a dává jasně najevo, že opravdu chce být jen nezávaznou estrádou a české dějiny jsou pro něj především hřištěm, na kterém může střílet jeden fórek za druhým. Úskalím komediálního divadla je, že každému přijde vtipné něco jiného a každý má jinde nastavenou hranici vkusu. Tam, kde já jsem se ošívala nad laciností jednotlivých situací a myšlenky mi utíkaly někam k Dívčí válce F. R. Čecha, řada diváků nadšeně reagovala a nakonec aplaudovala vestoje.

Je vidět, že režisér Gary Edwards, mimo jiné zakladatel projektu zdravotních klaunů, svůj soubor poučil o některých zákonitostech klauniády. Učitelka, která nás celým dějem provází, si hned na začátku dokáže zjednat zájem publika, a i když mně její komika přijde příliš drastická, věřím, že řada jiných diváků chápe její projev jako zdařilou karikaturu. Soubor je každopádně muzikální, na jevišti působí sympaticky, minimálně představitelé sv. Václava a Karla IV. se zdají jako herci s citem pro míru, kontakt s publikem a s nezanedbatelnou mírou talentu.

A je asi opravdu na divákovi, jestli se chce smát Praotci Čechovi trpícímu výpadky paměti, Libuši – pouťové kartářce, Habsburkům jako rodinné country kapele, jejichž hit *Wir haben blaues Blut* a obrovský předkus (zřejmě nahrazující typický habsburský spodní pysk) upomíná k důvodům rodové degenerace, a dalším nezávazným špilcům.

Sloupničtí nemají žádnou ambici hledat paralely dějin k naší současnosti, nechťejí podat osobitou interpretaci národní minulosti, komickými scénkami se mají připomenout jen známá fakta. Karel IV. založil univerzitu, postavil most, zavedl pěstování vinné révy... Ovšem nic jako neinterpretací divadlo neexistuje. I pouhým výběrem motivů, inscenačních prostředků, tím, co upřednostníme, nebo naopak vyřadíme, už jasně dáváme najevo názor. Obraz naší minulosti, který Českej děják podává, mě upřímně děsí a jen doufám, že se inscenace nehrává pro školy. Opravdu jsou Češi ten holubičí národ, kterým odjakživa všichni ubližují – Hunové, Němci, Rusové? Je pro nás komunismus hlavně spartakiáda, nedělní chvilka poezie a Remek prdící ve vesmíru? Je vrcholem našich dějin zlato z Nagana? I ta křehká, jistou poetickou kvalitu nepostrádající "sametová" píseň o dvou dívenkách Pravdě a Lásce, které "kéž by si našly přístřeší tam, kde je domov můj", v kontextu tak myšlenkově impotentní inscenace působí bohužel jen jako sebedojímavý kýč. Chceme-li takto vidět svoji minulost, nedivme se, v jakém stavu se naše společnost nachází."

Ve středu 7/10 vystoupili v rámci volného programu také paradičtí Paletáci se svou Improshow plnou smíchu, o jejímž průběhu rozhodují sami diváci. Diváci měli možnost vidět příběhy vznikající spontánně na jejich vlastní témata. Vše vznikalo přímo na místě, proto byla velká zábava show sledovat.

Ve čtvrtek 8/10 potom v Jiráskově divadle vystoupil D.R.E.D. z Náchodska Kladska Pražska s inscenací *Figura cum figuris*.

Provokativní, ale nesmírně chytrou hrou, která vyvolala rozporné reakce. Za mě byla ovšem jedním z vrcholů letošního ročníku. Autorem a režisérem byl Ondřej Pumr, soubor přijel s doporučením ze Šrámkova Písku. V anotaci stálo: „Pro to, pro práci s detailem a ve vlastním zájmu žádáme diváky, aby se nebáli obsadit místa nejbliž k proscénium, neboť jinde riskují špatnou přehlednost, dohlednost a pohlednost. Používáme odkazy. Autoři odkazů jsou z důvodů ne/cizopasení na nich a v zájmu neovlivnění apriorního úsudku držení v anonymitě, ale odkazujeme např. na cyklus Dekalogů, kterými Dílna Různě Evangelizačních Dopadů v minulosti zásobovala jeviště. Ústředním aktem představení je zjevení se a odhalení Podoby Postavy (Figury). *Labia mea laudabunt Te, animam meam levavi ad Te. Sursum vestis, sursum sus.* Představení je vhodné pro věřící a nevěřící, poradí si s ním i dospělí. Inscenace pracuje s nahotou na jevišti."

Recenzi s názvem Kámen, nůžky, papír, smrt napsala Jana Bartůňková:

„Čtvrteční (pozdní) večer přinesl zážitek z představení *Figura cum figuris*, inscenace, která přišla na Hronov z přehlídky experimentujícího divadla – a tomuto paradigmatu plně dostává. Celý tvar, který žánrově hraničí s performance, ve své časové rovině přesahuje prostor vymezený přítomností diváka. Divák je už v momentě vstupu do divadla čemusi přítomen. Předsálím ho provází zpěv žen vybírajících na „figuru“, na jevišti pak před samotným začátkem pozoruje skupinu lidí strnulých ve vydešeném očekávání a cyklicky znakujičích ženu. Vše se v krátké časové smyčce opakuje a cyklický princip je charakteristický pro celou inscenaci. Divák se tedy před začátkem představení setká se všemi kromě postavy Příliš, který vstupuje na scénu až ve chvíli, kdy každý, jak divák, tak aktér, zaujímá své místo; svět, do něhož tento bůh (trojediné vtělení psa, vlka a šelmy) vstupuje, tak má svou jasnou podobu. Jako ten, kdo si přivlastní právo vládnout životem i smrtí, si záhy podmaní všechny postavy na jevišti a následně se pokusí rozšířit svůj vliv i na diváky, čímž z nich vytvoří (nedobrovolné) spoluaktéry.

Inscenace má jednoduchou scénografii i tvořenou kartonovými krabicemi. Jejich využití je spíše minimalistické, i tak ale nabízí několik působivých obrazů; například ten, kdy je skládání krabice metaforou kopání hrobu. Jak je charakteristické pro tento žánr, herci nevytvářejí postavy v pravém slova smyslu. Tento bytostně tělesný způsob existence na jevišti není ničím samozřejmým a to, jak se všem aktérům podařilo uvěřitelně „být“, patří rozhodně ke kladům viděného představení.

Mohu se mýlit, ale osobně za hlavní téma považuji nikoliv smrt, nýbrž to, jakým způsobem je strach z ní náboženstvími používán jako nástroj k ovládnutí mas i individuí – a je vcelku lhostejno, jde-li o křesťanství nebo třeba angreštariánství. Tento vzorec ovlivňuje celý lidský život od útlého dětství, na což ostatně upomíná i variování dětských říkanek a rozpočítáadel, která v představení zazní. A právě nevyhnutelnost smrti a přirozený strach z ní nás činí zranitelnými. A ačkoliv si možná

H R O M A D A

někteří myslíme, jak jsme odolní vůči neskrývané manipulaci a jak dokážeme odolat prorokům, i když nás (doslova) chytanou za ruku, vzápětí se necháme nachytat a bez přemýšlení smrti zatleskáme, když jsme k tomu vyzváni. Přesto, že je možné mít k inscenaci nejrůznější výhrady, jedno je jasné: jedná se o tvar, který v letošním programu Jiráskova Hronova doposud neměl obdobu a jehož přítomnost je vpravdě inspirativním osvěžením.“

Druhá recenze z pera Ivo Kristiána Kubáka nesla název Opolidé:

„Příběh první: Všude kolem jen modro. Modrá hlubina, modrá dál i modrá šíř. Modro nad hlavou se slévá s modrem vespod. Dvě stě padesát šest metrů k nejbližšímu kusu skály, směrem dolů. Volnost, helénská svoboda i náhlá smrt. Jinak nic, ani nitka, jen tělo, teplochladná voda, chvějící se vzduch a zářný jas. Příliš zářný jas. Lod‘.

Příběh druhý: Žlutá slunečnice, skleněný rám, v upomínku na neoriginální dárky. Nevím, váhám, nevím, nutím, nevím, hledám, nevím, zkouším, nevím, zakouším, nevím, pokouším, nevím. Pokládám, zahazuji, zrazuji, stydím.

Příběh třetí: Očekává. Posměšek. Míjí. Posměšek. Hledá. Posměšek. Vidí. Posměšek. Tvář neztrácí. Posměšek. Ztrácí po-

směšek. Pivo se vylije do klína. Hlasitý komentář.

Příběh čtvrtý: Příběh není důležitý. Jenže jsou události, které se mohou odehrát jen ve zlatých portálech. Zejména chcete-li pokázat na jejich ne/funkčnost. Postdramatické laudatio Figura cum fi guris je toho zářným příkladem. Kdo zná, ten totiž ví. Ti v sedačkách i ti před nimi, za nimi, mezi nimi. Platónský nesmrtelný, do sebe zakousnutý uroboros. Každý, kdo tušil, co očekávat, dostal vše plnými doušky.

Nestyd' se, diváku, tomu porozumět. Nestyd' se, diváku, tomu nerozumět. Nestyd' se, diváku. Nech maličkých přijít až k sobě. Sdílej a rozhoduj se sám, diváku. My víme, že tu jsi a že jsi, diváku. Jinak by to celé postrádalo smysl. Diváku? Diváku!

Kuriozní mše, jejíž Nebeské Kyrie zní už ve foyeru, stejně jako tam doznívá závěrečný Agnus dei. What's the shortest Mass you've ever attended? LMGTFY: Čtyřicet pět minut v malé farnosti v Delaware. Povídali, že mu hráli.

Budoucí nebo uplynulý kar za věc, kterou ztratil její znak. Událost ulpívá, proměňuje čas v kartonové krabice a rytmus v prostorný chrám, vysekává sebe samu z jakéhokoliv chronotopu, prostupuje pomyslná rozhraní, nerespektuje úzus. Abitrární žonglér se symboly, které vlastně ani nepotřebují, protože bud'

Českej děják, autorský kabaret v provedení Divadelního spolku DOVEDA ze Sloupnice

je vše evidentní, zřetelné a zřejmé, nebo neexistující. Ostatně vše již bylo řečeno.

Příběh pátý: Na mapě světa lze každý čtverec o hraně 3 metry vyjádřit unikátní kombinací tří slov: jiní-uzemnit-rozdílný; trošku-křížovka-včasně.“

V pátek 9/8 vystoupilo v čajovně v rámci volného programu Divadlo Jesličky Josefa Tejkla z Hradce Králové s nastudováním staré čínské poezie. Inscenaci Zpěvy staré Číny režíroval herec Klicperova divadla Jan Sklenář. Stará čínská poezie vypráví vedle milostných a přírodních motivů, zpracovaných s mimořádným citem a jímavostí, také bídu a utrpení, jež prostým lidem přináší nouzi, dynastické spory a války.

Pokud jsi, milý čtenáři, dočetl až sem, pochopil jsi, že zastoupení Východočechů na Hronovu bylo obrovské, skoro dechberoucí. Tak snad to tak bude i v ročníku 90. A snad si JH Východočeši sami nějak nepoškodí... I ti bývalí, kteří dnes už žijí jinde – a jsou třeba i členy Odborných rad a Festivalových výborů.

Sepsal a z anotací, programů a Zpravodajů sestavil jkk

JIRÁSKŮV HRONOV OČIMA JEHO PROGRAMOVÉHO ŘEDITELE

Programový ředitel festivalu
a odborný pracovník NIPOS-ARTAMA Jan Julínek

Rozhovor s programovým ředitelem festivalu a odborným pracovníkem NIPOS-ARTAMA Janem Julínkem, který byl otištěn v posledním čísle Zpravodaje Jiráskova Hronova 2019.

Tohle je tvůj první Jiráskův Hronov, kdy jako programový ředitel máš na starosti vše včetně seminářů...

Ano a lehce mě překvapilo množství pobíhání v předvečer a první den Jiráskova Hronova. Pořád se něco předává, doplňuje. Někam jsem se musel opakovaně vracet. No, mám docela slušně naběháno. A poprvé jsem měl pověstné vystoupení před

seminaristy, to je kapitola sama pro sebe. Do poslední chvíle jsem nevěděl, co budu říkat, protože jak říká Milan Strotzer, všechno měli v té brožuře. Nakonec to snad seminaristi vzali, za což jim děkuji.

Věčné téma, semináře. Opět ubylo seminaristů?

Byť se Hronovem nese, že počet seminaristů je výrazně nižší, tak pokles vůbec nebyl tak dramatický. Seminaristé ubývali už v minulých letech. Ale řada jich letos přijela poprvé a snad s sebou přišť vezmou kamarády, kteří sem zase poprvé zavítají. Letos tu bylo přes 170 seminaristů, což je slušné číslo. Pořád je to největší vzdělávací akce v republice. Potřebujeme i pomoc samotných seminaristů, pokud budou spokojeni a budou o seminářích povídat ve svém okolí, věřím, že zase začne účastníků přibývat.

Jsi v rámci své práce na Jiráskově Hronově na něco opravdu pyšný?

Jsem moc rád, že se podařilo přivést mima Radima Vizváryho, o kterého jsme stáli už loni. Ale co se podle mě opravdu povedlo, bylo společně s novým vedením města Hronova udržet skvělou atmosféru. Pokud mi někdo něco netají, tak snad nastaly žádné významné problémy. A pokud nějaké byly, řešily se s úsměvem. V tak velkém organismu vždy nějaké problémy vznikají, ale všichni to řešili s nadhledem a nálada byla skvělá. Nevím, nakolik je to moje zásluha, ale jsem rád, že se to povedlo, protože jsme pro to dělali všechno.

Je nové vedení města nakloněno divadlu? Jaká s ním byla spolupráce?

Pan starosta otevřeně říká, že není divadelník, že je manažer, ale rozhodně tady všichni Jiráskův Hronov a Jiráskovy slavnosti, jak jim říkají místní, chtějí a chtějí je rozvíjet. Už v červnu a červenci jsme začali pracovat společně na příštím, jubilejním 90. ročníku. V září budou další schůzky.

Všiml jsem si, že mezi divadelníky hledáte pomoc se sloganem k příštímu ročníku.

Samozřejmě ještě nemáme podrobnou koncepci na papíře. Ale třeba pomoc se sloganem je krok k další interakci s účastníky. O to se moc snažíme už nyní. Neustále chceme, aby se do dění na Jiráskově Hronově zapojovali, aby soutěžili, posílali fotky. Chceme, aby naši práci komentovali, a to nejen pochvalně, ale i kriticky.

A jaká kritika se tedy k tobě letos dostala? Co z tvého pohledu se nepovedlo nebo nelíbilo účastníkům?

Slabým článkem je doprovodný a volný program. Toho jsme si vědomi a určitě na tom budeme pracovat. Třeba stan za radnicí už kapacitou nestačí, zejména na pohádky. To musíme vyřešit. Prostě něco udělat se stanem, parkem.

Nemáš pocit, že se tu odehrávají dva paralelní festivaly? Jeden s hlavním programem a dejme tomu stanem za radnicí a druhý v parku?

Je to jedno z témat, které se neslo třeba čtvrtěním Hyde Parkem. Mluvil jsem o tom se starostou města, mluvili jsme o tom i na organizačním štábu. Místní to takhle nevnímají, vnímají to tak festivaloví hosté. Město ani NIPOS-ARTAMA nechťejí, aby to tak bylo. Na tom musíme zapracovat. Na přelomu září a října by měla být hotová první verze koncepce Jiráskova Hronova, v ní by už nějaké nápady měly zaznít.

Nemůžu se nezeptat a tahle otázka tu bude ještě dlouho. Jsou ubytovací kapacity a kapacity města vůbec schopné pojmout takovýto festival? Je tlak na to to řešit a je chuť to řešit?

Chuť řešit to je. Rozumíme vedení města, že nemá finance na investici do nějakých nových ubytovacích nebo hracích prostor, které budou využity devět dní v roce. To si žádná radnice neobhájí. Snaha hledat řešení tu je. Vylepšili jsme alespoň taxi-slужbu, která pomáhá lidem, kteří bydlí v delší vzdálenosti od Hronova. Sonduje se mezi podnikateli, zda by v Hronově neposílili ubytovací služby a udrželi je i přes rok, protože město samo podnikat v ubytování nechce. Tuhle cestu hledají, ale je to spíše otázka na vedení města.

Letos jsi tady ve dvojroli programový ředitel a režisér a principál souboru, který zde v hlavním programu má svou inscenaci. Nepociťuješ jistou schizofrenii a dokážeš se souboru i festivalu věnovat?

Nepociťuju a dokážu se se věnovat naplno festivalu. Lidé v SemTamFóru jsou velmi samostatní a schopní. Dokážou se na představení nachystat a já už jsem jenom do počtu. Samozřejmě s nimi jsem na prostorové zkoušce v Jiráskově divadle, ale jinak to nechávám na nich.

Martin Rumler

JIRÁSKŮV HRONOV - USTRNOUT V BEZPEČNÝCH VODÁCH

Na začátku srpna tohoto roku se odehrál již 89. ročník nejstaršího festivalu ochotnického divadla v Evropě – Jiráskova Hronova. Hned na začátku musím říct, že coby pravidelný (a aktivně se podílející) účastník si jak festivalu samotného, tak pořadatelů nesmírně vážím za množství každoročně odvedené práce, i za nezdolnost s jakou jsou schopni vyrovnat se s různými nesnáze, jichž bývá početně. Jen si vzpomeňme kolikrát se za poslední roky hovořilo o změně místa konání, o nedostačujících kapacitách ubytovacích prostor, o zázemí, o nevyhovujícím zajištění stravy pro účastníky, o nedýchatečných podmínkách v divadlech. Se vším se víceméně organizátoři vypořádali, a přestože často bylo třeba přikročit ke kompromisům, jednalo se o takové, které se snaží vyjít účastníkům co nejvíc vstříc; ať už jde o festivalové taxi, novou klimatizaci či (ano, je to detail, ale ty znamenají pro celkový dojem mnoho) prodej občerstvení v Sokolovně.

Tak čím to je, že se člověka zmocňují nepříjemné pocity, hned při příjezdu na hronovské nádraží? Proč místo nadšeného vítání mých známých a míst, na nichž jsem strávil tolik hezkých chvil, cítím napětí. Ocitám se v prostředí, které chtě nechtě zamrzlo na určitém bodu, z něž není možno se vymanit. My účastníci jsme jen sami pro sebe v divadelním vakuu. Markantní je to na příkladu náměstí. Před den patří výhradně seminaristům a návštěvníkům festivalu, v noci se karty obrací, náměstí obsazují místní, kteří přicházejí z parku, kam zase spousta z divadelníků celý festival nezavítá. V malém městě nedaleko hranice s Polskem se setkávají zcela rozdílné skupiny lidí, které spolu nepřijdou (a snad ani nechťejí) do styku. Přitom program v parku je bohatý a zajímavý, mnohdy více než ten organizátory označený coby hlavní. Tato polarizace předjímá markantní problém, který se podle mého názoru jako jeden z mála neobrací k lepšímu.

Na oficiálních stránkách festivalu je uvedeno: „Jiráskův Hronov (JH) je koncipován v souladu se statutem z roku 1994 jako celostátní mezidruhovú přehlídka amatérského divadla s mezinárodní účastí, jako nesoutěžní přehlídka otevřená všem divadelním druhům, žánrům, nejrozumnějším inscenačním postupům, stylům a poetikám. Program přehlídky bude obohacen vystoupením souborů ze zahraničí. Základní premisou JH je umožnění vzájemné mezidruhovú inspirace a setkání amatérských divadelníků i různých druhů a oblastí divadla, včetně příbuzných druhů scénického umění.“

Právě o výše napsaném bych mohl polemizovat. Je skvělé, že se podařilo mezi inspirativní představení zařadit dvě inscenace Radima Vizváryho, které kvalitativně představují ve svém žánru celorepublikovou špičku. Za zmínku ještě stojí BuranTeatr, jehož komediální představení *39 stupňů* herecky táhl Michal

Na začátku srpna se odehrál 89. ročník nejstaršího ochotnického divadla v Evropě - Jiráskova Hronova

D I V A D E L N Í

Isteník, a soubor Geisslers Hofcomoedianten, jejichž kusy nejsou sice „masově populární“, umělecké kvality i výraznou originální poetiku jim však upřít nelze. Jakou inspirací měly být návštěvníkům kupříkladu *Bílé noci* od souboru Činohra 16:20 těžko soudit. Podobně „činoherně-literární“ vedených kusů totiž program nabídl víc než dost. A že se na festivalu, jenž má být obohacen vystoupením souborů ze zahraničí, objevil jen jediný soubor ze Slovenska je velká škoda.

Za největší problém letošního ročníku však považuji složení hlavního programu jako takového. Hned jedenáct inscenací na Jiráskův Hronov postoupilo z přehlídky činoherního divadla Divadelní piknik Volyně. Proti nim stálo celkem jedenáct představení z devíti jiných celostátních přehlídek. Teoreticky je prizma „mezidruhovému“ přehlídce splněno, ale prakticky to znamená, že Jiráskův Hronov začal nabývat podoby jakési Volyně číslo dvě. Proč se v programu objevují neúnosné kusy trvající až dvě hodiny, které těžko návštěvníka festivalu čímkoli obohatí? Účastní se stále ty samé soubory, jenž navíc spolupracují s profesionálními režiséry – nemají pak být takové inscenace zařazeny mezi inspirativní? A nebylo by lepší místo jedné celovečerní hry věnovat prostor v programu dvěma až třem inscenacím mladých divadelníků, pro něž bude účast na takové přehlídce, jakou je JH velkým zážitkem a cennou zkušeností? Že z Mladé scény a Wolkrova Prostějova postoupila dohromady jediná inscenace mi přijde do nebe volající. K čemu jsou potom doporučení? Jsem si jist, že kusy z těchto přehlídek, které nezískaly přímou nominaci, by svou případnou účastí v programu JH nezapadly. Základní premisou festivalu má být přeci umožnění vzájemné mezidruhovému inspirace mezi divadelníky. A to se letos dle mého názoru naplnit nepodařilo.

Vít Malota

Amatérská scéna (autor je studentem magisterského programu režie na DAMU; porotcem amatérských divadelních přehlídek a pravidelným účastníkem JH, kde letos působil již sedmým rokem coby redaktor festivalového zpravodaje)

FEMAD JE SRDCOVKA!

Na srdce jsou nejlepší Poděbrady. Netýká se to nejen srdcí lázeňských hostů, ale i divadelníků. Letos se celostátní přehlídka ochotnických souborů, které zůstaly těsně před branami postupu na celostátní, případně národní přehlídky konala od 12. do 15. září. V čem je FEMAD výjimečný? Koná se v mimořádně přívětivé atmosféře v krásném prostředí poděbradského zámku. Inscenace v programu mají nastavenou určitou kvalitu. Diskusní kluby a beseda v kruhu se nesou v duchu tvůrčí konfrontace a dobré nálady. Organizátoři neberou přehlídku smrtelně vážně a nad vším se neustále vznáší lehká ironická, ale vlídná tón.

Když v našem divadelním souboru řeknete, že jste postoupili do Volyně nebo na Jiráskův Hronov, přijdou gratulace. Jakmile

ale oznámíte, že jedete na FEMAD, ozve se vydechnutí: „Jé, vy se máte!“ A další kolegové poznamenají, že už se přihlásili do diskusních klubů. Čím to je? Režisér Milan Schejbal nedávno podotknul, že je to jednoznačně proto, že na festivalu jsou ti odmítnutí, kteří se neprobojovali na Jiráskův Hronov a spojuje je pocit sounáležitosti. Myslím si, že tímto názorem by byli účastníci FEMADU zaskočení. O Jiráskově Hronově se v Poděbradech příliš nediskutuje, ani o jiných přehlídkách, nemilosrdných verdiktech lektorských sborů. Divadlo se tu neskloňuje ve smrtelně vážných souvislostech. Intelektuálové tu hluboce nefilozofují. O divadle se tu mluví jako o tvůrčím procesu, životní vášni, ale s lehkostí a nadhledem. Vládne tu pohoda a klid.

Mnozí, kteří na poděbradský FEMAD jezdili ještě v dobách socialismu (a teď tu roky nebyli), se diví, že festival vůbec ještě existuje. Podle nich nemá své opodstatnění. Tenkrát výběrová komise hlídala výběr inscenací do programu Jiráskova Hronova. Ale přehlídky v Poděbradech, která stála mimo systém, si nevšímal. Díky tomu se tam objevovalo kvalitní divadlo, které bylo na Hronově z ideologických důvodů odmítnuto. Tak vzniknul podtitul „salón odmítnutých“. Označení zůstalo, ale dnes má zcela jiné rozměry. Organizátoři právě na něm staví recesi přehlídky.

A komu je dnešní FEMAD určen? Moderátor besed v kruhu Ladislav Langr vždy končí slovy: „Děkuji, že máte rádi divadlo“. A to je přesně to, co je tu znát na každém kroku. Přijeli sem lidé, co divadlo skutečně rádi mají. Diskusní kluby nejsou pouze poskládané ze členů hrajících souborů. Jsou to divadelníci z celé republiky jezdící do Poděbrad dlouhá léta. Přemýšlí a diskutují o viděném ve všech souvislostech. Inscenace pro ně nejsou terčem nelostné kritiky, ale materiálem pro jejich práci v klubu.

Skvělý je formát besed v kruhu. Trvá přesně hodinu. Moderuje

O výsledcích FEMADU rozhodují ve veřejném hlasování delegáti jednotlivých souborů

Vynikající moderátor besed v kruhu Ladislav Langr

ho zkušený divadelník Lála Langr. A je strukturovaný! Nejprve se mluví o dramaturgii, pak o režii, hereckých výkonech, scénografii, hudbě a o všem dalším, co je potřeba. Moderátor klade cílené dotazy souboru. Dává prostor seminaristům a všem dalším, kteří mají potřebu k představení něco říct. Na rozdíl od klasických přehlídek, kde půl hodiny mluví lektorský sbor (a často ulpí na jednom tématu a na další složky představení není čas), pak něco málo řekne soubor (opatrně, aby porotu nenaštal) a kde publikum mlčí, protože sdělovat svůj názor mu přijde nepatřičné nebo prostě není už čas.

Organizátoři poděbradské přehlídky kromě soutěžního programu mají vždy něco navíc. Nějakou divadelní lahůdku – v roce 2016 to bylo například vystoupení Radima Vizváryho, kterého jste letos mohli vidět třeba v inspirativním programu Jiráskova Hronova. Letos v působivém prostředí Atria poděbradských lázní nabídli nový titul souboru Geisslers Hoffcomedianen *Robinsoni*. A také legendární *Školní výlet* Václava Bartoše.

Jak už bylo napsáno na začátku, hlavní program FEMADU je tvořen z inscenací, které byly na krajských přehlídkách nebo ve Volyni doporučené, ale už se nedostaly dál. Za mě asi toto: klíč pro výběr představení na FEMAD už není plně funkční. Dle současných pravidel se do Volyně dostanou téměř všechny doporučené inscenace. Krajská kola FEMADU tím postrádají smysl. Vlastně se teď vybírají jen tituly, které nejely na Jiráskův Hronov. Z důvodu konání Divadelního Pikniku na začátku července, je následně velmi málo času na vytvoření poděbradského programu.

FEMAD by si měl zachovat hlavně to, že se zde budou představeny kvalitní a zajímavé kusy. Což na posledním ročníku platilo stoprocentně. Rozhodně se bylo na co dívat. Letos Východočechy na FEMADU reprezentovala v hlavním programu inscenace pardubického Divadla Exil *Do zdi*. A cenu za nejlepší mužský herecký výkon celého festivalu dostal Alexandr Gregar.

V Programu letošního FEMADu 2019 probíhaly diskusní kluby Václava Špirita a Rudolfa Felzmana, seminář Jiřího Hromady a režisérská škola ADA, představení hráli: DS Kroměříž inscena-

ci *Mariáš života*, D3 Karlovy Vary *Srnky*, DS Zmatkaři Dobronín *Skřivani už jen v Shakespearovi*, Rádobydivadlo Klapý *Vassa*, Divadlo Exil Pardubice *Do zdi*, DS Rájec-Jestřebí *Jednou hole, jednou na nože*, Reverzní dveře Brno *Mluvící hlava* a Divadlo Maškara Praha *Tohle není Maryša*. Výsledky za rok 2019: Nejlepší inscenace *MLUVÍCÍ HLAVA* v provedení divadla Reverzní dveře Brno, nejlepší ženský herecký výkon TEREZA FIALOVÁ v představení *Skřivani už jen v Shakespearovi* (DS Zmatkaři Dobronín), nejlepší mužský herecký výkon ALEXANDR GREGAR v představení *Do zdi* (Divadlo Exil Pardubice), cena diváků Divadelnímu souboru Zmatkaři Dobronín za inscenaci *SKŘIVANI UŽ JEN V SHAKESPEAROVĚ*, Cena divadelních klubů Divadlu Maškara Praha za režii a umělecké vyznění inscenace *TOHLE NENÍ MARYŠA* a Cena tisku Divadlu Reverzní dveře Brno za inscenaci *MLUVÍCÍ HLAVA*.

Kateřina Fikejzová Prouzová

DĚTSKÁ SCÉNA SVITAVY 2019

48. celostátní přehlídka dětského divadla a 48. celostátní přehlídka a dílna dětských recitátorů se uskutečnila 7. – 13. června již podeváté ve Svitavách, poprvé to bylo v roce 2011. Ve dnech 7. – 10. června přednášelo 85 nejlepších recitátorů v kině Vesmír. Dílny pro recitátory a diskusní kluby pro doprovod recitátorů proběhly na zdravotnické škole, v městském muzeu besedoval lektorský sbor s recitátory a jejich doprovodem.

9. – 19. června ve Fabrice, v divadle Trám a v klubu Tyjátr hrálo sedmáct nejlepších dětských divadelních souborů z celé republiky. Na Dětskou scénu do Svitav přijelo celkem 276 dětí ve věku do patnácti let a s nimi 39 obětavých učitelů a vedoucích souborů. Divadla se hrála vždy dopoledne a odpoledne. Děti z hrajících souborů se zúčastnily výletů do Zeleného Vendolí, procházek po historii našeho města, discgolfových zápolení, komentované procházky Vodárenským lesem s vypouštěním ptactva, které zde žije, a dalších aktivit...

90 seminaristů, studentů škol, zabývajících se dramatickou výchovou a dětským divadlem a ostatních zájemců, se vzdělávalo po celou dobu přehlídky ve čtyřech seminářích ve všech koutech Fabriky, v Ottendorferově domě, v Kavárně v Parku i jinde. Východočechy na Dětské scéně reprezentovalo Studio Šrámkova domu v Sobotce s inscenací *Srdce hvězdu* (M. Pavertová: *Bratr vlk*) v úpravě a režii Lady Blažejové. Dětská scéna měla i svůj doprovodný program – ve Farní stodole, kde se vždy večer scházela Dětská scéna zahrála kapela Točkolotoč ze Svitav a v Trámu a ve Fabrice proběhla inspirativní divadelní představení. Letos to byly svitavský soubor PARAMIAN s inscenací *Na arše v šest* a svitavský příležitostný soubor Dočasně Pevný spolek. Tak taková byla Dětská scéna 2019 v našem městě...

Petr Mohr

Srdce hvozdů na Dětské scéně

Z diskuse lektorského sboru: Soubor Studia Šrámkova domu, MKS Sobotka se nechal inspirovat románem Michelle Paverové *Bratr vlk*, který je součástí cyklu *Letopisy z hlubin věků*. Ocenění si zaslouží volba předlohy pro chlapeckou skupinu a hodnoty, které jsou v ní obsaženy – zodpovědnost ke svému poslání, přátelství, pomoc, odvaha atd. Je patrné, že kluky příběh baví, užívají si ho a chtějí jej sdělovat. Problém se objevuje v dramatinizaci tak košaté předlohy, z rozsáhlé spleti motivů a situací není jednoduché vybrat ty, které jsou pro vyprávění jednoho úseku důležité, které je nutné ponechat a které naopak nutno opustit. Tak se pro diváky mohla otevírat celá řada otázek. Např. jaký význam mělo předávání nožů mezi otcem a synem, co to je Nanuak, který má Torak získat, v čem vlastně tkví nebezpečí, které přináší medvěd atd. To, co je podstatné pro příběh je cesta za splněním poslání a překonávání překážek, které v tomto cíli stojí. V tomto kontextu je třeba dodat, že příběh nemá uspokojivý konec. Vidíme sice, že mise končí obětováním se jedné z postav, ale nevidíme dopad, zda byly kmeny zachráněny.

Soubor pod vedením Lady Blažejové nastolil zajímavě atmosféru mýtů starodávných kmenů především díky práci chóru, který celé vyprávění zahajuje, a kostýmů evokující prehistorickou dobu. Chór má zásadní roli a plní několik úkolů a rovin: je otcem, který posílá Toraka na cestu, je vypravěčem a posouvá děj, je rádčem Torakovi, je hvozdem atd. Nápad využití chóru je nosný a pro tento typ předlohy jistě vhodný. Problémem v této inscenaci je stále stejný způsob mluvního i pohybového projevu, který neodlišuje jednotlivé úkoly chóru. Navíc jeho sošnost ubírá na dynamice a zajímavosti. Jiná práce s hlasem a pohybem chóru by mohla pomoci vytvořit pocit nebezpečí v podobě neustále blížícího se medvěda, jeho narůstání (medvěd je „každým úlovkem silnější“) a další okamžiky, které by usnadnily budovat napětí nejen v divácích, ale také držet vnitřní napětí v samotných hráčích. Soubor svým nápadem vyprávět příběh prostřednictvím chóru poskytl velmi poutavý vizuální zážitek. Mladí muži také dokázali, že dovedou vyprávět velké příběhy o důležitých hodnotách tohoto světa.

V diskuzi dětského klubu pak zaznělo: Velkým plusem bylo prý složení skupiny, neboť jde o soubor, kde hrají hlavně chlapci. Všechny zaujal poutavý začátek oproti pomalejšímu prostřed-

Soubor Studia Šrámkova domu se nechal inspirovat románem Michelle Paverové *Bratr vlk*

ku. Dále pak ztvárnění medvěda, využití rekvizit, vysoká přirozenost při hraní, zpracování kostýmů, vyobrazení zesnulých zvířat, a především „skoro až realistické napodobení zvířecích zvuků“. Podle diváků byl soubor velmi jednotný. Velkou otázkou vyvolávalo zvíře, které hlavní hrdina zabil. Nebylo zcela zřejmé, zda se mělo jednat o ovci či jelínka. A také co je nanuak.

Zdroj: Deník Dětské scény

Na slovíčko s Ninou Martínkovou

Dětská scéna je typická dlouhou řadou lektorů a porotců. Každá kategorie totiž vyžaduje něco jiného a je třeba věnovat jí specifickou péči. Ze Zpravodajů přehlídky jsme vybrali rozhovor s Ninou Martínkovou, původně východočeskou z Pardubic, která se objevuje také v mnoha okresních a krajských porotách. Původně je učitelkou literárně dramatického oboru ZUŠ, byla herečkou Volného hereckého sdružení Jičín a hlasatelkou Českého rozhlasu stanice Vltava, také je lektorkou přednesu, ostatně jako recitátorka je několikanásobnou laureátkou celostátních soutěží v uměleckém přednesu. Nina vystudovala Pedagogickou fakultu (obor český jazyk a výtvarná výchova) a loutkářskou katedru pražské DAMU, kde dnes působí jako odborná asistentka na Katedře výchovné dramatiky – učí tu Praktikum dramatické výchovy, Dramatické hry a cvičení, Přednes a Přednesový projekt.

Mohla bys nastínit metodické principy, které ve své práci používáš?

Na to se mě neptej. To si přečti v doslovu mé knížky Hra a divadlo (NIPOS Praha, 2018, pozn. red.). O tom tam píše paní Machková. To se sama dozvím, co dělám. Ale protože jsem divadelník, cítím z té skupiny, kterou vedu, co jí schází a co by bylo dobré dále zařadit, aby se tam ještě něco, co chybí dostalo, nebo vrátilo. Nechci nikoho poučovat. Samozřejmě lekce mám předem vymyšlené.

Učíš na DAMU studenty dramatické výchovy. Jaké vlastnosti a dovednosti by měli absolventi mít, aby mohli učit dramatickou výchovu?

Měli by mít pedagogický talent. Také by měli by mít veškeré kompetence divadelní (dramaturgie, režie, herectví, scénografie). Měli by být znalci pedagogiky, vývojové psychologie (od narození po smrt), aby věděli, jak přemýšlí a jak si představuje pěti- nebo desetileté dítě. A také sociální psychologie, té vztahové, lidské. Učitel není stroj na předávání informací. Je to jenom člověk, který se nemá stydět říct, že něco neumí nebo neví. Ještě k tomu všemu by měl mít vzdělání, rozhled. Když chce pracovat s obrazem, výtvarným dílem, měla bych ho umět ho zařadit do kontextu doby, měla bych vědět, kdy dílo vznikalo, kdo ho namaloval a proč ho namaloval takhle a co se dělo v jeho okolí v roce, kdy ho namaloval. Učitel by měl mít přesah. Když holčička recituje Magorovu báseň Ptala se Františky Mar-

Lektorka Nina Martínková

ta, aby věděla, že to Magor psal ve vězení svým dětem. Když znalosti, tak ne letopočty odshora dolů, ale tady je hudba, tady výtvarné umění a divadlo. Toto nám pořád schází.

Pomáhá ti divadlo v práci vyučující dramatické výchovy?

Vždycky jsem divadlo hrála a zároveň učila. Teď už ale ne. Divadlo je ideální metoda, jak porozumět lidem, kteří jsou jiní, než jsem já, a jak porozumět sám sobě. To je skvělá cesta. Když hraješ někoho, kdo je jiný než ty, můžeš si říct: „Takhle bych to neřešil, takhle bych to já neudělal.“ A pak přijdeš na to, jak bys to udělal a co je správný, jak bys to udělal ty.

Roman Manda

DIVADLO DRAK HRADEC KRÁLOVÉ

Divadlo Drak zahájilo sezónu, ctí tradice, ale i experimentuje

Divadlo Drak vstupuje do nové sezóny 2019/ 2020 autorskými projekty pro dospívající publikum, výstavou mapující historii divadla a s novou vizuální identitou. Nastávající divadelní sezóna v Draku přinese nejen programové novinky. Diváci se mohou těšit celkem na čtyři nové tituly. Na podzim to budou dvě studiové inscenace pro starší děti. Zářijová premiéra autorského projektu *Zed' aneb jak jsem vyrůstal za železnou oponou* je určena dětem od 9 let. Inscenace vznikla na motivy světově ceněné knihy výtvarníka a autora dětských knih Petra Sise. Režie se ujala Miřenka Čechová spolu s Dominikou Špalkovou. Na dospívající diváky cílí divadelní „road movie“ *Cesta*, která se odkazuje ke klasikům beatnické literatury. I tento autorský projekt Tomáše Jarkovského a Jakuba Vašíčka zpracovává téma osobní svobody. Premiéra inscenace je naplánovaná na 15. listopad 2019.

Jarní tituly uspokojí nejmenší diváky. Připravujeme pro ně loutkovou adaptaci klasické pohádky *Šípková Růženka*. Tato „maňásková groteska“ vzniká opět v dramaturgii Tomáše Jarkovského a režii Jakuba Vašíčka. Děti od tří let zcela jistě pobaví inscenace na pomezí fyzického divadla a klaunerie *Do hajan!* v režii hostující Veroniky Poldauf Riedelbauchové. Představení o tom, co se stane, když rodiče pošlou své ratolesti do postýlek, ale jim se ještě nechce spát, bude posledním titulem sezóny.

Galerijní prostory Labyrintu Divadla Drak čeká 8. října vernisáž rozsáhlé retrospektivní výstavy mapující šedesát sezón Divadla Drak s názvem *Příběh Draku*. Návštěvníci zde najdou nejen loutky a divadelní artefakty, ale i unikátní dobové materiály. Období mezi lety 1968 až 1989 přiblíží dětskému návštěvníkovi výstava o životě v totalitě s názvem *A neříkej to ve škole...* Vernisáž výstavy je naplánovaná na listopad 2019. Obě výstavy

jsou doplněné lektorským programem a jsou vhodné jak pro školy, tak pro veřejnost.

Divadlo Drak vstupuje do nové sezóny s novou vizuální identitou. Vedení divadla k jejím úpravám přistoupilo z důvodu zlepšení informovanosti a komunikace s veřejností. Diváci se tak od září 2019 budou setkávat s novými tiskovými materiály divadla i novými webovými stránkami.

Nové inscenace sezóny 2019/ 2020

První inscenací nové divadelní sezóny bude hudebně vizuální groteska *Zed' aneb jak jsem vyrůstal za železnou oponou*. Autorský projekt, který se snaží dětskému divákovi přiblížit nelehkou dobu totality, je inspirován knihou světoznámého výtvarníka a autora dětských knih Petra Sise. „Na podzim roku 2019 si připomínáme 30 let od Sametové revoluce a naše inscenace chce přispět k mezigeneračnímu pochopení a přiblížení tohoto významného mezníku v dějinách České republiky i dětskému divákovi. Kniha Petra Sise o životě za železnou oponou se pro nás stala jednoznačnou volbou a jsme vděční za autorovu vstřícnost a možnost jeho knihu převést do divadelní podoby.“ řekla o projektu jedna z autorek, umělecká ředitelka Divadla Drak, Dominika Špalková. Premiéra inscenace je plánovaná na 21. 9. 2019 od 18.00 hodin ve Studiu Divadla Drak.

Téma osobní svobody či nesvobody akcentuje z jiného úhlu pohledu i druhý titul sezóny, autorské divadelní road-movie *Cesta*. Autorský tandem Tomáš Jarkovský a Jakub Vašíček se jejím prostřednictvím chce přihlásit k odkazu beatnické literatury a cílí tentokrát na dospívající publikum. „Od našeho příchodu do Draku toužíme připravit ve studiu inscenaci pro teenagery. Toto publikum nás enormně zajímá, stejně jako témata, která se pro něj nabízejí. Před časem jsme navíc inscenovali *Bílého*

Tesáka, který v naší interpretaci dostal takové beatnické rozuzlení, kdy hrdina odmítne nesvobodné pohodlí a raději se vydá na nejistou, leč svobodnou cestu. Na tento moment jsme se rozhodli navázat a nová inscenace tak bude vlastně tématiky jakýmsi pandánem k *Tesákovi*. Určená je nicméně staršímu publiku a také formálně se nebude podobat ani *Tesákovi* ani žádné z dalších inscenací, které jsme doposud v Draku vytvořili. I tentokrát se sice budeme opírat o výraznou vizualitu a hudební složku, ale jinak chceme především využít možností, které nám nabízí variabilita studia a vytvořit takovou divadelní jam session.“ přibližuje režisér Jakub Vašíček inscenaci, která bude mít slavnostní premiéru výjimečně v pátek, 15. 11. 2019.

Nedílnou součástí dramaturgie Divadla Drak jsou také inscenace inspirované klasickými pohádkovými náměty. Na jaře se proto malí diváci dočkají adaptace pohádky *Šípková Růženka* v dramaturgii Tomáše Jarkovského a režii Jakuba Vašíčka. „*Šípková Růženka* je pohádkový příběh, který může díky své metaforičnosti a vrstevnatosti oslovit jak diváky v raně školním věku, tak i ty starší. Scénické řešení, k němuž jsme se rozhodli, pro nás navíc znamená příležitost vyzkoušet si další klasický loutkářský žánr a sice maňáskovou grotesku. A že drakovští herci s maňásky hrát umí, dokazují krom slavných příkladů z minulosti i relativně nedávné inscenace *U kanónu stál* či *Blátem po hlavě*. Diváci se můžou v každém případě těšit na výrazně výtvarnou inscenaci, velmi střídou ve slovech, ale tím

obrazivější a bohatší na akci.“ upřesnil informace k připravované pohádce Tomáš Jarkovský.

Poslední premiérou sezóny bude autorská inscenace *Do hajan!* režisérky Veroniky Poldauf Riedlbauchové určená dětem od tří let. Poldauf Riedlbauchová absolvovala režii na KALD DAMU pod vedením prof. Josefa Krofty a následně studovala fyzické herectví na Institut del Teatre v Barceloně. A právě poetické fyzické divadlo se stalo těžištěm její tvorby, v poslední době především ve spolupráci s novocirkusovým souborem Bratři v trčku, s nímž vytvořila trio úspěšných a oceňovaných inscenací *Plovárna*, *Funus* a *Lov*. Vedle toho se věnuje také operní režii, choreografii, pedagogice či tvorbě hudebně-divadelních edukačních projektů pro děti. Na pomezí fyzického divadla a klaunerie se bude pohybovat také její drakovská inscenace, vycházející z dětem dobře známé situace, kdy už by měly jít spát, jenže se jim ještě ani trochu nechce. Scénografii pro inscenaci vytvoří Marianna Stránská a tvůrčí tým ještě doplňuje hudební skladatel Jan Čtvrtník a light-designér Michal Kříž.

Příběh Draku, nová výstava v Labyrintu Divadla Drak

Galerijní budova Labyrint Divadla Drak je prostorem se svébytnou dramaturgií zabývající se jak lektorskými programy pro školy i veřejnost, tak samostatnými výstavními projekty. Dne 8.

Zed' aneb jak jsem vyrůstal za železnou oponou, Divadlo Drak, Hradec Králové

října 2019 zde proběhne vernisáž výstavy mapující šedesátiletou historii divadla s názvem Příběh Draku.

Jak řekl kurátor projektu Tomáš Jarkovský: „Nová instalace bude prostřednictvím vystavených loutek, ukázek z inscenací, fotografií ale i celé řady dalších dobových materiálů vyprávět příběh šedesátileté historie Draku. Chceme zachytit podstatné momenty proměn drakovského divadelního jazyka v čase, připomenout konkrétní klíčové inscenace a osobnosti, ale zároveň přiblížit i nezaměnitelnou atmosféru divadla. Drak totiž vnímáme jednak jako místo tvorby, ale také jako křižovatku osudů těch, kdo jeho příběh po těch šedesát let v různých etapách spoluvytvářeli.“ *A neříkej to ve škole...* je název expozice zachycující období totality od Pražského jara po Sametovou revoluci. Interaktivní projekt ukáže malému divákovi na příběhu jedné rodiny život v období mezi lety 1968 -1989. Vernisáž výstavy proběhne v listopadu 2019.

Nová vizuální identita Divadla Drak

Divadlo Drak vstupuje do nové sezóny s úpravami své vizuální identity. Od začátku sezóny se budou diváci Draku setkávat s upraveným logem divadla, novými programovými plakáty, informačními nebo propagačními materiály a s novým webem. „Změna vizuálního stylu je jedním z mnoha kroků pro zlepšení a zjasnění způsobu komunikace s naším divákem. Naší prioritou bylo navázat na předchozí způsoby vizuální prezentace divadla, ale zároveň vytvořit čitelný a současný styl tak, aby divadlo a jeho aktivity byly jasně identifikovatelné veřejností. Hrdě navazujeme na tradici s pohledem upřeným do budoucnosti,“ sdělila ředitelka Divadla Drak Eliška Finková.

Kontakt pro další informace, rozhovory, fotografie:
Martina Marková, press@draktheatre.cz,
777 716 782, www.draktheatre.cz

KLICPEROVO DIVADLO HRADEC KRÁLOVÉ

Klicperovo divadlo v nové sezóně

Pavel Khek, nový umělecký šéf Klicperova divadla říká: „Divadlo chci kormidlovat jako velkou zaoceánskou loď. A kurz nemám důvod měnit.“ Klicperovo divadlo v Hradci Králové čeká s nástupem divadelní sezóny 2019/20 změna v uměleckém vedení. Uměleckým šéfem se stal výrazný a osobitý režisér Pavel Khek. Divadlu se věnoval nejprve teoreticky na FFUP v Olomouci a FFUK v Praze. Posléze utekl od teorie k praxi a vystudoval obor režie na DAMU. Během 15 let režijní práce vytvořil přes 70 inscenací.

Pavle, vaše příjmení Khek – tam bude asi nějaký příběh...

Ano, je to jméno, se kterým si zejména dítě užije, ale já už jsem si zvykl. Údajně Švédové, když plenili Evropu za třicetileté války, tak to jméno k nám přivlekli a znamená to snad ve starogermánštině drzý, ale to já vlastně vůbec nejsem. Maximálně zdravě drzý divadelně, ale lidsky ne, snad.

Školáci nastupují po prázdninách do školy a vy po divadelních prázdninách nastupujete do práce...

Ano, povolání divadelního režiséra nebo uměleckého šéfa je v mnohém dost podobné učiteli. Nejen tím, že máme divadelní prázdniny a učitelé také o prázdninách neučí, ale v zásadě jsem teď vyfasoval novou třídu a jsem prostě jejich třídní. A pro mě je to soubor prvňáků, zatímco oni už jsou moc zkušení.

Odkud do Hradce Králové přicházíte jako nový umělecký šéf?

Já jsem už takový divadelní světoběžník. Vystudoval jsem divadelní režii na DAMU, už je to dost dávno, a pak jsem chvíli byl tzv. volná noha, kdy jsem měl možnost se seznámit se spoustou českých, moravských, slezských divadel, což mi dalo dost dobrou zkušenost. Nejintenzivněji jsem v té době spolupracoval s Městským divadlem v Mladé Boleslavi a nějak logicky jsem se tam potom stal uměleckým šéfem. Zažil jsem tam moc krásnou čtyřletou éru, která skončila tím, že mě trochu skautovala Městská divadla pražská a já jsem tam odešel jako kmenový režisér. My jsme tam měli takový zvláštní typ vedení, byl jsem součástí uměleckého vedení spolu s uměleckým šéfem, ředitelem a dvěma dramaturgy. A loni to skončilo, bylo vypsané výběrové řízení. My jsme to šestileté období, v Praze to tak bývá, neobhájili, tak jsem byl chvíli na volné noze a hrozně jsem si to užíval. Mohl jsem se věnovat jen režii, protože ten provoz s sebou nese spoustu porad a dalších věcí, které vás od té režie trochu odtahují. Ale pak přišla nabídka zúčastnit se výběrového řízení v Hradci Králové. Kdyby šlo o jiné divadlo tohoto typu, tak jsem na volné noze zůstal. Shodou okolností jsem v tu chvíli měl dost práce, ale Hradec má hrozně dobrou pověst a to divadlo mne táhlo z dálky, sledoval jsem ho trochu vzdáleně, vždycky se mi moc líbilo. A to převážilo. Jsem od svých pedagogů vychovaný jako člověk souborový. Mám rád soubor, nějakou kontinuitu práce s herci, která nemá omezení, víte, že na to můžete za rok navázat. Takže já se moc do Hradce těším, byť onen rok na volné noze byl v něčem také příjemný.

Mezi divadelníky se o Klicperovu divadlu Hradec Králové mluví v superlativech? Má dobrou pověst mezi lidmi z branže?

Má nadstandardní pověst, opravdu. Ale to není zásluha předchozího, ani předchozího, ani předpředchozího vedení, to už se táhne 20 let. Co já si pamatuji, tak je z divadel v krajských městech o jedno patro nebo možná o dvě výš než ta další. Myslím si, že to mohu zodpovědně posoudit. Musíš znát město v kterém chceš dělat divadlo. Chci zjistit, co Hradečáky trápí i baví. To je klíčová informace.

Co Hradec Králové jako město, musel jste se sem nastěhovat?

Já jsem teď v takové fázi rozlitanosti, kdy si tady zabydluji byt po Davidu Drábkoví, my tomu říkáme herečák. Někdy jeden starý zkušený herec řekl, pokud chceš dělat divadlo v nějakém městě, tak to město musíš znát. Čím jsem starší, tím víc to považuji za správnou úvahu. Já jsem měl Hradec vždy rád, měl jsem kdysi přítelkyni z Hradce, často jsem tady byl. To město mám rád, jezdil jsem přes něj hodně na trase Praha – Olomouc kdysi dávno. A teď se s městem seznamuji, musím poznat Hradečáky, protože to je publikum, pro které divadlo budeme všichni dohromady dělat. To znamená, chci získat povědomí o tom, co jsou Hradečáci zač, co je trápí a co je naopak baví. To je klíčová informace. Mám teď takovou, já tomu říkám přechodovou sezónu, abych Hradec a jeho obyvatele poznal.

Jaké jsou vaše plány a vize? Chcete stavět znovu všechno od začátku nebo chcete naopak přirozeně navázat na své předchůdce?

Nemá smysl bořit něco, co funguje. A hradecké divadlo beze sporu funguje. Já jsem člověk spíše konsenzuální nebo jak to nazvat. Myslím si, že to je takový můj klíč k tomu souboru, kdy

jím říkám, divadlo nemá rádo revoluce. Já občas organismus divadla přirovnávám k velké zaoceánské lodi. Uděláte nějaký manévr kormidlem, ale loď ještě stejně pluje dva kilometry původním směrem a teprve potom se začne stáčet. A to je trošku metafora toho, jak bych chtěl divadlo vést. To znamená, že kurz se určitě nezmění, možná nějaké změny přijdou v následující sezóně, protože já jsem tuto sezónu, která právě začíná, vlastně převzal v květnu a to už je doba, kdy se nedá moc změnit. A já ani nemám moc důvod ji měnit. Mně se ta sezóna vlastně líbí čím dál víc. Myslím, že jsou v ní krásné tituly, dobří režiséři a samozřejmě to, jak dopadnou inscenace, záleží na tom, jak nám práce v tu chvíli půjde. Ale já ji beru za vlastní, byť říkám, že moje khekovská sezóna bude až ta příští.

Co nás tedy letos v divadelní sezóně všechno čeká? Je tam sedm premiér.

Je toho přehršle. Klicperovo divadlo je velmi pracovitě, to znamená, že jedeme v nastoleném systému sedm premiér, pět na velké scéně, dvě v Besedě. Jedeme dál oba festivaly, blíží se Čekání na Václava, lístky už jsou v prodeji. A letos se podařilo předvést opravdu to nejlepší z českých luhů a hájů. Samozřejmě v červnu potom Divadlo evropských regionů, mezitím projekt Beseda X, kdy se snažíme předvést taková trochu alternativnější nebo možná náročnější představení. A nejbližší premiéry: Spáček Woodyho Allena v Besedě a o týden později 26. října Strýček Váňa v režii Ivana Krejčího. Na to se moc těším. A těším se, že se i diváci budou těšit. A já se těším, že je přivítám v Klicperově divadle.

*Ptal se Jakub Schmidt,
Český rozhlas Hradec Králové*

Nový umělecký šéf Klicperova divadla ve studiu Českého rozhlasu Hradec Králové.

VE SLUŽBÁCH THALIE

Mladý šedesátník Bedřich Ducháček

Herec divadelního spolku Viucena Ústí nad Orlicí Bedřich Ducháček oslavil 21. července své šedesátiny. Do učitele základní školy, člověka nenápadné postavy, s brejličkami na očích, třídního čtvrtáčku, by asi nikdo na prvý pohled neekl, že v jeho nitru žije tolik postav, které je schopen z jeviště předávat lidem. Takový je Bedřich, mezi kolegy zvaný Béda, čerstvý šedesátník.

Řadu let působil v českotřebovském divadelním souboru Hýbl, kde si zahrál několik hezkých rolí. Ale před šesti lety přišla

nabídka z Ústí nad Orlicí – režisérka Jarmila Petrová usilovně hledala představitele potrhleho Velkoknížete Petra, pozdějšího cara Petra III., do inscenace Daňkových *Hříček o královnách*. Náhoda tomu chtěla, že oslovila na výpomoc herce ze sousední České Třebové a Bedřich se chopil příležitosti – historickokomické role se zhostil vynikajícím způsobem. Bedřichovi se v ústeckém spolku zalíbil způsob nácviu, vlastní realizace a zejména množství repríz, které zúročují vynaloženou práci. Nebylo tedy divu, že se stal ihned řádným členem spolku.

Všichni si mysleli, že jsme v Ducháčkovi získali konečně komika. V tom jsme měli sice pravdu, leč Bedřich nás hned v další inscenaci přesvědčil, že dokáže ztvárnit i dramatické role. Ve hře *Isabelly de Toledo V rytmu tanga* předvedl herecký koncert s dlouholetým principálem Honzou Štěpánským. S přehledem řešil dramaticky složitý vztah se stárnoucím otcem vedle problémů s připravovaným rozvodem se svou ženou. A opět změna – s komikou sobě vlastní vytvořil z nevelké role krejčího Fialy ve Stroupežnického *Našich furiantech* postavu, kterou si musel každý divák vrýt do své paměti.

Ukázalo se, že Bedřich je pro soubor opravdu všestrannou posilou, proto jej ve svém režijním debutu obsadil i Libor Krček do hlavní postavy v komedii Václava Štecha *Deskový statek*. V roli majitele realitní kanceláře Fistra ukazuje další ze svých poloh, vytvořil neskutečného intrikána, který je v předvolebním boji schopen všeho. Hra má svojí nadčasovostí a aktuálností u obecnstva veliký ohlas, takže je již druhým rokem na repertoáru Viceny.

Ale Bedřich se nevyhýbá ani pohádkám pro děti. Jeho Lucifer v pohádce *Kuba a tři čerti* je laskavý a hodný čert, kterého děti milují. Ale takový už Béda je. Při společenských akcích spolku,

na kterých se aktivně podílí, je ho všude plno. Proto je také členem výboru spolku, zajišťuje a koordinuje štafety pro jednotlivé inscenace. Dnes si už bez něho nedovedeme práci ve spolku představit, jakoby mezi námi byl odjakživa, a ne jen pouhých šest let. Proto mu chceme popřát do budoucna stejný životní elán a zdraví a ujistit ho, že, ač „třebováka“, si ho určitě rádi necháme.

*Za Divadelní spolek Vicena Ústí nad Orlicí
Pavel Sedláček*

Půlkulatiny Romany Hlubučkové (*3. 11. 1964)

Dramaturgyně, režisérka a hlavně vedoucí a pedagožka dětských a mládežnických souborů, zaměřující se na loutkové či alternativní divadlo hrané dětmi a divadlo pro děti a mládež, jakož i na přednes, druhdy též herečka dětského a autorského mládežnického souboru malých jevištních forem. - Romča slaví! Soubory z Chlumecké ZUŠky slaví! 3. listopadu má naše skvělá učitelka Romana Hlubučková narozeniny! Takže jí za soubor Za dveřmi přejeme všechno nejlepší, štěstí, zdraví, tvůrčí elán a spoustu čokolády. Romi jsi nej, děkujeme!

Za soubor Za dveřmi, Lucka

Píší nám z Brněnce

V druhé polovině roku 2019 oslavili sedmdesátiny tři zásadní členové našeho souboru – Jana Čiháková, Míla Pavlasová a Karel Černý. Bude tomu brzy 40 let, kdy začali v souboru působit a každý z nich odehrál přes desítku rolí, režírovali také několik her a odpracovali tisíce hodin pro soubor. Všichni se stali pilířem souboru a poponášeli a stále poponášejí tradici divadla v Brněnci dál. Přejeme jim mnoho zdraví a děkujeme! A to zcela jistě i za Vás, naše diváky.

Jana Čiháková a Sylva Ježová (Světáci)

Karel Černý a Míla Pavlasová

Libor Štumpf – pětapadesát!

(*24. 6. 1964)

Chrudimák Libor Štumpf je sice původním povoláním elektro-mechanik, ale protože rád baví lidi, už po vojně pověsil tohle řemeslo na hřebík. Generace dnešních padesátníků ho pamatuje z osmdesátých let, hlavně z chrudimské vinárny pod Muzeem. To mu bylo něco přes dvacet a živil se jako nejmladší profesionální diskžokej v celém tehdejším Československu...

Libor Štumpf však miluje i loutky a divadlo. „V osmdesátých letech jsem dělal osvětlovače pro loutkářský soubor Kacafírek a tak mě to vzalo, že jsem v roce 1988 založil vlastní loutkářský soubor Ahoj,“ vzpomíná dnes Libor. Ten soubor funguje stále, potkáte ho na poutích, na jarmarcích, na městských slavnostech. Zhruba 80 procent jeho publika tvoří děti, zbytek jsou dospělí. Není to velké divadélko, na jeho chodu se porůznu podílí tak pět lidí. O to je ale aktivnější.

Libor Štumpf k tomu dodává: „Možná bych to spíš nazval takovým mým velkým koníčkem, protože účinkování v souboru by mě neutilizovalo. Ostatně už v minulosti loutkáři obvykle končili jako žebráci. Takže mám jedenáct různých živností. Někdy dělám zvukaře, někdy diskžokeje, jindy zase organizuji nějakou kulturní akci. Každá z těch živností se ale nějak týká umění.“

Největší „závislost“ ale podle svých slov má na loutkách. „Mám je doma všude. Vlastním velkou sbírku, ve které je snad na tři tisíce loutek. A jako jediný v Evropě sbírám i pohlednice s tematikou loutek,“ pokračuje Libor Štumpf na stránkách Deníku Klub.

Jiří Polehňa o Liboru Štumpfovi

Libor je pro mě nedílně spjat s Loutkářskou Chrudimí, kde se již spoustu let věnuje technickému zajišťování festivalu. Poznal jsem ho prostřednictvím Jardy Ipsera a Dády Weissové, kterým v osmdesátých letech poskytoval ubytování. Libor byl

diskžokej, který propadl kouzlu loutkového divadla a posléze založil soubor Ahoj. S partou loutkářů, tuším ze Švýcarska, cestoval po Evropě a věnoval se luminiscenčnímu divadlu. Jeho tvorba je směřuje k tradičnímu, kašpárkovskému divadlu. Ovšem nevyhýbá se ani jiným formám někdy velice překvapivým. Viděl jsem scénu připravenou pro vodnickou pohádku, kde loutky hrály ve dvou, vodou napuštěných akváriích. Unikátní jsou i jeho divadla, která postavil na přívěsných vozících za auto – má jich několik. Před několika lety mě překvapil větou „Tak jsem koupil dva kolotoče.“ Ze začátku jsem si myslel, že si dělá srandu, ale pak mi je ukázal. K tomu přibyla i pohádková střelnice, takže je schopen pokrýt malou vesnickou pouť svými atrakcemi. Nelze zapomenout i na jeho pravidelné hostování v Polsku, kde nejen hrál, ale i režíroval v Městském divadle v Jelení Hoře a vystavoval i své loutky. Libor, je živel překypující nápady, takových lidí je hodně, ale on na rozdíl od ostatních je z větší části schopen své nápady realizovat. Každý rok mi v Chrudimi u potůčku vedle divadla drží místo pro naší obytnou bednu. Letos si koupil obytný přírvek a tak budeme bydlet ještě mnoho let – Libore, hodně zdraví a mnoho dalších nevšedních nápadů.

Neuvěřitelná sedmdesátka

Jaroslava Ipsera

(*2. 12. 1949)

Jaroušek Ipser, jak se mu u nás doma říká, je člověk, kterého jsem nikdy neviděl špatně naloženého, projev jeho nejvyššího rozčílení je, když naprosto klidným hlasem řekne „To mě teda štve“. Poprvé jsem ho viděl koncem sedmdesátých let v České Třebové na krajské přehlídce. Byl členem party mladých lidí, každý z nich měl někde na sobě pověšenou bambuli – čmuk. Říkali si Čmukaři a hráli představení *Beránci a ospalý čert*. Vídali jsme se i na různých dalších divadelních akcích, ale já, díky svému ostychu, jsem se s ním dal do řeči až začátkem osmdesátých let.

Tehdy Jarda mimo loutkařinu (o tom bych chtěl hlavně psát)

obsluhoval v Šantánu. To byl objekt nad jizerským náhonem, vlastně taková soukromá hospoda ve dvoře, kde Jarda bydlí. A dodnes, když jdu Jiráskovou ulicí, vzpomínám na své rozechvění, se kterým jsem poprvé vstupoval dovnitř – a byl přijat tak, jako bych tam chodil léta. A to nejen Jardou, ale všemi ostatními, bylo to velmi veselé.

Od té doby jsem jezdil k Jardovi několikrát za rok, vždy překvapen věcmi kolem loutkového divadla. A posléze i jeho technickými vylepšeními domu s důrazem na ekologii – užitková dešťová voda a pitná voda zvlášť, solární ohřev, štěkot jakéhosi zařízení, když někdo zazvonil... Za zmínku stojí i perfektně zařízená dílna, kde se u Jardy rodí všechna ta divadelní hejblata. Detail, který mě taky fascinuje: Jarda každý den už po několik let fotografuje z určitého místa řeku Jizeru. A v neposlední řadě je to milovaný počítač, ve kterém má naprosto všechno uloženo. Takže co na závěr? Návštěva u Jardy je pro mě vždycky svátkem, moje holky i já se pokaždé těšíme, až se po zazvonění ozve „Kdo mě to zase budí, kdo mě to nenechá spát?“ Kéž by to znělo ještě hodně dlouho, hodně zdraví Jaroušku!

Jiří Polehňa

Jaroslava Holasová

(* 19. 9. 1964)

Jarka Holasová s neutuchající energií neustále přetavuje žáky jaroměřské ZUŠ ve skutečné divadelníky, co to chtějí dělat po svém, co pro divadlo hoří, odvážně. Jarka ze svého zuškařského hnízda (v tom nejlepším slova smyslu) každý rok vykopne své absolventy a nechá je rozletět se do uměleckého světa. Svým žákům a studentům je kamarádkou, oporou, inspirací i kritičkou, zvládá toho neuvěřitelně mnoho, oplývá dobrou náladou. A dělá vynikající bábovku. Pod jejím vedením soubory sbírají na přehlídkách jednu cenu za druhou.

V roce 2012 byla Jarce Holasové udělena Cena za rozvoj mladého východočeského loutkářství, v roce 2018 potom i Cena

za inspirativní vedení současné divadelní generace. Což vystihuje přesně to, co Jarka dělá. Milá, Jarko, celá redakce Divadelní hromady ti k tvým narozeninám přeje vše nejlepší. A tví žáci už to nejlepší mají – tebe!

- red -

Zuzana Nováková

(* 27. 4. 1959)

Zuzana Nováková stála u samého zrodu Divadla Exil v roce 2000. Celou dobu je mu stále věrná. Nastudovala se souborem neotřelé a zajímavé tituly jako *Loučení se svobodou*, *Zlomatka*, *Brýle Eltona Johna* nebo *Zakázané uvolnění*. Vytvořila perfektně klapající režisérský tandem s Marií Kučerovou, přivedla do souboru řadu nováčků, kteří se poté stali páteří Exilu. Zuzka je vždy usměvavá, smířlivá, a i kritika z jejích úst zní jako pohlazení. Svou letošní šedesátku pojala po svém. Uspořádala divadelní večer na téma 60. léta. Do pozvánky napsala: „Mé narozeniny jsou jen lacinou záminkou k občerstvení těla i ducha prostřednictvím návratu do veselejších momentů 60. let v českém filmu a populární hudbě. Následovat bude fiktivní výlet do Woodstocku. Kostýmy vítány“. Milá Zuzko, ať ti ani v následující šedesátce nechybí chuť věci dělat s láskou a po svém. Za celý soubor ještě jednou všechno nejlepší a samozřejmě pevné zdraví.

Kateřina Fikejzová Prouzová

SEDMÝ ROČNÍK NOCI DIVADEL 2019

Třetí listopadová noc bude opět patřit Noci divadel, sedmý ročník s tématem „Divadlo a svoboda“ proběhne 16. listopadu 2019, tedy v předvečer 30. výročí sametové revoluce. Divadla opět nabídnou netradiční programy, jako jsou noční prohlídky a bojovky, divadelní dílny, tematické diskuse a přednášky, výstavy i performance, a to zdarma nebo za symbolické vstupné. Koordinátorem akce je Institut umění – Divadelní ústav Praha.

Největší divadelní svátek v Evropě opět nabídne nevšední zážitky každoročně připravované speciálně pro tuto příležitost. Tematicky se letošní Noc divadel bude věnovat 30. výročí sametové revoluce. Připomenutí politických změn ve střední a východní Evropě, jejichž hybatelem bylo v České republice mimo jiné právě divadlo, vybízí k ohlédnutí se za ideály a události 90. let.

„Prostřednictvím letošního tématu Noci divadel bychom rádi divadla vyzvali k zamyšlení nad hodnotou svobody pro uměleckou tvorbu i pro celou společnost a jejím chápáním těsně po roce 1989 a dnes. Již nyní se těšíme na to, jak divadla tuto problematiku promítnou do svých programů,“ vysvětluje za organizátory Viktorie Schmoranzová z Institutu umění – Divadelního ústavu. Sedmý ročník této divadelní události tak počítá i s diskusními formáty s pamětníky a aktéry společenských a politických změn po roce 1989 a přednáškami, výstavami, instalacemi, představeními a dalšími akcemi na téma Divadlo a svoboda.

Noc divadel se od začátku tohoto roku díky finanční podpoře z programu Kreativní Evropa zapojila do mezinárodního výzkumu divadelního publika. Hlavním koordinátorem projektu ASSET (Audience Segmentation System in European Theat-

res) je Akademie múzických umění v Praze, která ho realizuje ve spolupráci s Institutem umění – Divadelním ústavem a partnery z pěti dalších evropských zemí. Ve čtyřech pražských divadlech stejně jako v divadlech v dalších evropských metropolích právě nyní probíhá rozsáhlé výzkumné šetření, jehož cílem je lépe poznat diváky a jejich potřeby. Data o divácích v Praze sbírají Jatka78, Národní divadlo, Švandovo divadlo a Studio DVA, která se účastní nebo v minulosti účastnila Noci divadel v ČR. Součástí projektu bylo také sympozium, které se konalo v únoru letošního roku v kolébce Evropské noci divadel, již je chorvatské Narodno sveučilište Dubrava. „Bylo až dojemné podílet se na historicky prvním setkání koordinátorů Noci divadel a podobných projektů zaměřených na rozvoj publika z 12 zemí celé Evropy, kteří spolu po více než desetiletou existenci tohoto projektu komunikovali pouze na dálku. Prezentace toho, jak vypadá Noc divadel u našich vzdálenějších nebo bližších kolegů, navíc předvedla tuto akci v její obrovské různorodosti, od vysoce sofistikovaných obchodních a komunikačních modelů v Maďarsku a Bulharsku, přes komunitní a sociální aspekty ve Finsku a Polsku, až po podporu národnostního a společenského smíru na Balkáně či vzdělávací aktivity v Rakousku,“ shrnuje Martina Pecková Černá z Institutu umění – Divadelního ústavu za projektový management projektu ASSET.

Noc divadel je součástí mezinárodního projektu European Theatre Night, který v roce 2008 odstartovala chorvatská Noc Kazališta. Myšlenka společného divadelního svátku se postupně rozšířila do více jak desítky evropských zemí. V loňském roce se Noci divadel v ČR zúčastnilo na 40 tisíc návštěvníků a zapojilo 109 kulturních institucí ze 30 měst. V Praze program připravilo celkem 52 divadel a souborů. Česká Noc divadel, která existuje od roku 2013, je tak největším projektem v rámci European Theatre Night.

www.nocdivadel.cz
[www.fb.com/nocdivadel](https://www.facebook.com/nocdivadel)

KARLA ŠEFRNY OSTROVY SPLNĚNÝCH PŘÁNÍ

V sobotu 7. září ve svitavském divadle Trám oslavil svou osmdesátku Karel Šefrna, divadelník, loutkář, režisér, herec, zpěvák, básník, výtvarník, a taky zubař excelentní a doktor toho oboru – co talentů mu osud nadělil... Miluje při psaní tři tečky a užívá je hojně. Má k tomu důvod, ty tři tečky totiž značí, že za větou je možná další věta, a nejen jedna, tisíc je jich možná, ale jaksi je není třeba říkat, je jich jako ostrovů v oceánu, jako je jehličí v lese.

Slavilo se v tom Trámu krásně, ochutnávalo, pilo, zpívalo a hrálo, i divadlo, jak jinak. Nejprve se sám Karel objevil v krásné své roli v inscenaci *Hotel*, posledním opusu Céčka, divadla, které založil už téměř před padesáti léty. A pak jemu a téměř stovce hostů zahrálá jeho dcera Pavla své letošní skvělé představení, co I Hronov dobylo, a zpívalo se pak a hrálo s kytarami, po dlouhé době jsem si užil vynikající zpěv Karlovy sestry Anči...

Karlovi jsme k jeho neuvěřitelné osmdesátce přáli již v minulém čísle Divadelní Hromady, ale dnes se k tomu vracíme. A zcela záměrně, součástí oslav v Trámu totiž byl i křest jeho knížky s názvem *Ostrov splněných přání aneb Život jde dál*. Na svět se drala téměř dva roky, ostatně v jejím úvodu Karel vzpomíná: *Nevím už tak docela přesně, který den to bylo, ale docela jistě vím, že to bylo na podzim roku 2017, kdy mě můj starodávný divadelní kamarád Saša Gregar přesvědčoval, že by bylo dobré napsat knížku mých vzpomínek, a to nejen na divadlo, ale taky na život, který jsem prožil. Já se bránil – koho by to, prosím tě, zajímalo? Saša se však nedal, a nakonec mě přesvědčil, že to snad nějaký smysl mít bude. A tak jsme se dohodli, že vzpomínky na mé životní anabáze by mohly být jen jakousi tenoučkou nití, na níž budou navěšeny příběhy zajímavých lidí, s nimiž jsem se za ta léta potkal. A že by to nemusela být jen má vyprávění, ale spíše rozhovor, což jsem považoval za schůdnější cestu, a nechal se přesvědčit...*

Uplynuly necelé dva roky – a knížka je na světě, má na tři strany a kolem dvou set fotografií či jiných obrázků. A to včetně kopií Karlových básniček, doprovázených jeho kouzelnými kresbičkami, také tam najdete esej o tvorbě Céčka z pera Ludla Richtera a k tomu i dvě cedéčka k céčkovskými písničkami z let 1970-1987 a 1988-2018... – Nu, zase ty tři tečky, však už víte. Knížku vydalo Středisko kulturních služeb města Svitavy pod dohledem jeho ředitele Petra Mohra a pod záštitou hejtmana Pardubického kraje, podpořilo ji Město Svitavy, také ministerstvo kultury ČR, NIPOS Praha i Volné sdružení východočeských divadelníků. K dispozici bude určitě nejen ve svitavské Fabrice, kde si ji třeba můžete objednat, ale také na nejrůznějších setkáních divadelníků, na Loutkářské Chrudimi, na Hronově i jinde.

Jako editor této knížky vám dnes nabízím (coby ochutnávku)

jednu z kapitol *Ostrovů splněných přání* – kromě vzpomínek memoárového či kronikářského charakteru knížka obsahuje i Karlova vyznání a úvahy k řadě jeho názorů a životních peripetií... A tuto kapitolu vybírám i proto, že legendární svitavské Céčko napřesrok oslaví své padesátiny!

Alexandr Gregar

NARODILO SE CÉČKO

(kapitola z knihy *Karel Šefrna:
Ostrov splněných přání aneb Život jde dál*)

Céčko vzniklo po prázdninách v roce 1970. Tečkou za životem starého Malého divadla byl neuskutečněný zájezd do Prahy, Honza Veselý namaloval na počest této události obraz, který zarámoval a dal mi ho darem.

Starý soubor zůstal s Honzou, zůstali jsme tři – moje žena Eva, sestra Anča a já. To nebylo moc. Ale netrvalo dlouho, a kde se vzali, tu se vzali – přišli noví lidé. Dlouho to trvat nemohlo, protože premiéra hry *Poklad v kapli* od Libuše Martínkové se konala za půl roku, na jaře 1971. Mařka Šimková, později Grmelová, právě dostudovaná učitelka mateřských škol, přivedla svého bratra Víta. Zrovna se vrátil z vojny, odkud si přinesl spoustu veselých písniček, občas mírně necudných. Měl rád Karla Kryla a zpíval ho krásně. 19. března 1971 kdosi pravil, nevím už, zda jsem to nebyl zrovna já: „Dnes je sv. Josefa, a to je pádný důvod jeho svátek důstojně oslavit. Jenže to má drobnou chybu – Josefa v souboru nemáme. Takže co kdyby...“ A tak se Vít Šimek stal Vítem Josefem Šimkem a byl jmenován kapelníkem Komorního kvarteta Víta Josefa Šimka, divadelní kapely, ve které na různé hudební nástroje hráli takřka všichni. Hrálo se na kytary, housle, piano, banjo, mandolínu, kontrabas, zobcovou flétnu, na foukací harmoniku a občas i na vozembouch, snad jsem na žádný nástroj nezapomněl. Josef hrál v Céčku dlouhá léta, naposled v roce 1989 ve hře *Moře* na motivy Olgy Hejné a Jiřího Žáčka. Byl nezapomenutelný. Když umřel, mluvil jsem mu nad rakví, Všichni, kteří přišli, včetně jeho nezapomenutelné manželky, byli překvapeni, jak významný člověk pro české divadlo odešel...

Ale vraťme se k první partě Céčka – v roce 1970 přišel ještě Honza Říha, který vypadal jako dítě, ale taky už měl patnáct prýč. Postupně se vypracoval k jistému mužnému herectví, které ale vizuálně nekorespondovalo s jeho dětským zjevem. Jednou se stalo, že v kině hráli film přístupný občanům starším osmnácti let, což Honza „ještě nebyl“. Ale děsně ten film toužil vidět. Tenkrát stál u dveří kina přísný muž, pan Hájek, a kontroloval u podezřelých mladíků občanské průkazy. A tak jsme šli s Honzou a že ho „protáhneme“ dovnitř, prošel v klidu. Ale průkaz si pan Hájek vyžádal ode mne. Velmi jsme se nasmáli, když jsem pana Hájka přesvědčoval, že už mám víc než deset let po promoci... Honza byl nejen dobrý herec, ale také výbor-

D I V A D E L N Í

ný zpěvák. Naposled si v Céčku zahrál ve hře *Obluda, aneb jak to bylo, když začalo pršet*, to bylo v roce 1981.

Co mi divadlo dalo a co naopak vzalo? Kromě volného času mi nic nevzalo, ale to se nepočítá, čas na jevišti – nebo na rybách – se do délky života nepočítá, to říkal už Werich. Nic mi nevzalo, ale dalo spoustu přátel. V posledních letech na to občas myslím, mí spolužáci odcházejí, kolegové doktoři taky. Tak je to trochu poznat, člověk se většinou pohybuje mezi lidmi stejné generace, v rozpětí tak pětadvaceti let. V mé profesi se ti starší doktoři, až na malé výjimky, s námi až tak moc nebavili. A s mladšími je to podobné. Zatímco v divadle se pohybuju stále mezi mladejma. Moji vrstevníci v divadle už vlastně moc nejsou, mám pocit, že na letošní Chrudimi už budu osamocenej veterán. Ale mladí se mnou furt kamaráděj, konečně divadlo spolu stále děláme, potkáváme se i na přehlídkách, tady věk nehraje roli. Za starých časů, když bylo na poliklinice na oddělení třeba třicet lidí, tak přestože ty lidi dělali stejně, jako dřeme teď, tak se víc scházeli, všechno bylo na jednom místě, v jednom prostoru, v laboratořích se třeba sešli na cigáro. Dělalý se mejdany, v šedesátých letech ve Svitavách při jakékoliv příležitosti, slavily se narozeniny, jmeniny, První máj, Devátý květen, MDŽ. On ten kolektivismus tenkrát měl i svý světlý stránky. V těch partách, který se znaly, vědělo se, kdo je kdo, vlastně to byla taková soukromá svoboda. Dneska doktoři moc času na kolektivní zábavu nemají, možná tak dvakrát do roka, nějak moc pracujeme. Nebo se mi to zdá?

Zakládajícím členem Céčka byl také Jarda Tabery, zvaný Krtek. Výborný hodinář, řezbář, velice šikovný v dílně i na jevišti. Byly i věci, které mu šly těžko, třeba hra na kytaru. Ale naučil se a u táboráku zpíval a hrál. Nebo lyžování. Také mu to šlo těžko, ale naučil se, a pak jezdil s nadšením. Nebo plavání, plaval mizerně, ale rozhodl se, že přeplave Vranovskou přehradu, kde jsme spolu byli na vandru. Jednou ráno zmizel a nebyl, až po mnoha hodinách se vrátil, šťastnej a nadšenej – opravdu tu přehradu přeplaval. Neobyčejně houževnatý člověk. Spolu jsme si v Čenkovících postavili chatu, trvalo nám to dva roky, ale povedlo se. Křoví kolem se změnilo na vysoké stromy, ale stavba stojí do dnešních dnů. Při tom stavění se ukázalo, o co byl Jarda lepší řemeslník než já, hodně jsem se od něho naučil. Já jeho na oplátku lyžovat, hrát na kytaru a taky to loutkové divadlo, od každého trochu.

A nakonec Jarda Stružinský a Pavel Fochler. Jarda – nejnenápadnější herec, jediný snad v té době, který nehrál na žádný hudební nástroj. V programu *Pokladu v kapli* byl uveden spolu s Jiřím Vavřínem a mojí ženou Evou takto: *Rachoty, vrzoty, pohyby kulis v dobu vhodnou a zcela nevhodnou a jiná viditelná i neviditelná činnost*. Snad deset let s námi Jarda žil a byl platný, pak pověsil divadlo na hřebík a stal se zas velmi nenápadným slušným člověkem. – Pavel Fochler s námi začal zkoušet, ale nakonec nehrál, jaksi to nešlo a nikdo nevěděl proč. Byl to jinak velice milý chlapec, inteligentně a květnatě vyjadřoval svoje pocity a názory. Často používal při řeči různé metafory a zá-

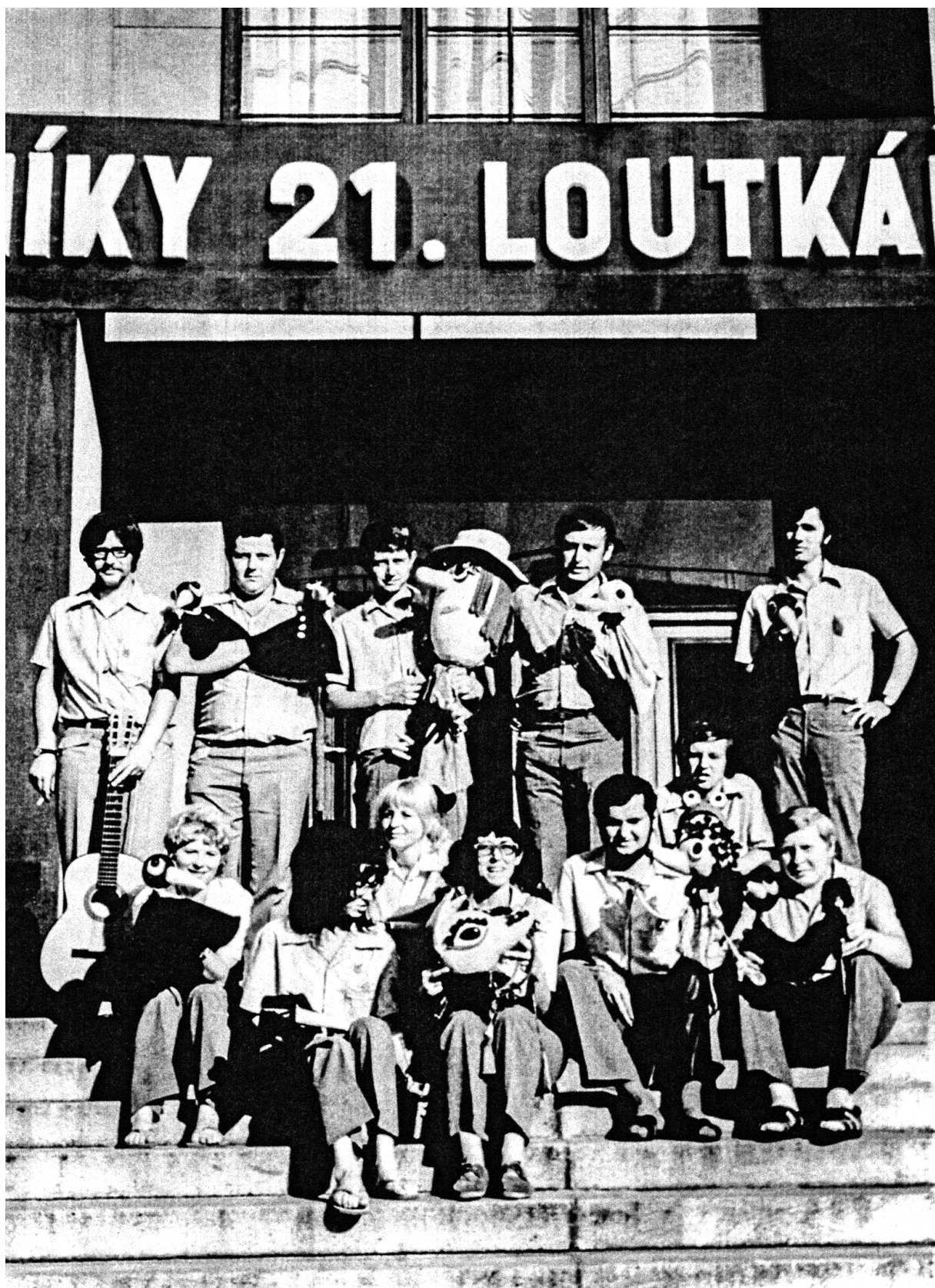
bavné slovní obraty. Až později jsem zjistil, že je to prosté – neměl říci písmeno R, a tak se slovům obsahujícím tuhle sakramentskou hlásku obratně vyhýbal, nikdo nepoznal nic, úžasné. Taky nám zůstal Jiří Vavřín, který se nemohl rozhodnout, zda bude lépe být u Honzy Veselého v Pablízku nebo u nás v Céčku. Pablízek byl sice lepší soubor, ale on si chtěl zahrát Zlého krále ve *Zlatovlásce* od Kainara, říkalo se totiž, že Céčko ho má v budoucím v dramaturgickém plánu. Tak zůstal u nás a čekal... Mohl by se někdo zeptat: když se rodilo Céčko, tak to bylo bez žen? To snad ani nejde. Ale kdepak, byly tu zakládající členky, moje žena Eva, Mařka Šimková a sestra, nikoliv zdravotní, ale moje, Anča Přikrylová. Ale o těch už byla řeč. Mařka stala se Kašpárkem, Eva vedoucí souboru a Anča vyráběla „zvuky“. V čase *Pokladu v kapli* hrála v kapele na kytaru, zpívala. A přitom s Evou a s mnohými dalšími vyráběly ty různé zvuky, ozvučen byl totiž takřka každý pohyb ptačího křídla či pád vodopádu. Byli jsme v tomto směru žáci Rudolfa Zezuly a myslím, že docela dobrými. Na Anču čekala sladká loutkářská budoucnost i v dalších letech, nikdo ještě netušil, co z ní vyroste...

Poklad v kapli se hrál na XX. Loutkářské Chrudimi v roce 1971. Byl to dobrý začátek, kdo by tenkrát tušil, že Céčko udělá světový rekord v počtu odehraných představení na tomto nejslavnějším loutkářském festivalu u nás, že ještě v roce 2018, tedy po čtyřiceti sedmi letech, dostane cenu za inscenaci...

Přišel rok 1972 a přišli noví lidé. Pepa Šimek přivedl kamaráda Jirku Grmelu, který posílil kapelu svou kytarou – byla taková jemnější než Josefova, a velice pěkně s tou jeho zněla. Jiřík měl rád country a písničky z této krabičky zpíval znamenitě. A přišel i další, nezapomenutelný Vladimír „Egon“ Dvořák. Obohatil kapelu svou hrou na basu. Krásně ladila jak s kytarami, tak s jeho robustní postavou. Nádherně tancoval, to se nedalo přehlédnout, skoro tak, jak kdysi tancoval Jan Werich. Vladimír byl herec znamenitý, nenapodobitelně vyprávěl anekdoty, zvláště ty nejneucudnější, které se nedají publikovat ani s maximálně přivřenýma očima. Tyto perly necudného humoru jsme nazývali anekdotami „egonskými“. Poslední, kdo v této sezoně přišel, byla Marie Šmídová, mladá lékařka z Poličky, což byla důležitá věc. Přinesla do Céčka první housle a v programu byla uvedena hned dvakrát: jako první a zároveň poslední housle Komorního kvarteta Víta Josefa Šimka. Později přinesl do kapely druhé housle Petka Svojanovský – a třetí housle teprve po mnoha a mnoha letech já, když jsem se na ně trochu naučil hrát.

Káčátko – to byla hra přivezená po válce z východu. Autorky byly dvě, Nina Gernětová a Tamara Gurevičová. Tuhle milou pohádku, v níž děti (v české verzi) pomáhaly svými hlasy Alence, půvabné a živé loutkáře, v boji se zlou liškou. Ta uzmula káčátkopasce káčátko – neposedného Pepíka. Tenkrát se tomu ještě neříkalo interaktivní divadlo, ale fungovalo to prima, děti si vždycky s chutí zařadily. Tehdy hrál u nás *Káčátko* opravdu skoro každý, tak proč bychom ho nemohli zahrát i my... V céčkovské adaptaci se *Káčátko* nejmenovalo Pepík, ale Josef,

H R O M A D A

Céčko s Káčátkem na 21. Loutkářské Chrudimi (1972)

D I V A D E L N Í

a pasačka Alenka nebyla krásná ženská, ale dosti rozlehlá loutka jménem Alenek. A hrál ho chlap. Ani ty děti v sále, které měly pomáhat (jako by už tenkrát v nás zrál mírný odpor proti interaktivním hrátkám), se u nás nekonaly. Nahradili je čtyři „vránové“ – Pankrác, Servác, Bonifác a Žof. A z původní hry zůstal jen příběh, ale ten je nejdůležitější, že jo... V naší hře, když už jsme měli tu kapelu, bylo mnoho songů a v textu tu a tam něžná narážka na momentální politickou situaci, která se nedala přehlédnout. Aby to prošlo cenzurou, tak jsme Bořkovi Hrnčířovi, tehdy hlavnímu organizátorovi Loutkářské Chrudimi, pořád „tak nějak“ nebyli schopni poslat text a Bořek, nic netuše, byl dlouho v klidu – požadovaný scénář jsme mu dali, až když jsme přijeli do Chrudimi. Bořek si ho přečetl, lehce pobledl a pak pravil, že ho patrně zavrou. Nezavřeli, bylo cenzurní ticho. Konal se veliký úspěch a Céčko se stalo středem zájmu.

Káčátko se hodně hrálo. Mockerát ve Svitavách, ale taky po všech možných festivalech po naší vlasti. Úspěch jsme si zažili i na Scénické žatvě v Martině na Slovensku, kterou pořádala Matice slovenská a my byli vepsáni do Věnce vítězů, což tenkrát byla nebývalá pocta. Scénická žatva byl festival festivalů, byly tam zvány nejlepší inscenace činoherních i loutkářských souborů z celé republiky. A *Káčátko* se líbilo. Bylo plné humoru, veselosti, písniček a pevné víry, že se počínající svoboda šedesátých let, kterou nám vzali, brzo navrátí... Život ovšem šel dál. V dramaturgickém plánu na další sezonu byla hra Vojtěcha Cinybulka *Ostrov splněných přání*. Tu dramaturgii jsme vlastně zdědili, hru měl v plánu starý soubor Malého divadla – už se vyráběly loutky a bylo rozhodnuto, že se to bude hrát jako luminiscenční divadlo, takže otcem všeho výtvarna byl ještě Honza Veselý. Jenže soubor Malého divadla se slavně rozpadl. Céčko už odehrálo dvě docela dobré sezony. Bylo vepsáno do Věnce, posílono třemi novými členy – Jarkou Šebkovou, lékařkou z Poličky, Mílou Bálkovou, prodavačkou z Košíř a Ladislavem Balážem, šoférem ze Svitav – Céčko vezl na zájezd a nalezl v něm zalíbení. Hrál taky na basu, Céčko mu hrálo na svatbě (obdržel tam přezdívkou Franta), hrál, hrál a pak najednou zmizel, už o něm nikdo nikdy neslyšel. Takto posílení jsme se rozhodli, že se pustíme do jedné z nejznámějších her, které se u nás tenkrát hrály. Autorem byl Vojtěch Cinybulk, výtvarník, vysokoškolský učitel, byl členem legendárních chrudimských porot šedesátých let spolu s Erikem Kollárem, Janem Malíkem, Miroslavem Česalem a dalšími slovatnými...

Loutky pro *Ostrov splněných přání* byly vyrobeny už dřív, takže bylo třeba „poněkud“ jen upravit starodávný pohádkový text, napsat písničky a můžeme začít... Všechny texty her z prvních let Céčka vznikaly na Vranovské přehradě, kde jsme s Evou a dětmi bývali dva týdny na dovolené. Čistá voda, vždycky příjemné počasí, stánek U Otíka, dobře vedené pivo, prostě maximální pohoda. K ní patřila i půjčovna loďek, což nezůstalo bez povšimnutí Matěje a Hanky, mých dětí – chtěly, abychom si půjčili loďku a vyjeli na výlet po přehradě. Povídám jim: „Děti moje, loď se ovšem může zvrhnout nebo i potopit, a v tom případě je nutno doplovat ke břehu, i kdyby se havárie stala

Poklad v kapli, první inscenace Céčka (1971)

uprostřed přehrady. Loďku si půjčíme, ale nejdříve budete muset přeplavat na druhý břeh, pak se dozajista nemůže nic stát. Ale opravdu přeplavat musíte vlastníma rukama.“ A tak děti, že jo, začali jsme trénovat a je nutno podotknout, že s Evou jsme na eventuální záchranné nafukovače přeplavali už tentýž rok až na hráz, nikoliv ovšem v nejširším místě, jen přes zátoku, kde tenkrát jezdil převozní parník. Ale několik set metrů to bylo – a pak zpátky. Vypůjčili jsme si loď a děti byly ve velikém nadšení... Nevím, zda to bylo ještě v témže roce, ale při nějakém výletě nás na loďce chytla nenadálá bouřka – uprostřed přehrady, najednou vlny jak prase a do přístavu víc než dva kilometry. Tak jsem vesloval, čelo orosené, a děti jako myšky. Nemohlo se nic stát, umíme přece plavat, ne? Ale do smíchu mi tenkrát nebylo, Eva daleko na břehu a také asi ne docela v klidu, ale dobrý!

Co mě inspiruje – zda cítím jakýsi Boží dech, vnuknutí? To snad ne, ale tuhle jsem slyšel kapelu, hrajou v ní samí příbuzní jednoho z žáků našeho dramatického oddělení, nejsou všichni ze Svitav, ale jsou to všichni bratrance. To se dnes u nás v divadle děje, že vznikají nové kapely – z žáků naší dramatické školičky, nebo z lidí, co ke mně chodili na lekce tingltanglového nebo vandrácského pianu, to, co se na hudebce neučí. Tam to nejde, sednout si jen tak k pianu a hrát, což jsem já dělal celý život. A tak to bylo i s tou novou kapelou. Jenže skoro ve všech písničkách dělali refrény, a to byla největší štáva toho, co hráli, a já si řekl, ty vole, proč jsi tohle nedělal taky? No, taky jsem občas složil nějaký refrén, ale výjimečně. A oni u všeho. Tak jsem se rozhodl, že na to budu myslet, až zase budu skládat nějakou muziku... Vnuknutí necejtím, ale cítím, že jsou dny, kdy nějaká inspirace přijde, kdy to jde, a dny, kdy mě nic nenapadne. Ale ne že by ses podíval na nebe, kde jsou nějaký vysoký mraky, že je nějaký tlak, ale prostě máš pocit, že to chce vzít tužku do ruky nebo sednout k pianu, a najednou uděláš čtyři pět písniček, třeba půlku k celý hře, na který děláš už rok, najednou to prostě z tebe vypadne. Já nevím, jestli je to Boží dech. Já inspiraci nehledám, jsou lidi, kteří si Boha představují tak, jak jsme si ho představovali jako děti, že tamhle na nebesích sedí

nějakej starej pán fousatej, dnes si Pána Boha představuju úplně jinak, pokud si ho představuju, jiný si ho představujou po svém. Což je dobře. Je to pro ně dobře, je pro ně jaksí přístupnější, už nemají z Boha nějaký strach, je přístupnější, už to není nějaký kánon, takhle to musí být a hotovo. Dokonce si s ním mohou povídat. Pro mě je Bůh něco, co by člověk neměl zlehčovat, klidně dneska zlehčujeme třeba prezidenta, v Čechách speciálně, já už druhýho tedy. Havla ne, toho nikdy. Ale ten poslední mi připadá, že říct o něm něco neslušného je vlastně jako říkat pravdu. Jenže tím degraduješ prezidenství, a to by se nemělo. A my to stejně děláme. Ale s Pánem Bohem by se to nemělo, já si z toho srandu dělat nemůžu. Ve škole jsem chodil do náboženství, až do druhé měšťanky coby do povinného předmětu. A jsem pokřtěný katolík. Učili jsme se, že Bůh má tři osoby – Bůh Otec, Bůh Syn a Duch svatý. Dlouho jsem si to neuměl srovnat v hlavě, pro mě byl Bůh, jak se to maluje – ten nahoře, co sedí s dlouhým plnovousem na nějakém trůnu, Bůh Syn byl prostě Ježíšek, kterýho, když vyrostl, ukřižovali, a co je Duch svatý, o tom jsem neměl páru, možná ta holubička, co nad nimi poletuje. A když jsem přišel do věku, kdy to člověka víc zajímá, tak jsem měl pocit, že tyhle věci jsou už strašně starý, to přece není něco, co spadlo ze středy na čtvrtek, to tu prostě vždycky bylo. A snažil jsem si to personifikovat. Ježíš Kristus je jasnej, to je historická postava, s tím se nedá nic dělat. Pro mě je to prorok, který všechno pochopil a snažil se změnit svět. Bůh otec je pro mě tvůrce. Ale spíše ŘÁD. To, jak funguje vesmír, jak se točí zeměkoule, jak je všechno provázaný, jak všechno podle něčeho funguje a každé z nás je nějak ustrojenej. To nemůže bejt náhoda, to musí bejt nějaký řád. Ale kde se tady vzal? No, je tady odjakživa, je stejně jako Bůh věčný – a co je to věčnost? To je, jak chápeš nebo nechápeš nekonečno... Můj tatínek mi to vysvětloval, když jsem byl dítě: představ si, že někam jdeš, dlouho, týdny, měsíce a narazíš na nějakou zeď a pomyslíš si, tak to je konec, jseš na konci. Jenže, co je za tou zdí? A co jestli tam za tou zdí v dále není další zeď? – A s tím světem je to samý. A co s tím Duchem svatým? Pán Bůh jako řád je mi jasnej, ale co ten Duch svatej? Ono je to asi tak: ten řád musí mít nějaký spojení, takový ty nervy na všechny strany, spolu dohromady provázaný, se vším všudy, co je živý i neživý, to je ten obsah, který se řídí jakýmsi řádem. To je pro mě Duch svatej. To jsou ty nervy jako v lidském organismu, to je taky takovej malej vesmír. Někde je nějaké centrum a k tomu – nebo od toho – něco někam vede, nějak se to chová, nějak si to pomáhá. A když se to porouchá, tak ty vostatní části se snažej to nějak kompenzovat, a pak to třeba dojde, protože je to naprogramovaný. A musí to tak bejt, všechno se zrodí a pak zanikne. Tak to je ten Duch svatý, který to všechno spojuje dohromady. Víím, je to naivní, ale mně se s tímhle zjednodušením líp žije, snad mi to „lépevěřící“ a Pán-bůh odpustí.

Ale vraťme se k Ostrovu. Je září 1972, začíná se zkoušet – úplně nová technika luminiscenčního divadla, loutky nabarvené zvláštními barvami, které rozsvěcuje ultrafialové světlo ze zvláštních lamp. Touto technikou u nás pracoval Jiří Srnec, jehož divadlo šířilo slávu českého loutkářství po celém světě. Až

po letech jsme se s ním setkali na Chrudimi, kde byl v porotě. A naše divadlo se mu líbilo, jako muzikant poznal, že naše hudba je inspirovaná spíš Osvobozeným divadlem než Semaforem, což nám bývalo často naznačováno. Vlastně by měl mít člověk radost, je-li přirovnáván k takovým velkánům. Byť nám bylo samozřejmě jasné, že mezi námi a našimi vzory existuje vzdálenost nejméně čtyřiceti sedmi koňských délek. Jiří Srnec nás také pozval do Prahy, k sobě do divadla, a návštěva dopadla skvěle, byla to krása sama, ostatně my už byli aspoň trochu v obraze. Jiří Srnec byl báječný člověk a vlastně ještě je. Technikou černého divadla jsme udělali dvě inscenace, dvě, pak už nikdy.

Zkoušeli jsme dvakrát týdně, do deseti hodin večer, pak se divadlo na noc úředně zavíralo, úředně jsme také předávali klíč od divadla nedaleko bydlící důvěryhodné uklízečce, důvěryhodnější, než jsme byli my. Tak to bylo s důvěrou v nás... Po zkoušce bylo nutno zajít na dvě piva do Městského dvora na náměstí. Byli jsme dobrá partička a Městský dvůr, který na tehdejší Svitavy měl nejkrásnější taneční sál ve městě, dodnes na nás štamgasty vděčně vzpomíná. Po revoluci ho neprodleně koupil pan Rakaš, od těch dob je hotel mimo službu. Premiéra *Ostrova splněných přání* byla 21. června 1973.

Premiéra byla povedená, lidí plno. S návštěvností jsme neměli problémy, Céčko mělo už třetí premiéru a o existenci podivné zábavy loutkovým divadlem, které není jenom pro děti, se už ve Svitavách vědělo. O dobrou propagaci céčkovských divadel se i v budoucnu mimo jiné starali studenti. S žáky jedné devítiletky, zvané Myšárna, a žáky svitavského gymnázia jsem mnoho let jezdil jako doktor a lyžařský instruktor na kurzy, kde se připravovaly programy na večírky – jednotlivá družstva bavila ty ostatní. A družstva, která jsem vedl já, hrála improvizovaná divadélka. Většinou se to vydařilo, byla sranda, a já měl kredit pozvat studenty k nám do divadla – oni chodili a pozvali i kamarády. Trvalo to dobře deset let.

V těch časech, kdy jsme si hledali publikum, jsem vymyslel Josefa – soukromého trpaslíka souboru C. Byl na pozvánkách k premiérám, postupně se dostal do kroniky i do městského kulturního zpravodaje. Josef míval dosti netradiční, občas mírně provokativní poznámky, lidi to bavilo a měli ho rádi, byl docela dobrý reklamní agent. Po letech to ale se svou prostořekostí nějak přehnal a v kulturním zpravodaji byl zrušen. Kulturní zpravodaj je totiž důležitá instituce, dá se žít s ní i bez ní – zvláště když jsme žili v době, kdy redaktori, a hlavně jejich nadřízení, neměli smysl pro humor dostatečně rozvinutý. A pak, po letech, se Josef konečně dočkal svobody a stal se maskotem Divadla v kavárně – jednoho z několika divadel, která Céčko během svého života vybudovalo. Ale o tom později. *Ostrov splněných přání* se stal nejúspěšnější inscenací Céčka v prvních letech jeho života. Hrál se nejen na Chrudimi, ale snad na všech festivalech u nás, kde tehdy bylo možné hrát. Všude nás zvali, všude nás měli rádi. Byli jsme mladí, skoro všichni muzikanti, zpívali jsme po hospodách a byli přátelští.

D I V A D E L N Í

To naše vnitřní nadšení bylo hodně silné, až jde z toho mráz po zádech i dnes. Ale kupodivu jsme nezpychli, měli jsme pocit, že takhle to půjde dál a dál – cha, chá! – Hospodin se pouсмál, jako později mnohokrát.

Stalo se, že jsme dostali pozvání do Sovětského svazu, konkrétně do Estonska. Zájezd byl úspěšný – otevřel nám i brány na západ. A snad nás viděl i někdo z Francie na mezinárodním festivalu, který se následující rok konal v Chrudimi a my tam po roce *Ostrov* znovu hráli. A usměvavý Hospodin nám jako společníka na výlet do Francie poslal ideologického tajemníka

Okresního výboru KSČ ve Svitavách Jaroslava Glosera, velmi obávaného muže. Původem byl učitelem na malém městečku. Invazi vojsk v roce 1968 nezažil doma. Byl na prázdninách v cizině, a než se vrátil do vlasti, jistě vše náležitě rozvážil a neudělal chybu. Neobracel rozcestníky a nespílal okupantům jako my. Byl čistý a nebýt okupace, dožil by se penze jako oblíbený učitel v Bystrém. Ale on ne – stal se tajemníkem, ještě k tomu ideologickým, ti byli nejdůležitější. Za těch časů se na cesty souborů do ciziny posílali „politictí pracovníci“, aby dohlédli. Ale Jaroslav se od samého počátku nechoval jako politický pracovník, ale prostě jako pracovník: pomáhal nosit krámy pro

Obálka publikace k osmdesátinám Karla Šefrny

divadlo, a že jich bylo, držel s námi partu, snad dokonce i zpíval. S chlapama si po čase potykal – nikdo se k němu nechoval tak, jak na to byl zvyklý z domova. Asi měl v tu chvíli pocit, že je jeden z nás, a byl. Alespoň na chvíli byl normální, a s námi i docela lidsky šťastnej. Divadlo se mu děsně líbilo, nakonec úspěch u Francouzů byl mimořádný – černé divadlo viděli asi poprvé v životě.

A bylo to opravdu fascinující. První představení jsme hráli pro starší děti, tak kolem patnácti let. Ale ono jich sedělo v sále strašně moc, prý snad tři tisíce, jako na fotbale. Barevné pohyblivé obrazy, spojené s našimi pomocí mikrofonů zesílenými hlasy, mluvícími a zpívajícími cizí řečí, vzbuzovaly fantazii a daly vzniknout neobyčejně silné pozitivní energii, která rozhýbala publikum. Děti se smály, tleskaly do rytmu hudby a písniček. Řeči nerozuměly ani slovo, ale příběh pochopily dobře. Takže na konci potlesk, nu, jako na fotbale, krása, byli jsme jejich...

V jakémsi malém městečku nedaleko našeho hostitelského města Bourges tenkrát právě komunisti vyhráli volby na radnici. A když tu byla ta příležitost, tak pozvali Céčko, divadelní soubor ze skoro komunistické země, k hostování. Zahráli jsme a pak nás pozvali na radnici na besedu. Měli jsme dokonalého tlumočníka, rodilého mluvčího Frantu Tótha, otce našeho budoucího muzikanta a herce Karla. Zábava se rozproudila, hostitelé byli mile nekonvenční, víno se popíjelo, my občas i zpívali, což nebylo zvláštní, my jsme tenkrát zpívali skoro pořád. A pak se nás se zájmem zeptali, zda je z nás někdo komunista. Přihlásil se hrdě šofér, také poněkud nesměle moje žena Eva, a dál – dál už nikdo, nikdo neřekl ani „a“. Říká se většinou ani „ň“, ale tohle nebylo ani „ň“... Poprvé tady ve Francii, jsme alespoň na chvíli zažili, co je nikoliv ta „lidová“, ale opravdová demokracie, opravdová svoboda. Po tom všem už nám nikdo nikdy nebyl schopn namluvit, jak je ten Západ špatnej a nebezpečnej. Jo, nebezpečnej byl. Svým příkladem...

Všimli jste si možná, že se nějak moc otírám o komunisty, a taky o socialismus s jeho úžasnými úspěchy. A tak byste se mohli zeptat, jak to přišlo, že jsi s nimi zpíval v jednom sboru dobrých jedenáct let? O zpěv nešlo. Hanba to jednoznačně je. Začalo to tím, že nás v Boskovicích v roce 1945 osvobodila Rudá armáda a že mi tím asi zachránila život. V tomto roce vstoupil táta do komunistické strany. Byl v odboji, to mělo logiku. V roce 1946 byly volby, poslední svobodné volby do konce roku 1989. Kdo by to tenkrát tušil. Byl jsem tam s tátou, já byl ve druhé třídě, tátovi bylo čtyřicet dva. Dal mi lístek s číslem jedna. To byli tenkrát komunisti. Vhodil jsem ho do schránky, volil jsem je, a oni vyhráli. Kdo by tenkrát tušil, co bude následovat. Táta ne, já taky ne... Uplynula dětská léta a v sedmnácti jsem šel na medicínu. Ve čtvrtém roce za mnou přišli, že jsem dobrý student, táta komunista... A tak jsem se stal kandidátem strany. Měl jsem to tenkrát odmítnout? Dostudoval bych? Kvetla padesátá léta... Na vojně se mi začaly otevírat oči, a jak šel čas, otevíraly se mi čím dál víc a víc. Tak se stalo, že jsem šel v roce 1970 k politickým prověrkám, kde jsem měl potvrdit, že

souhlasím s vedoucí úlohou KSČ a vpád (opravdu spřátelených) armád byla internacionální pomoc. A tak jsem zmínil komisi svojí příhodu, jak jsme volili s tatínkem v roce 1946, a přidal, že když komunisti vyhraji ve svobodných volbách jako tenkrát, tak ať tu svoji vedoucí úlohu mají. Co by ne. A že jsme Rusy vítali jako osvoboditele v roce 1945, tentokrát že je to ale okupace. A ne pomoc. A bylo hotovo. Z komunistické strany mě vyloučili. A později vyhodili i z primářské židle v Poličce. Stal jsem se na několik let venkovským lékařem ve Svojanově a Rohozné. Děti se nedostaly na vysokou školu. Když po letech pomínul dědičný hřích po otci, dostal se Matěj na AMU a Hanka na pedagogickou fakultu. Studovala ruštinu a hudební výchovu. Za trest? Ale kdepak. Učí už dlouhá léta hrát děti na piano.

Ale vraťme se k časům *Ostrova splněných přání*. Na Loutkářské Chrudimi jsme se poprvé potkali s Janem Císařem, tehdy ještě mladým docentem, který byl toho roku (1973) jmenován předsedou poroty. Hráli jsme venku před školou pana školníka Hušky, kde jsme i spali a hráli nohejbal. Přišel jakýsi kolemjdoucí, kterého nikdo neznal, a jestli by si také mohl zahrát. No tak jo. Nikdo se nikomu nepředstavoval a začalo se. Jan hrál v mládí fotbal, takže snadno zapadl a získal si celkem respekt. Po hodině jsme mu poděkovali za hru, a že už budeme muset jít do divadla. Jan pravil, že on taky. Rozešli jsme se v dobrém. Pak jsme dvakrát zahráli *Ostrov* a šli v potěšení na pivo – jaké bylo naše překvapení, když druhý den tenhle drobný štíhlý pán, co jsme s ním hráli nohejbal, seděl za porotcovským stolem a velmi dobře, až zaujatě mluvil. Ne o tom, jak si s námi začal, ale o naší inscenaci. Pěkně se to poslouchalo – a tak vlastně začalo naše divadelní přátelství a velká úcta z naší strany, na celý život.

Do Zpravodaje LCH po našem představení Jan Císař napsal: „*To představení se dá přijmout nebo nepřijmout. Inscenace Ostrova splněných přání, tak jak ji realizoval soubor C ze Svitav, je zcela osobitým viděním loutkového divadla, kumštu a možná i světa. Vzneseně by se to také dalo nazvat, že jde o zcela osobitou poetiku. Ale zůstaňme raději při zemi. Jde o divadlo, v němž text je záminkou rozvinutí oněch osobitých představ, o nichž už byla řeč, jde o divadlo, které své jevištní prostředky používá v složité syntéze, v níž každý prvek nese svůj osobitý význam. Toto pojetí divadla svým způsobem bylo vždycky trochu provokující, neboť znovu prozkoumávalo už dávno známé hodnoty a objevovalo v nich zcela nové vnitřní významy, které se někdy mohly zdát i neuctivé vůči klasikům. Přesně tohle platí i o vztahu Svitavských k tolikrát hranému textu Vojtěcha Cinybulka. Možná, že někteří budou hovořit o travestii, jiní o parodii, asi by se některé texty této ražby v tomto představení daly najít. Ale přesto se znovu vracím k tomu, co bylo řečeno na začátku: že jde o divadlo, jehož nejvlastnější hodnota je právě v tom, že uplatňuje své osobité vidění a na jeho základě nalézá to, co nikdo jiný najít nemůže. A konečkonců na této cestě začíná onen bod, kde se nezávazná hra mění v tvorbu, kde se vyslovuje cosi z pocitu doby, současnosti.*“

D I V A D E L N Í

Do časopisu Československý loutkář napsal Bořek Hrnčíř, vedoucí divadelního oddělení Ústavu pro kulturně-výchovnou činnost Praha – ano ten, co se před rokem bál, že ho zavřou za prostořeké vrány v našem ložském Káčátku: „Pokud jde o tvůrčí a vpravdě autorskou invenci, pokud jde o ozvlášťňování jevištní situace osobitým viděním, nemáme v amatérských podmínkách druhý takový soubor (a to nejen mezi loutkáři), jaký léty vyrostl ve Svitavách. Jenom zůstává s podivem, že ještě nikoho nenapadlo tento soubor přivést do Prahy nebo do Brna na několik pohostinských vystoupení. Při dobré propagaci by musel mezi mladými lidmi zapůsobit jako bomba. Inscenace hýří nápady, je podivuhodně přesná při vodění a nasvícení, rytmicky propracovaná a luminiscenční technika jí dává kouzlo tichomořských pohádek. Tradičně dobrá muzika i zpěv dovádějí představení k výslednému přesvědčivému tvaru, který vyvolal u chrudimských diváků nejen řadu potlesků na otevřené scéně a salvy smíchu, ale i neutuchající bouři nadšení v závěru. Připočteme-li ještě vynikající herecký a pěvecký výkon Anny Přikrylové, není divu, že porota byla štědrá a dala této inscenaci hned tři ceny: Dr. Karel Šefrna za inscenaci hry Ostrov splněných přání, Jan Veselý za scénografii a Anna Přikrylová za roli čarodějky.“ No pěkně se to čte...

A ještě abych nezapomněl: během zkoušení a později hraní přišla do Céčka nová posila, Libuše Šimková, učitelka v hudební škole. To bylo tak – náš syn Matěj, tenkrát ještě Karel, dostal novou učitelku klavíru. A to byla právě ona. Nevím, zda tenkrát Matěj snad málo cvičil, už si to nepamatuju. Ale šel jsem to do školy nějak řešit. A paní učitelka mi tak dlouho vysvětlovala, že to takhle dál nejde, až jsem ji pozval do divadla. Byla mladá, půvabná, temperamentní, no, nepozvěte ji. A bylo to dobře, Libuška, muzikantka, zapadla do Céčka náramně. Za tři roky ušila pro hru Františka Navary *Zazděná slečna* snad nejextravagantnější kostýmy, co kdy naše loutky oblékly. A po nějakém čase se v Céčku objevil šikovný mládenec, říkali jsme mu Mike, byl hajnej v Kukli. Po nějakém čase se do Bobiny zamiloval – už od začátku jsme Libuši takhle začali říkat, protože Libuše, ta se hraje jen ve velmi závažných chvílích našeho národa. Takže Mike se do Bobiny zamiloval a pojal ji za ženu. Ze středy na čtvrtek byla Radoušová. Mike začal pilně studovat, z hajného se stal inženýrem, opustili s Bobinou hájenku a odstěhovali se do Prahy, pak udělal kariéru a stal se vysokým úředníkem na ministerstvu, myslím, že to bylo ministerstvo lesů, vod a strání. A už k nám do Céčka nechodí. Ani nepišou...

Karel Šefrna s Blankou

